Riksrevisjonen

Riksrevisjonens årlige rapportering til Stortinget om regnskapsrevisjon

Dokument 1 (2026–2027)

ISBN 978-82-8229-674-8

Riksrevisjonen

Til Stortinget

Riksrevisjonen skal bidra til tillit til statlige virksomheters regnskap, statsregnskap og disposisjoner som er gjennomført av statsforvaltningen.

Denne rapporten er en samlerapport som presenterer Riksrevisjonens revisjoner som er gjennomført for 2025. I rapporten presenteres Riksrevisjonens vurdering av statsregnskapet og en oppsummering av konklusjonene for årsregnskapene. Rapporten gir også informasjon om revisjon av disposisjoner som vi mener har betydning for Stortingets kontroll med statsforvaltningen.

Vi presenterer også analyser av statens finansielle bærekraft.

Revisjonene og analysene er gjennomført i henhold til lov om Riksrevisjonen, internasjonale prinsipper og revisjonsstandarder for Riksrevisjoner (ISSAI) og Riksrevisjonens retningslinjer for revisjon.

Riksrevisjonen, 28. oktober 2026

For riksrevisorkollegiet

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
riksrevisor

Innhold

Del 1: Overordnet 4
1 Innledning 5
2 Konklusjoner og overordnede vurderinger 7
3 Revisjon av statsregnskapet 10
4 Revisjon av årsregnskapene 35
Del 2: Statsministerens kontor og departementene 40
5 Tverrgående saker 41
6 Statsministerens kontor (SMK) 44
7 Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) 46
8 Barne- og familiedepartementet (BFD) 58
9 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) 60
10 Energidepartementet (ED) 62
11 Finansdepartementet (FIN) 64
12 Forsvarsdepartementet (FD) 67
13 Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) 75
14 Justis- og beredskapsdepartementet (JD) 78
15 Klima- og miljødepartementet (KLD) 80
16 Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) 94
17 Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) 96
18 Kunnskapsdepartementet (KD) 98
19 Landbruks- matdepartementet (LMD) 100
20 Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) 102
21 Samferdselsdepartementet (SD) 116
22 Utenriksdepartementet (UD) 127
Del 3: Stortinget, dets eksterne organer og Sametinget 129
23 Stortinget 130
24 Sametinget (Sámediggi) 141
Tabell-, figur- og faktaboksoversikt 143
Vedlegg 1: Departementsvis oversikt over revisjoner 145
Vedlegg 2: Statsrådenes svar til Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger 168

Del 1:

Overordnet

1 Innledning

1.1 Riksrevisjonens oppgaver innenfor regnskapsrevisjon

Riksrevisjonens rammeverk for revisjonsoppgaver består av følgende:

- Grunnloven § 75 bokstav k
- lov om Riksrevisjonen
- INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP), inkludert internasjonale revisjonsstandarder for Riksrevisjoner (ISSAI)
- Riksrevisjonens overordnede- og faglige retningslinjer for revisjonsoppgaver

Riksrevisjonen skal utføre revisjon etter riksrevisjonsloven, herunder bidra til å forebygge og avdekke misligheter. Riksrevisjonen kan yte veiledning innenfor det som er forenlig med Riksrevisjonens uavhengighet og objektivitet, jf. § 1-2 annet ledd.

Riksrevisjonen ivaretar rollen både som ekstern revisor for statlige regnskap og som konstitusjonelt kontrollorgan på vegne av Stortinget. Disse rollene reflekteres i de ulike revisjonsoppgavene.

I Riksrevisjonen innebærer regnskapsrevisjon tre ulike oppgaver:

- revidere om årsregnskapet gir et dekkende bilde og er i samsvar med gjeldende regler, jf. lovens § 4-3.
- revidere om statsregnskapet er utarbeidet, presentert og avlagt i samsvar med gjeldende regler om statsregnskapet, jf. lovens § 4-2.
- revidere om disposisjonene som ligger direkte til grunn for årsregnskapene og statsregnskapet, er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger, jf. lovens §§ 4-2 og 4-3.

I denne rapporten presenterer Riksrevisjonen resultater fra regnskapsrevisjon som er gjennomført for 2025, jf. riksrevisjonsloven § 4-6.

1.2 Resultater fra regnskapsrevisjonen for 2025

Statens regnskaper er i all hovedsak riktige og i samsvar med lover og regler. Vi har revidert statsregnskapet og 233 årsregnskaper for departementer, statlige virksomheter og fond for 2025. Dette inkluderer årsregnskapet for Sametinget. Vi har funnet at det kan være vesentlige feil og mangler i ni av årsregnskapene, se kapittel 4.1. I tillegg rapporterer vi fire nye saker med utgangspunkt i revisjon av årsregnskapene.

Vi har også gjennomført revisjon av disposisjonene (kontroll av budsjettgjennomføringen) ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering. I år rapporterer vi tre nye saker. Vi har blant annet kontrollert om departementer følger opp budsjettvedtak, lover og regler, slik Stortinget har vedtatt og forutsatt.

Riksrevisjonen følger opp saker som tidligere er rapportert til Stortinget. I år har vi fulgt opp to slike saker. Vi er tilfredse med departementenes oppfølging i en av disse sakene, men for ett departement er det fremdeles mangler på området. Vi avslutter vår oppfølging i begge sakene i tråd med våre rutiner.

En totaloversikt over Riksrevisjonens revisjoner per departement finnes i vedlegg 1.

1.3 Riksrevisjonens bidrag til å forebygge og avdekke misligheter

Etter riksrevisjonsloven § 1-2 skal Riksrevisjonen som del av revisjonsutførelsen bidra til å forebygge og avdekke misligheter. I planleggingen og gjennomføringen av revisjonen skal revisor identifisere og håndtere risiko for misligheter som er relevant for formålet med revisjonen.[1] Misligheter kan påvirke både regnskap og disposisjoner.

Ansvaret gjelder for all revisjon i Riksrevisjonen, men oppgaven er spesielt aktuell når det gjelder regnskapsrevisjon.[2] En avdekket mislighet skal følges opp særskilt uavhengig av hvordan misligheten vil påvirke konklusjonen på revisjonen.

1.4 Analyser av statens finansielle bærekraft

Riksrevisjonen skal bidra til den demokratiske kontrollen med at statens ressurser forvaltes forsvarlig og effektivt og i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger.[3] Den internasjonale organisasjonen for riksrevisjoner, INTOSAI, oppfordrer riksrevisjonene til å være en troverdig kilde til uavhengig og objektiv innsikt og veiledning for å støtte positiv endring i offentlig sektor.[4]

I lys av denne oppgaven, belyser vi enkelte av de utfordringene finanspolitikken vil stå overfor i årene framover, se kapittel 3.3.

[1] ISSAI 100 Fundamental Principles of Public-Sector Auditing punkt 48.
[2] Innst. 41 L (2024–2025) merknad til § 1-2, s. 42.
[3] Riksrevisjonsloven § 1-1.
[4] INTOSAI-P 12, Principle 7.

2 Konklusjoner og overordnede vurderinger

Riksrevisjonen kan gi kritikk etter disse tre alvorlighetsgradene:

1. **Sterkt kritikkverdig** er Riksrevisjonens sterkeste kritikk. Vi bruker dette kritikknivået når vi finner alvorlige svakheter, feil og mangler. Ofte vil disse kunne få svært store konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.
2. **Kritikkverdig** bruker vi når vi finner betydelige svakheter, feil og mangler som ofte vil kunne få moderate til store konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.
3. **Ikke tilfredsstillende** bruker vi når vi finner svakheter, feil og mangler, men som i mindre grad får direkte konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

2.1 Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for 2025 er i all vesentlighet utarbeidet, presentert og avlagt i samsvar med gjeldende regler om statsregnskapet, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapene til Nav, Forsvarsbygg og Skatteetaten. Se kapittel 3.1.

2.2 Revisjon av årsregnskapene

- 224 av 233 årsregnskaper som Riksrevisjonen reviderer, er i all vesentlighet riktige. Se kapittel 4.1.

Kritikkverdig

- **Navs tilgangskontroller og logging**
  Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Nav i 2025 som i 2024 har betydelige svakheter i internkontrollen i flere databaser for stønader og tilskudd. Etablerte tilgangskontroller og logging oppfyller ikke kravene i økonomiregelverket. Se kapittel 7.5.

  Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Ikke tilfredsstillende

- **Forsvarets kontroll av beholdninger av varer og driftsmateriell**
  Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Forsvaret mangler sentrale rutiner som sikrer at regnskapet gir et riktig bilde av beholdninger av varer og driftsmateriell. Riksrevisjonen mener det heller ikke er tilfredsstillende at Forsvaret i årene 2023–2025 ikke har fulgt bokføringsforskriftens § 6-1 om full telling av beholdninger av varer. Se kapittel 12.4.

  Ansvarlig departement: Forsvarsdepartementet.

- **Forsvarsbyggs IT-kontroller**
  Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Forsvarsbygg ikke har etterlevd økonomireglementets krav om å etablere en tilstrekkelig og hensiktsmessig internkontroll på IT-området. Se kapittel 12.5.

  Ansvarlig departement: Forsvarsdepartementet.

- **Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansiert virksomhet**
  Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Nærings- og fiskeridepartementets etatsstyring ikke har bidratt til at svakheter i Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansierte prosjekter, har blitt utbedret. Se kapittel 20.4.

  Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

2.3 Revisjon av disposisjoner

Kritikkverdig

- **Uhjemlede merutgifter**
  Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har vesentlige uhjemlede merutgifter på flere utgiftsposter. Se kapittel 5.1.

  Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

- **Utbetaling av sykepenger i NAV**
  Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Nav ikke sikrer at sykepengeutbetalingene i saksbehandlingssystemet Speil er i henhold til folketrygdloven og økonomireglementet. Se kapittel 7.6.

  Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

- **Tilskudd til klima- og skoginitiativet**
  Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Klima- og miljødepartementets mangelfulle oppfølging og kontroll av tilskuddsmidler øker risikoen for økonomisk mislighold og feilaktig bruk av bistandsmidler. Se kapittel 15.4.

  Ansvarlig departement: Klima- og miljødepartementet.

- **Forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver**
  Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Nærings- og fiskeridepartementet ikke følger forurensningslovens krav i sin forvaltning av de nedlagte gruvene de eier. Se også punkt 2.4 nedenfor og kapittel 20.5 om oppfølgingssaken.

  Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

Ikke tilfredsstillende

- **Gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av rammeavtaler i Statens vegvesen**
  Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Statens vegvesen ikke sikrer at anskaffelser og oppfølging av inngåtte rammeavtaler gjennomføres i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Se kapittel 21.4.

  Ansvarlig departement: Samferdselsdepartementet.

2.4 Riksrevisjonens vurdering av oppfølgingssaker

Vi har ingen oppfølgingssaker som følges videre.

Saker som avsluttes

- **Forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver**
  Se også punkt 2.3 ovenfor om saker vi har vurdert som kritikkverdig. Se beskrivelse av saken i kapittel 20.5.

  Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

- **Stortingets økonomiske ordninger til representanter**
  Se beskrivelse av saken i kapittel 23.4.

3 Revisjon av statsregnskapet

3.1 Statsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapene til Nav, Forsvarsbygg og Skatteetaten

3.1.1 Konklusjoner

Riksrevisjonen har revidert om statsregnskapet er uten vesentlig feilinformasjon og om det er utarbeidet, presentert og avlagt i samsvar med bevilgningsreglementet § 13.

Statsregnskapet for 2025 er i all vesentlighet utarbeidet, presentert og avlagt i samsvar med gjeldende regler om statsregnskapet.

- Bevilgningsregnskapet er riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapene til Nav, Forsvarsbygg og Skatteetaten.
- Kapitalregnskapet er riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Nav og Skatteetaten som har betydning for mellomværendet med statskassen.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementene har gitt forklaringer til alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i flere tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Kontroll av disposisjonene

Vi har ny sak:

- uhjemlede merutgifter – kritikkverdig, se kapittel 5.1

3.1.2 Statsregnskapets hovedtall for 2025

Bevilgningsregnskapet

UTGIFTER	INNTEKTER
3 149	3 149
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

Kapitalregnskapet

EIENDELER	GJELD	EGENKAPITAL
23 231	859	22 372
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

Oljekorrigert resultat

UTGIFTER *	INNTEKTER **	UNDERSKUDD
2 073	1 597	476
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

* De oljekorrigerte utgiftene er de samlede utgiftene i bevilgningsregnskapet minus overføringer til Statens pensjonsfond utland (664 milliarder kroner), lånetransaksjoner (383 milliarder kroner) og utgifter til petroleumsvirksomheten (29 milliarder kroner).

** De oljekorrigerte inntektene er de samlede inntektene i bevilgningsregnskapet minus overføringer fra Statens pensjonsfond utland (480 milliarder kroner), lånetransaksjoner (379 milliarder kroner) og inntekter fra petroleumsvirksomheten (693 milliarder kroner).

Tallene ovenfor er avrundet til nærmeste milliard.

3.1.3 Bakgrunn

Statsregnskapet

Statsregnskapet er regulert i bevilgningsreglementet. I tråd med § 13 i bevilgningsreglementet, inneholder statsregnskapet et bevilgningsregnskap og et kapitalregnskap.

Bevilgningsregnskapet viser statens inntekter og utgifter, inklusive inntekter og utgifter fra petroleumsvirksomheten og nye utlån fra og tilbakebetalinger til statskassen. Overskuddet fra petroleumsvirksomheten overføres til Statens pensjonsfond utland (SPU). Samtidig brukes det midler fra fondet til å dekke opp underskuddet som følger av at utgiftene er større enn inntektene når vi ser bort fra petroleumsvirksomhet. Overføringene til og fra SPU føres i regnskapet som henholdsvis utgift og inntekt.

Kapitalregnskapet gir en oversikt over statens finansielle eiendeler, gjeld og egenkapital. Kapitalregnskapet viser også sammenhengen med bevilgningsregnskapet, det vil si hvordan endringer i de samlede utgiftene og inntektene, og samlede endringer i nye lån og tilbakebetaling på eksisterende lån, påvirker statens eiendeler og gjeld. Her inngår også mellomværendet med staten, det vil si beløp som de statlige virksomhetene enten

har til gode eller skylder staten som følge av enkelte unntak fra kontantprinsippet som gjelder for statsregnskapet (for eksempel skyldig pensjonspremie til Statens pensjonskasse). Realkapital (det vil si fysiske eiendeler) inngår ikke i kapitalregnskapet, med unntak av realkapital som eies av statlige forvaltningsbedrifter. Pådratte fremtidige forpliktelser inngår heller ikke. Siden kapitalregnskapet verken har med verdien av realkapital eller fremtidige forpliktelser, kan det ikke sies å vise en fullstendig balanse for staten.

Grunnloven § 75 bokstav k forutsetter at det for hvert budsjettår skal utarbeides og offentliggjøres et statsregnskap. Et sammenstilt og enhetlig presentert statsregnskap gir Stortinget og innbyggerne i Norge innsyn i hvordan statens midler er brukt, og gjør det mulig å sjekke om forvaltningen har fulgt reglene i bevilgningsreglementet og Stortingets vedtak og pålegg om bruken av penger.

Stortinget gir hvert år regjeringen samtykker eller fullmakter som hjemler unntak fra hovedprinsippene i bevilgningsreglementet:

- samtykker til overskridelse av budsjettet
- samtykker til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret i forbindelse med bestilling av materiell o.l. og tilsagn om tilskudd, lån og garantier
- samtykker til låneopptak

Statsregnskapet skal i tråd med § 13 i bevilgningsreglementet vise oversikter over de samtykkene Stortinget har gitt og hvilke forpliktelser som er pådratt. Statsregnskapet rapporteres samlet fra regjeringen til Stortinget i form av en stortingsmelding (Meld. St. 3).

Departementene skal i tilknytning til bevilgningsregnskapet i tillegg gi Riksrevisjonen forklaringer om ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall.

Faktaboks 1 Statsbudsjettet og statsregnskapet

Stortinget vedtar hvert år et statsbudsjett som omfatter alle statlige utgifter og inntekter i et kalenderår. Statsbudsjettet inneholder i tillegg fullmakter gitt av Stortinget til å påføre staten fremtidige utgifter, og pålegg til forvaltningen om å bruke penger til de formålene som er forutsatt. Det samlede statsbudsjettet gir en helhetlig fremstilling av Stortingets budsjettvedtak og danner basis for kontrollen som Riksrevisjonen utfører av statsregnskapet.

Både statsbudsjettet og statsregnskapet er regulert i bevilgningsreglementet. Stortinget bevilger i utgangspunktet utgifter og inntekter hver for seg, men det kan gjøres unntak. Statsbudsjettet og statsregnskapet er delt inn i kapitler og poster, og Stortinget vedtar bevilgninger per kapittel og post.

Kilder: Riksrevisjonen og Finansdepartementet (Veileder til statlig budsjettarbeid).

Revisjon av statsregnskapet

Riksrevisjonen har ansvar for å revidere om statsregnskapet er utarbeidet, presentert og avlagt i samsvar med gjeldende regler om statsregnskapet, jf. lov om Riksrevisjonen § 4-2. Vi gjennomfører revisjonen i tråd med internasjonale standarder for etterlevelsesrevisjon (ISSAI 4000). Vi kontrollerer om statsregnskapet som departementene har lagt frem er uten vesentlig feilinformasjon og i tråd med kravene i bevilgningsreglementet § 13 Statsregnskapet.

Revisjonen av statsregnskapet bygger på Riksrevisjonens finansielle revisjon av årsregnskapene til departementene, virksomhetene og statlige fond. Vi bygger også på privat revisjon av blant annet Statens pensjonsfond utland (SPU) og statlige selskaper, der informasjon fra regnskapet gir grunnlag for posteringer i statsregnskapet.

Revisjon av statsregnskapet 2025

Statsregnskapet for 2025 er presentert i Meld. St. 3 (2025–2026) og behandlet av finanskomiteen i Innst. 300 S (2025-2026).

Vi har revidert om statsregnskapet for 2025 på hvert av departementenes ansvarsområder er uten vesentlig feilinformasjon og utarbeidet, presentert og avlagt i henhold til bevilgningsreglementet § 13. Vi har også revidert at relevant informasjon fra regnskapet fra Statens pensjonsfond utland (SPU) og Statens pensjonsfond Norge (SPN) er presentert riktig i statsregnskapet.

Revisjonen av statsregnskapet 2025 er dokumentert i en egen rapport, som har blitt sendt til alle departementene. Se lenke.

3.1.4 Bevilgningsregnskapet er riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapene til Nav, Forsvarsbygg og Skatteetaten

Bevilgningsreglementet § 13 annet ledd gir bestemmelser om hva bevilgningsregnskapet skal vise.

Vår revisjon viser at bevilgningsregnskapet for 2025 er avlagt og presentert i tråd med kravene og gir under hver budsjettpost opplysninger om

- årets regnskapsførte utgifter og inntekter
- overført beløp fra forrige år
- total bevilgning i budsjettåret
- overført beløp til neste år

Tallene i bevilgningsregnskapet samsvarer med de underliggende regnskapene, men store virksomheter som Arbeids- og velferdsetaten (Nav), Forsvarsbygg og Skatteetaten har fått konklusjoner i sine revisjonsberetninger som viser at det kan være usikkerhet i regnskapstallene. Usikkerheten skyldes at det er betydelig svakheter i internkontrollen for vesentlige IT-systemer. Se kapittel 4.1.5, samt kapittel 7.3.2 for Nav, kapittel 12.3.4 for Forsvarsbygg og kapittel 11.3.2 for Skatteetaten.

Årsregnskapene hvor det er usikkerhet i regnskapstallene, gjelder ansvarsområdene til Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Forsvarsdepartementet og Finansdepartementet, og utgjør en vesentlig del av det sammenstilte statsregnskapet.

3.1.5 Kapitalregnskapet er riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapene til Nav og Skatteetaten som har betydning for mellomværendet med statskassen

Bevilgningsreglementet § 13 tredje ledd gir bestemmelser om hva kapitalregnskapet skal vise.

Revisjonen viser at kapitalregnskapet for 2025 er avlagt i tråd med § 13 og gir en oversikt over statens finansielle eiendeler og gjeld, inkludert avsetninger i svalbardregnskapet, og viser sammenhengen med bevilgningsregnskapet.

Usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapene, jf. kapittel ovenfor om bevilgningsregnskapet, kan også påvirke virksomhetenes mellomværende med statskassen.[5] Navs og Skatteetaten er store virksomheter hvor mellomværendet med statskassen utgjør nesten hele kapitalregnskapets mellomværende med statskassen på ansvarsområdet til henholdsvis Arbeids- og inkluderingsdepartementets og Finansdepartementet.

3.1.6 Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert

I tilknytning til statsregnskapet skal det gis oversikter over samtykker til å overskride budsjettet, til å pådra statens forpliktelser utover budsjettåret og til låneopptak, jf. bevilgningsreglementet § 13 fjerde ledd. Oversiktene skal også vise hvilke forpliktelser som er pådratt i henhold til samtykkene.

Revisjonen viser at alle departementene har innrapportert slike oversikter og at disse i all vesentlighet er riktig presentert.

Revisjonen viser at det har vært en forbedring i innrapporteringen av samtykker til å pådra forpliktelser utover budsjettåret sammenlignet med 2024. På generell basis ser vi imidlertid at det fortsatt er noen mangler ved innrapporteringen. Revisjonen viser videre at det kan være uklart hvordan utlånsfullmakter og avtaler om forsikringsansvar skal innrapporteres. Vi har vurdert at disse forholdene ikke gir konsekvenser for konklusjonen.

3.1.7 Departementene har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i flere tilfeller lite om årsaken til avvikene

Etter bevilgningsreglementet § 13 sjette ledd skal departementene gi forklaringer til alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall. Departementenes bruk av budsjettfullmakter vil være en del av forklaringen av avvik mellom bevilgnings- og

[5] Mellomværendet med statskassen er beløp som virksomhetene enten har til gode eller skylder til statskassen.

regnskapstall. Riksrevisjonen har derfor bedt departementene om oversikter over brukte fullmakter.

Vi har mottatt forklaringer til statsregnskapet fra alle departementene, Statsministerens kontor og Stortingets administrasjon. Revisjonen viser at det er gitt forklaringer til alle ikke-uvesentlige avvik mellom samlet bevilgning og regnskap, men alle departementene har en eller flere poster hvor forklaringene sier lite om årsakene til avvikene.

For flere departementer er oversikten over bruk av budsjettfullmakter ufullstendig eller mangelfullt fylt ut for én eller flere poster. Vi har vurdert at eventuelle mangler i oversiktene over brukte fullmakter ikke gir konsekvenser for vår konklusjon på om det er gitt forklaring.

3.1.8 Uhjemlede merutgifter

- Uhjemlede merutgifter – kritikkverdig. Se kapittel 5.1.

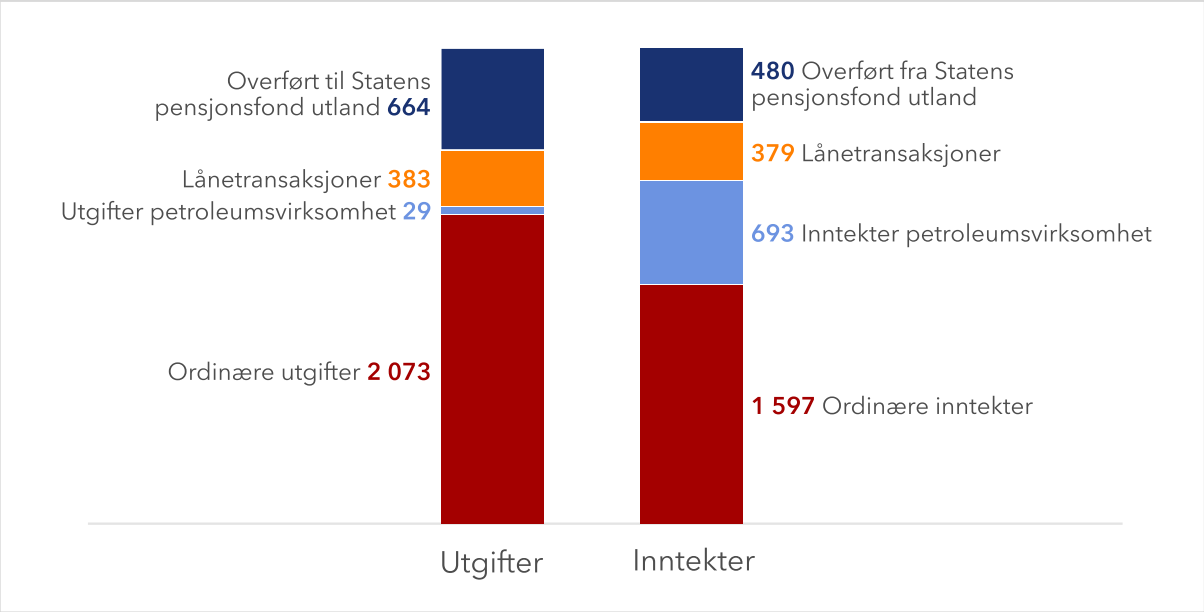
3.2 Statsregnskapets nøkkeltall

3.2.1 Bevilgningsregnskapet 2025

Statsregnskapet viser at både utgiftene og inntektene i bevilgningsregnskapet var 3 149 milliarder kroner i 2025. Bevilgningsregnskapet gjøres alltid opp slik at regnskapet balanserer, det vil si at utgiftene og inntektene er like store.

Det finnes flere måter å fremstille bevilgningsregnskapet på. I figuren nedenfor er bevilgningsregnskapet for 2025 vist med utgifter og inntekter delt inn i fire ulike deler: ordinære utgifter og inntekter, lånetransaksjoner (nye utlån fra og tilbakebetalinger til staten), utgifter og inntekter fra petroleumsvirksomhet og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland (SPU).

Figur 1 Inntekter og utgifter i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner

Kilde: Statsregnskapet.

Norge hadde også i 2025 store inntekter og noen utgifter fra petroleumsvirksomheten (lyseblå deler i figuren over). De samlede netto inntektene fra petroleumsvirksomheten (det vil si inntekter minus utgifter) ble på 664 milliarder kroner. Denne nettoinntekten blir overført i sin helhet til SPU, og føres som en utgift i bevilgningsregnskapet (mørkeblått felt i venstre del av figuren over).

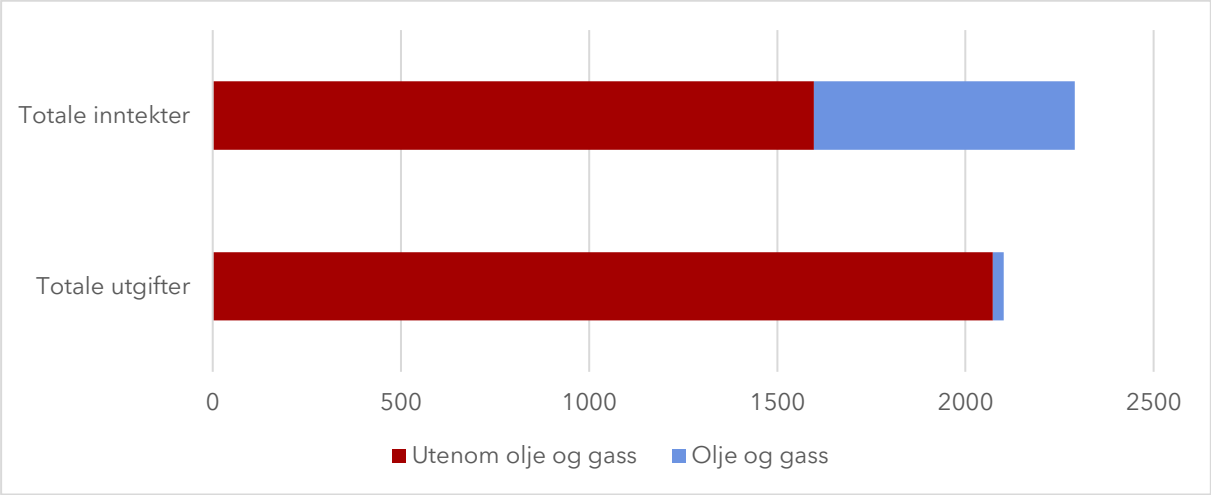
De ordinære utgiftene er større enn de ordinære inntektene (røde felt i figuren over). Dette underskuddet dekkes ved en overføring fra SPU tilbake til statsregnskapet og føres som en inntekt (mørkeblått felt i høyre del av figuren over).[6] I 2025 ble det overført 480 milliarder kroner fra SPU til statsbudsjettet. Størrelsen på endelig overføring besluttes i slutten av desember, basert på anslag for ordinære utgifter og inntekter. Når endelig

[6] I tråd med lov om Statens pensjonsfond kan staten ikke lånefinansiere utgifter på statsbudsjettet så lenge det er midler i dette fondet.

regnskap gjøres opp, vil det som regel være et avvik mellom anslaget overføringen er basert på, og faktiske inntekter og utgifter. Det faktiske behovet for bruk av fondsmidler til å dekke opp underskuddet på statsregnskapet kalles oljekorrigert underskudd og ble i 2025 på 476 milliarder kroner.

Ser vi bort i fra lånetransaksjoner og overføringene til og fra SPU, blir sammenhengen mellom ordinære inntekter og utgifter og inntektene fra petroleumsvirksomheten tydeligere, se figuren nedenfor. Statens inntekter i 2025 var klart større enn utgiftene som følge av store inntekter fra petroleumsvirksomheten (lyseblått felt). Utenom petroleumsvirksomheten er utgiftene høyere enn inntektene (røde felt i figuren nedenfor).

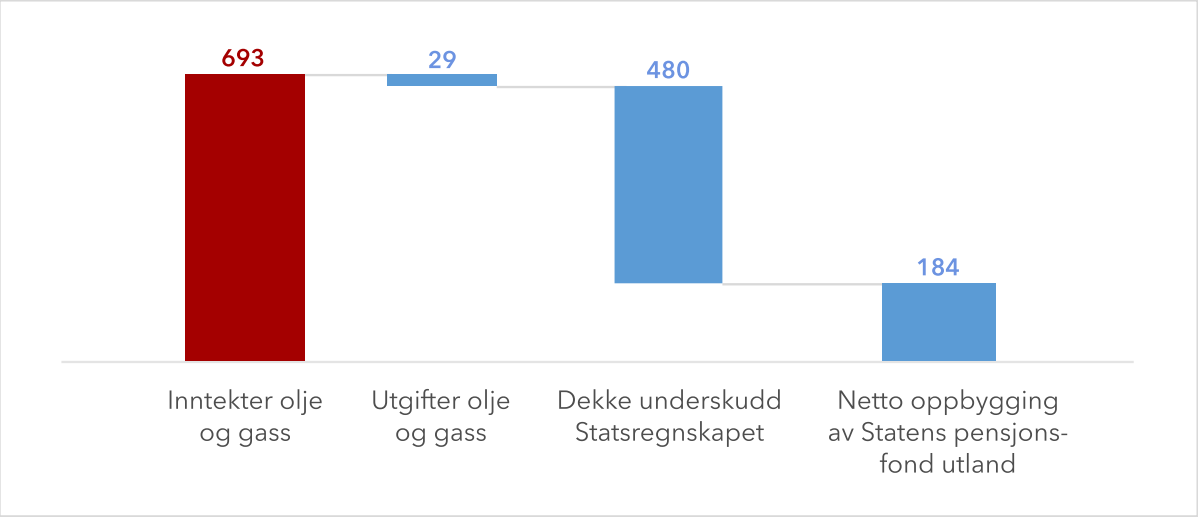
Figur 2 Inntekter* og utgifter* i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner

**Samlede inntekter og utgifter når vi ser bort i fra lånetransaksjoner og overføringer til og fra SPU. Kilde: Statsregnskapet.*

Inntekten fra petroleumsvirksomheten brukes delvis til å bygge opp SPU og delvis til å dekke underskuddet på statsregnskapet når vi ser bort fra petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner, se figuren nedenfor. I 2025 var beløpet som ble overført for å dekke underskuddet på statsregnskapet, 480 milliarder kroner, mer enn dobbelt så stort som beløpet som ble stående igjen i SPU som en netto tilførsel til fondet (184 milliarder kroner).

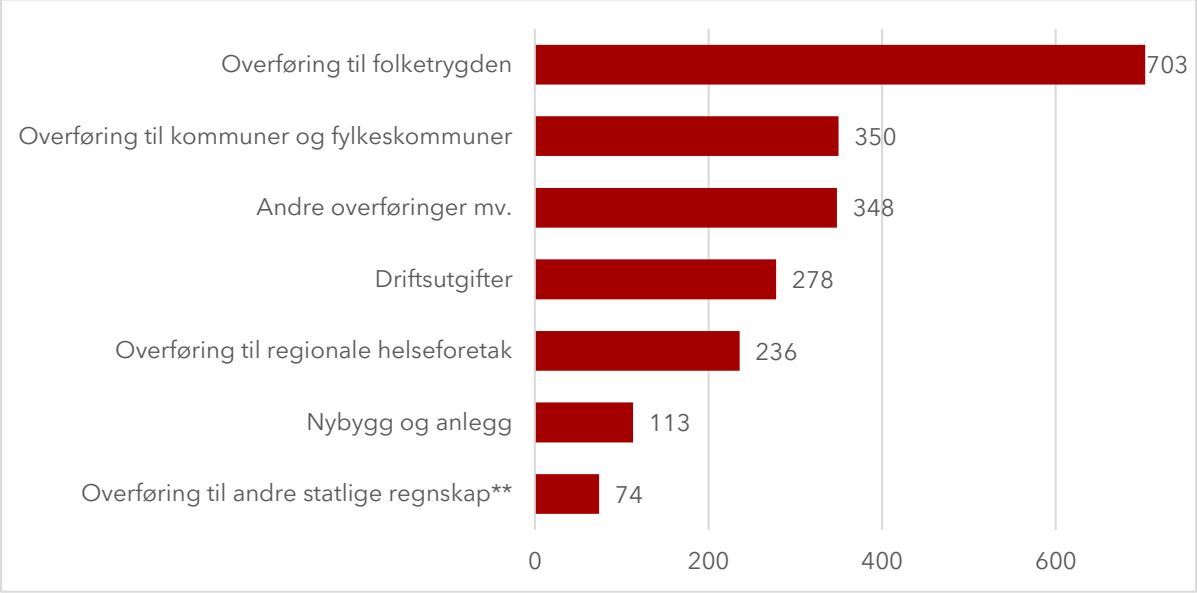
Figur 3 Bruk av inntektene fra petroleumsvirksomheten i 2025. Milliarder kroner

Kilde: Statsregnskapet.

Den største delen av utgiftene i statsregnskapet går til overføringer og tilskudd, se figuren nedenfor. Overføring til folketrygden er den største utgiftsposten, etterfulgt av overføring til kommuner og fylkeskommuner.

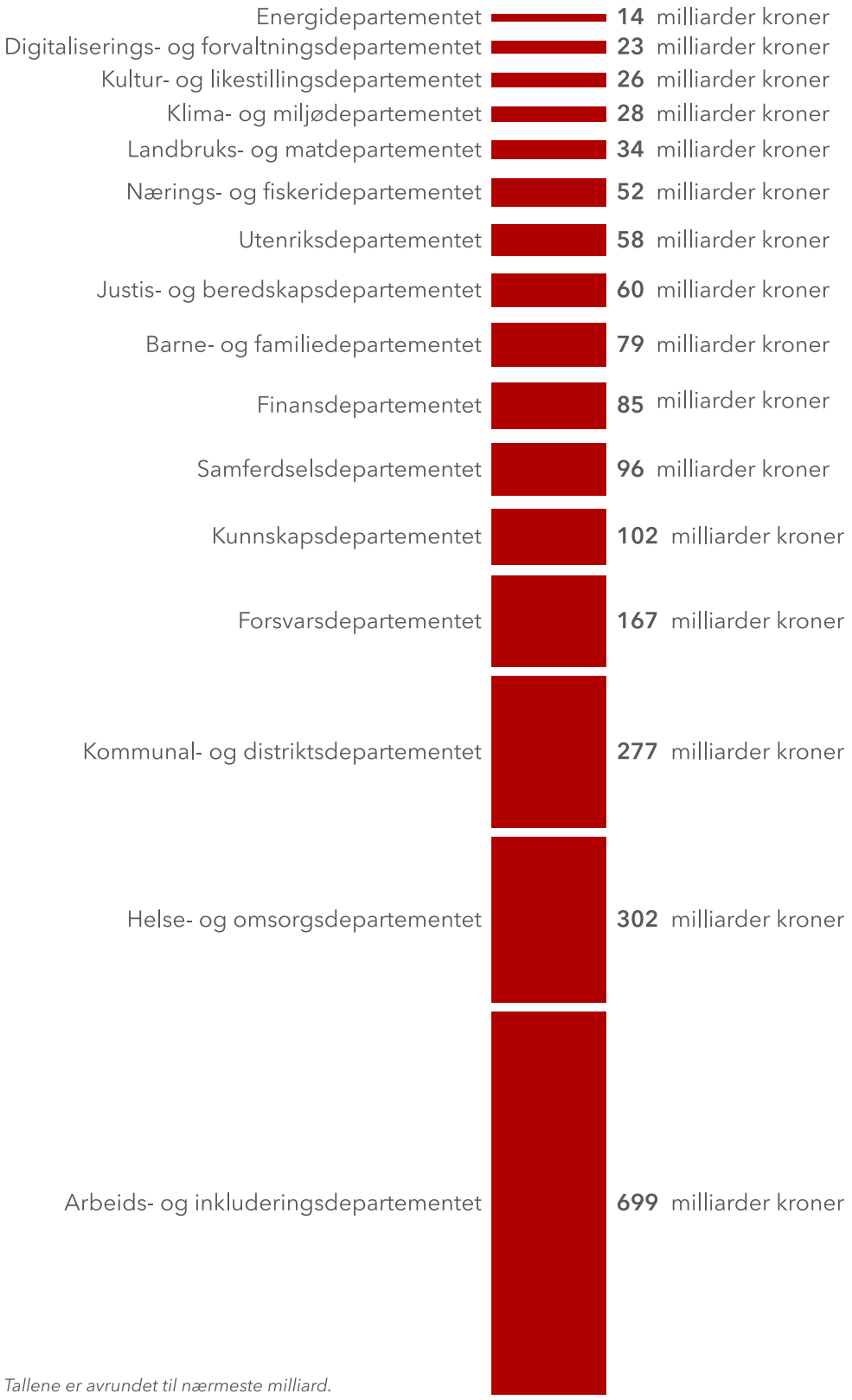
Figur 4 Utgifter* i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner

**Utenom lånetransaksjoner og overføringer til SPU.*
***I all hovedsak overføringer til virksomheter med særskilte fullmakter.*
Kilde: Statsregnskapet.

Ser vi nærmere på fordelingen av utgifter per departement, står Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) for om lag en tredjedel av utgiftene, se figuren nedenfor. Utgifter til folketrygden er en stor del av dette.

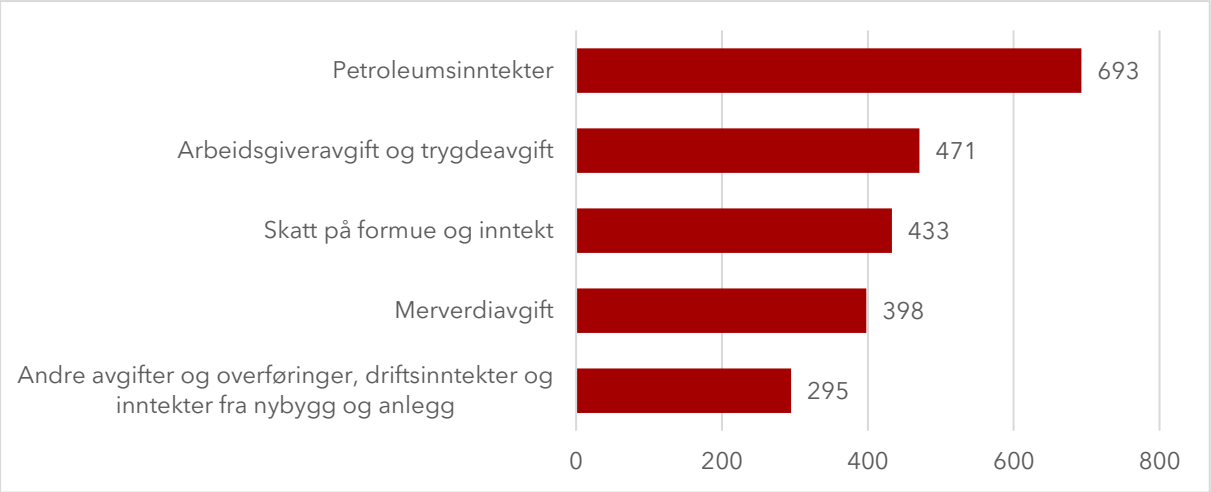
Figur 5 Utgifter* per departement i 2025. Milliarder kroner

**Utenom lånetransaksjoner og overføringer til SPU.*
Kilde: Statsregnskapet.

Inntektene i statsregnskapet kommer fra to hovedkilder: petroleumsinntektene og inntekter fra skatter og avgifter, se figuren nedenfor.

Figur 6 Inntekter* i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner

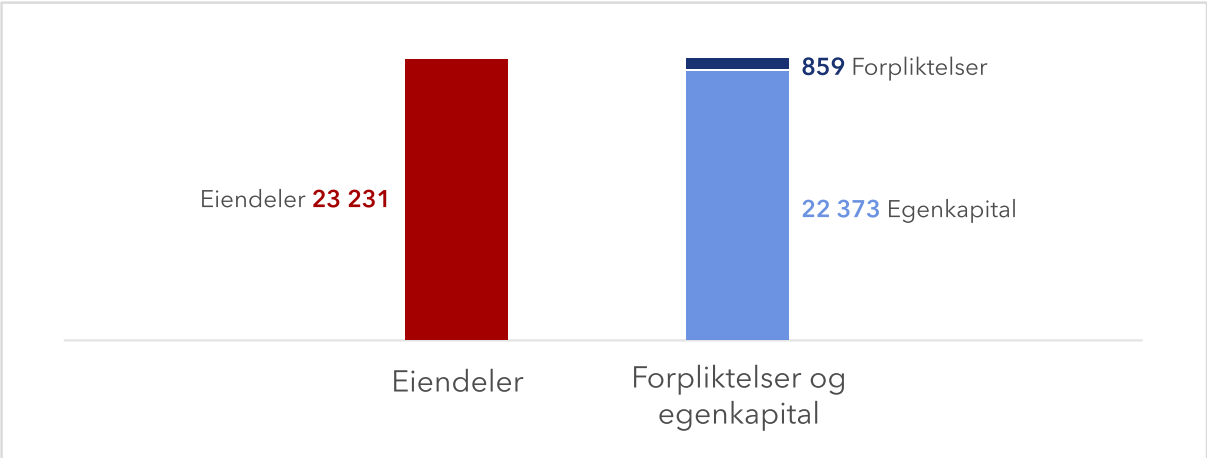

**Utenom lånetransaksjoner og overføringer fra SPU.*
Kilde: Statsregnskapet.

3.2.2 Kapitalregnskapet 2025

I kapitalregnskapet går det tydelig frem at gjelden er liten sammenlignet med eiendelene, se figuren nedenfor. Gjelden er i hovedsak statsgjeld. Statsgjelden har flere funksjoner, se f.eks. Om statsgjelden på Norges Banks hjemmesider, men brukes ikke til å dekke underskudd i statsregnskapet, jf. avsnitt 1.1.1 over.

Figur 7 Kapitalregnskapet 2025. Milliarder kroner

Kilde: Statsregnskapet.

Statens samlede eiendeler var ved utgangen av 2025 i overkant av 23 200 milliarder kroner. Markedsverdien av Statens pensjonsfond Utland (SPU) utgjorde over 90 prosent av denne summen, med 21 258 milliarder kroner, mens Statens pensjonsfond Norge (SPN)

hadde en verdi på 417 milliarder. Den samlede verdien av Statens pensjonsfond var dermed 21 675 milliarder ved utgangen av 2025.

Faktaboks 2 Statens pensjonsfond og pensjonsforpliktelser

Statens pensjonsfond er et statlig fond opprettet for statlig sparing som skal finansiere folketrygdens utgifter til pensjon. Fondet skal også sikre langsiktige hensyn ved bruk av statens petroleumsinntekter.

Statistisk sentralbyrå publiserte i 2024 et anslag på nåverdien av fremtidige forpliktelser i folketrygden basert på status ved utgangen av 2021. De langsiktige pensjonsforpliktelsene ble da beregnet til å være over 13 000 milliarder kroner.[7] Siden Norge har et såkalt pay-as-you-go-system for folketrygden, det vil si at folketrygdens utgifter dekkes over statsbudsjettet, vil fremtidige løpende skatte- og avgiftsinntekter også bidra til å dekke de framtidige forpliktelsene.

Kilder: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå og Riksrevisjonen.

De resterende delene av statens eiendeler i kapitalregnskapet består i hovedsak av utlån og utestående fordringer, fond og forsikringer og fast kapital i forvaltningsbedrifter, se figur nedenfor.

Figur 8 Eiendeler i statsregnskapet i 2025 utenom Statens pensjonsfond. Milliarder kroner

Kilde: Statsregnskapet.

[7] For mer informasjon, se Statistisk sentralbyrå, Pensjonsrettighetene er 4 ganger større enn BNP.

VEDLEGG

Tabell 1 Bevilgningsregnskapet 2025 – utgifter i millioner kroner

Utgifter[8]	Saldert budsjett	Nysaldert budsjett	Overført fra 2024	Disponibel bevilgning	Regnskap	Mer-/mindre-utgift	Overført til 2026
Det kongelige hus	317	317	-	317	317	-	-
Regjeringen	461	477	19	496	467	29	22
Stortinget og eksterne organer	2 587	2 637	217	2 854	2 642	213	210
Høyesterett	140	145	7	152	146	5	6
Utenriks-departementet	59 284	61 782	788	62 570	61 785	785	749
Kunnskaps-departementet	82 251	82 445	1 035	83 480	81 620	1 860	1 131
Kultur- og likestillings-departementet	25 798	26 266	529	26 795	26217	578	585
Justis- og beredskaps-departementet	58 603	59 551	2 514	62065	59 426	2 639	1 998
Kommunal- og distrikts-departementet	269 761	275 830	475	276 305	276 082	223	335
Arbeids- og inkluderings-departementet	76 173	71 389	657	72 046	71 197	849	1 094
Helse- og omsorgs-departementet	248 383	255 797	2 278	258 075	256 654	1 421	1 287
Barne- og familie-departementet	47 890	48 648	243	48 891	48 461	430	452
Nærings- og fiskeri-departementet	20 278	21 486	1828	23 313	20 358	2 955	2 999
Landbruk- og mat-departementet	33 613	34 318	926	35 243	34 288	955	642
Samferdsels-departementet	95 508	106 216	2 009	108 224	105 337	2 887	2 419
Klima- og miljø-departementet	28 305	29 239	740	29 979	27 761	2 218	2 230
Digitaliserings- og forvaltnings-departementet	23 900	27 285	1 218	28 503	27 344	1 159	1 830
Finansdepartementet	143 811	155 520	1 037	156 557	159 477	−2 920	1 207

[8] I tabellen er statsbankene, statens forvaltningsbedrifter, statens petroleumsvirksomhet, folketrygden, Statens pensjonsfond utland og ymse utgifter gruppert i henhold til kapitelene i bevilgningsregnskapet.

Forsvars-departementet	125 070	172 607	4 181	176 789	167 210	9 579	12 140
Energidepartementet	13 833	14 634	1 217	15 850	14 167	1 684	1 724
Ymse utgifter	7 100	50	-	50	-	50	-
Statsbankene	177 487	167 683	497	168 180	164 977	3 203	771
Statlig petroleums-virksomhet	29 600	33 434	-	33 434	28 714	4 720	-
Statens forvaltnings-bedrifter	7 868	7 679	388	8 068	7 338	730	588
Folketrygden	702 200	702 423	20	702 443	703 411	−967	20
Statens pensjonsfond utland	725 059	795 360	-	795 360	803 580	−8 220	-
Sum utgifter	**3 005 281**	**3 153 218**	**22 822**	**3 176 040**	**3 148 975**	**27 064**	**34 439**

Kilde: Statsregnskapet.

Tabell 2 Endringer fra saldert til nysaldert budsjett for folketrygdens utgifter i milliarder kroner

Utgiftstype	Saldert budsjett 2025	Nysaldert budsjett 2025	Endring mrd. kroner	Endring prosent
Alderdom	335,9	334,2	−1,7	−0,51
Arbeidsavklaringspenger	50,8	52,2	1,4	2,76
Foreldrepenger	29,5	29,9	0,4	1,36
Sykepenger	71,3	70,2	−1,1	−1,54
Uførhet	132,7	133,4	0,7	0,53
Annet	82	82,5	0,5	0,61
Sum	**702,2**	**702,4**	**0,2**	**0,03**

Kilde: Statsregnskapet.

Tabell 3 Bevilgningsregnskapet 2025 – inntekter i millioner kroner

Inntekter	Saldert budsjett	Nysaldert budsjett	Regnskap	Mer- eller mindreinntekt
Skatter på formue og inntekt	434 947	435 881	432 790	−3 090
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	466 590	472 900	471 323	−1 577
Tollavgiftsinntekter	3 850	3 871	3 765	−106
Merverdiavgift	409 258	401 500	397 872	−3 628

Avgifter på alkohol	16 800	16 400	16 526	126
Avgifter på tobakk	7 600	7 800	7 816	16
Avgifter på motorvogner	18 919	19 540	19 806	266
Andre avgifter	65 041	66 314	66 465	151
Sum skatter og avgifter	**1 423 005**	**1 424 206**	**1 416 363**	**–7 843**
Renter fra statens forvaltningsbedrifter	2 593	2 594	2 494	–100
Øvrige inntekter av statens forvaltningsbedrifter	1 986	2 675	2 757	83
Sum inntekter av statens forvaltningsbedrifter	4 579	5 269	5 252	–17
Renter fra statsbankene	23 308	23 980	23 979	–1
Renter av kontantbeholdning og andre krav	21 187	19 607	19 500	–107
Utbytte uten Equinor ASA	31 307	30 859	30 874	14
Overføring fra Statens pensjonsfond Norge	11 700	11 700	11 700	-
Sum renteinntekter og utbytte uten statens forvaltningsvirksomheter og Equinor ASA	87 501	86 147	86 053	–94
Inntekter under departementene:	43 299	55 540	59 592	4 052
Overføring fra Norges Bank	18 974	30 103	30 103	0
Sum andre inntekter	62 273	85 643	89 694	4 052
Sum inntekter uten oljeskatter, petroleumsvirksomhet og tilbakebetalinger	**1 577 359**	**1 601 264**	**1 597 361**	**–3 902**
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	255 810	272 300	275 165	2 865
Skatter og avgifter på utvinning av petroleum	388 981	382 301	382 899	598
Aksjeutbytte fra Equinor ASA	27 768	34 618	34 656	38
Sum inntekter uten lånetransaksjoner og overføring SPU	**2 249 918**	**2 290 483**	**2 290 081**	**–402**
Tilbakebetalinger	133 183	234 754	236 727	1 973
Statens pensjonsfond utland	445 844	480 197	480 197	-

Sum inntekter	**2 828 944**	**3 005 433**	**3 007 004**	**1 571**
Statslånemidler	176 336	147 785	141 971	−5 813
Totalsum	**3 005 281**	**3 153 218**	**3 148 975**	**−4 243**

Kilde: Statsregnskapet.

Tabell 4 Endringer fra saldert til nysaldert budsjett for skatter og avgifter i milliarder kroner

Skatte-/avgiftstype	Saldert budsjett 2025	Nysaldert budsjett 2025	Endring mrd. kroner	Endring prosent
Skatter på formue og inntekt	434,9	435,9	1,0	0,00
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	466,6	472,9	6,3	0,01
Tollinntekter	3,9	3,9	-	-
Merverdiavgift	409,3	401,5	−7,8	0,02
Avgifter på alkohol	16,8	16,4	−0,4	0,02
Avgifter på tobakk	7,6	7,8	0,2	0,03
Avgifter på motorvogner	18,9	19,5	0,6	0,03
Andre avgifter	65	66,3	1,3	0,02
Sum	**1 423**	**1 424,2**	**1,2**	**0,00**

Tabell 5 Kapitalregnskapet 2025 i millioner kroner

Eiendeler	31.12.2024	31.12.2025	Endring
Kontantbeholdninger	274 015	165 633	−108 382
Spesielle fond, forsikringer mv.	20 222 284	21 733 583	1 511 299
Verdipapirer	178 718	178 894	176
Utlån og utestående fordringer	709 188	733 985	24797
Ordinære fond (eiendeler)	54 189	58 178	3 989
Forskudd	55	88	33
Kapital i statsbankene	620	620	-
Fast kapital i forvaltningsbedrifter	294 234	286 173	−8 061
Egenbeholdning statspapirer	65 439	62 520	−2 919

Mellomværende med regnskapsførere	−1 482	63	1 545
Overkurs/underkurs statspapirer	7 685	11 408	3 723
Sum eiendeler	**21 804 946**	**23 231 146**	**1 426 200**
Gjeld og egenkapital	**31.12.2024**	**31.12.2025**	**Endring**
Statsgjelden	773 551	737 486	−36 065
Kontolån fra ordinære fond	71 075	72 969	1 895
Virksomheter med særskilte fullmakter	21 103	23 192	2 089
Deposita og avsetninger	−5 662	−9 474	−3 812
Overførte ubrukte bevilgninger	22 822	34 439	11 617
Sum gjeld	882 889	858 612	−24 277
Avslutningskonto for statsregnskapet (egenkapital)	20 922 057	22 372 533	1 450 476
Sum gjeld og egenkapital	**21 804 946**	**23 231 146**	**1 426 200**

Kilde: Statsregnskapet.

Tabell 6 Svalbardregnskapet 2025 – utgifter i tusen kroner

Utgifter	Overført fra 2024	Bevilgning	Disponibel bevilgning	Regnskap	Overført til 2026
Svalbard kirke	-	7 730	7 730	7 730	--
Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre	-	658 170	658 170	658 170	-
Tilskudd til Svalbard museum	-	15 470	15 470	15 470	-
Sysselmesteren	-	103 700	103 700	99 515	5 185
Sysselmesterens transporttjeneste	12 900	260 474	273 374	246 740	13 024
Tilfeldige utgifter	5 038	-	5 038	1 496	3 542
Kulturminnetiltak	31	2 490	2 521	2 521	-
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	-	2 540	2 540	2 540	-
Norsk Polarinstitutt – refusjon	-	4 250	4 250	4 250	-
Navigasjonsinnretninger	-	4 750	4 750	4 719	31
Meteorologisk institutt – husleie Bjørnøya og Hopen	248	8 400	8 648	8 587	61

Statsbygg, Svalbard	53	2 500	2 553	2 443	110
Skattekontoret, Svalbard	342	7 340	7 682	7 635	47
Sum utgifter	18 612	1 077 814	1 096 426	1 061 816	18 458
Endringer i overførte bevilgninger				−154	
Sum				**1 061 662**	

Kilde: Statsregnskapet.

Tabell 7 Svalbardregnskapet 2025 – inntekter i tusen kroner

Inntekter	Bevilgning	Regnskap
Sysselmesteren	3 300	5 782
Sysselmesterens transporttjeneste	500	52
Kulturminnetiltak	-	-
Skattekontoret, Svalbard	270	270
Skatter og avgifter	257 058	268 371
Tilskudd fra statsbudsjettet	816 687	787 186
Sum	**1 077 814**	**1 061 662**

Kilde: Statsregnskapet.

Tabell 8 Avsetninger i svalbardregnskapet 2025 – depositakonto 845004 i tusen kroner

Saldo per 1. januar 2025	18 612
Nedgang i overførte bevilgninger	−154
Meld. St. 3 (2025–2026)	**18 458**

Kilde: Statsregnskapet.

3.3 Tilleggsbevilgninger og realistisk budsjettering

Perspektivmeldingen 2024 peker på utfordringer for offentlige finanser fremover som følge av at statens utgifter om noen år forventes å vokse raskere enn inntektene. Avhengigheten av bruk av fondsmidler til å finansiere statens utgifter gjør i tillegg finanspolitikken sårbar for verdifall i finansmarkedene dersom slike fall reduserer markedsverdien av Statens pensjonsfond utland varig.

I 2025 fortsatte markedsverdien av Statens pensjonsfond utland (SPU) å øke, til nær 21 258 milliarder kroner ved utgangen av året. De ordinære utgiftene i statsregnskapet økte fra 1 905 milliarder kroner i 2024 til 2073 milliarder kroner i 2025. Bruk av fondsmidler (målt ved strukturelt oljekorrigert underskudd) økte med 25 prosent i faste kroner fra 2024 til 2025, men var som prosent av verdien av SPU uendret på 2,6 prosent. Andelen av utgiftene som ble finansiert ved bruk av fondsmidler, økte fra 22 til 25 prosent i samme periode.

Selv om verdien av SPU har fortsatt å øke, er de langsiktige utfordringene for offentlige finanser i hovedsak de samme. Det er fortsatt behov for god kontroll med utgiftsveksten. I den sammenheng er det viktig at statsbudsjettet gir et realistisk bilde av forventede inntekter og utgifter i det kommende budsjettåret.

Det endelige vedtatte statsbudsjett for kommende år, kalt saldert budsjett, skal være basert på realistisk budsjettering og omfatte alle prioriterte utgifter og inntekter i budsjettåret som det er mulig å forutse når budsjettet vedtas.[9]

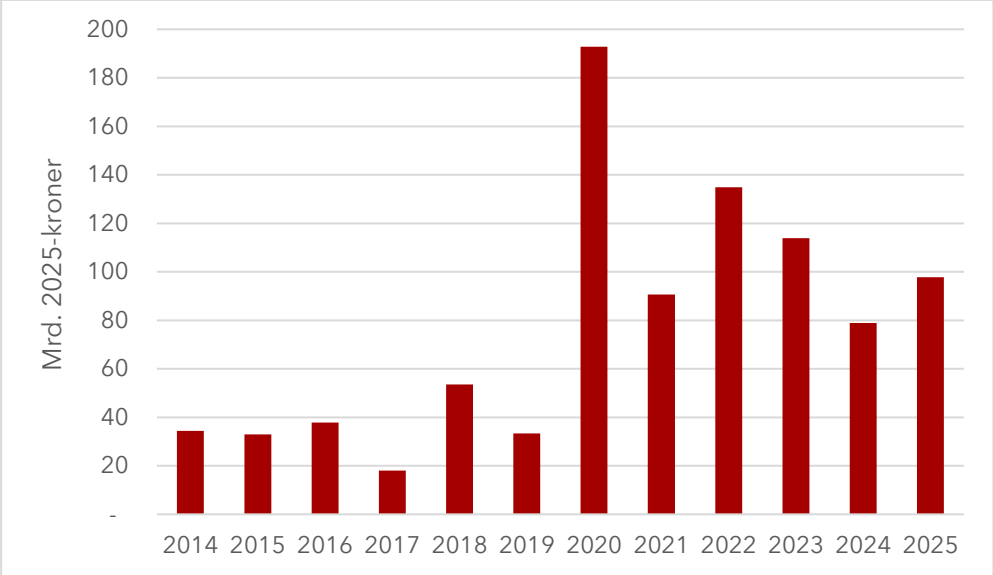
I løpet av budsjettåret vil det imidlertid, av ulike grunner, være behov for å gjøre justeringer i det salderte budsjettet. Tilleggsbevilgninger som vedtas i løpet av budsjettåret gir fleksibilitet når det kommer ny informasjon som staten må reagere på. Det kan for eksempel være hvis det skjer uforutsette hendelser som brann, pandemi, naturkatastrofer eller lignende, eller hvis det kommer ny informasjon om forhold som ligger til grunn for anslåtte utgifter til lovbestemte ytelser. Justering av budsjettet når det kommer ny informasjon kan bidra til å gjøre budsjettet mer realistisk.

De senere årene har det blitt gjort større endringer i løpet av budsjettåret enn tidligere. De store endringene i budsjettet har ikke bare kommet i år med ekstraordinære hendelser som koronapandemien, men også i årene etterpå.[10] Figuren nedenfor viser vedtatte tilleggsbevilgninger i løpet av et budsjettår målt i faste kroner, med et tydelig høyere nivå fra og med 2020.

[9] Jf. Bevilgningsreglementet §3

[10] En del av de økte endringene etter pandemien er tilleggsbevilgninger knyttet til krigen i Ukraina, se omtale av analyse av tilleggsbevilgninger med omtale i budsjettproposisjoner i siste del av dette avsnittet.

Figur 9 Endring i budsjettet for utgifter i løpet av et budsjettår. Mrd. 2025-kroner

Kilde: Riksrevisjonen.

En del av tilleggsbevilgningene kan forklares av overslagsbevilgninger, det vil si utgifter som følger av lovbestemte ytelser der størrelsen på utgiftene avhenger av blant annet hvor mange som har rett til en ytelse. Når forutsetningene endres i løpet av året, må også bevilgningen justeres. I gjennomsnitt over de siste tolv årene, skyldes imidlertid mer enn 2/3 av de økte budsjettene i løpet av budsjettåret andre typer utgifter enn lovbestemte ytelser og ordninger.

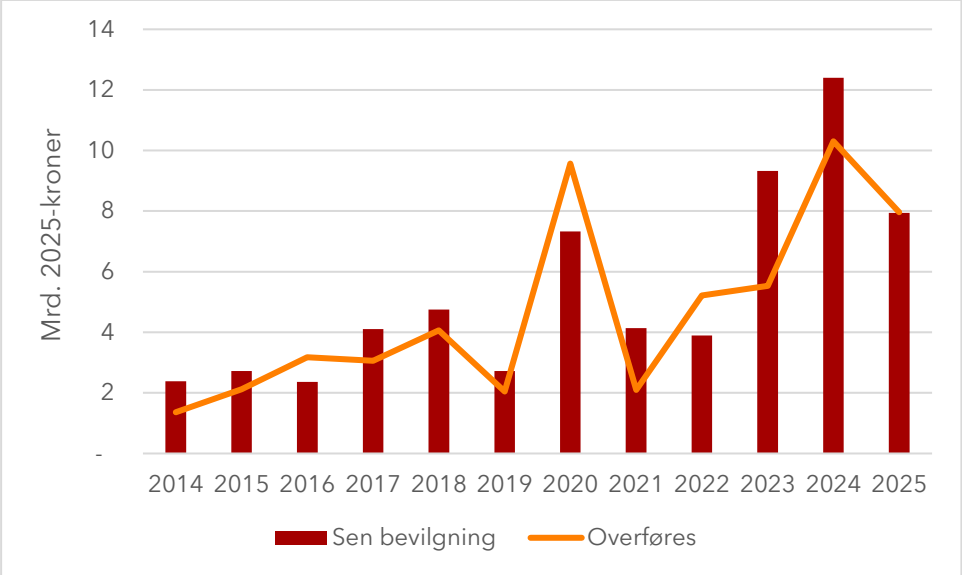
Et grunnleggende prinsipp om realistisk budsjettering innebærer at budsjettpostene skal bygge på realistiske anslag for inntekter og utgifter i det året budsjettet gjelder. Det innebærer blant annet at forslag om tilleggsbevilgninger i løpet av budsjettåret skal være basert på realistiske anslag om at det er behov for de ekstra pengene i inneværende budsjettår.

En tilleggsbevilgning som det på vedtakstidspunktet er klart ikke vil bli brukt i budsjettåret, vil for eksempel ikke være basert på realistisk budsjettering.[11] Det gjelder selv om posten har hjemmel til å overføre penger til året etter.[12]

Figuren nedenfor viser beløp per år for tilleggsbevilgninger som er vedtatt sent på året, det vil si i løpet av november og desember, og samlet beløp som er overført til året etter på de samme postene. Det er verdt å merke seg at størrelsen på samlet beløpet som ble bevilget sent på året, i stor grad sammenfaller med samlet beløp som ble overført til året etter på de samme postene.

[11] Se Veileder til statlig budsjettarbeid - regjeringen.no, kommentarer til bevilgningsreglementet § 2.
[12] Bruk av stikkordet «kan overføres» innebærer ikke noe avvik fra kravet til realistisk budsjettering. Selv om bevilgningen er overførbar, skal bevilgningen for det enkelte budsjettår likevel ikke settes høyere enn det som antas å bli faktisk utbetalt for vedkommende år. Jf. Veileder til statlig budsjettarbeid - regjeringen.no, kommentarer til bevilgningsreglementet § 5.

Figur 10 Sene tilleggsbevilgninger og overføring til året etter. Mrd. 2025-kroner

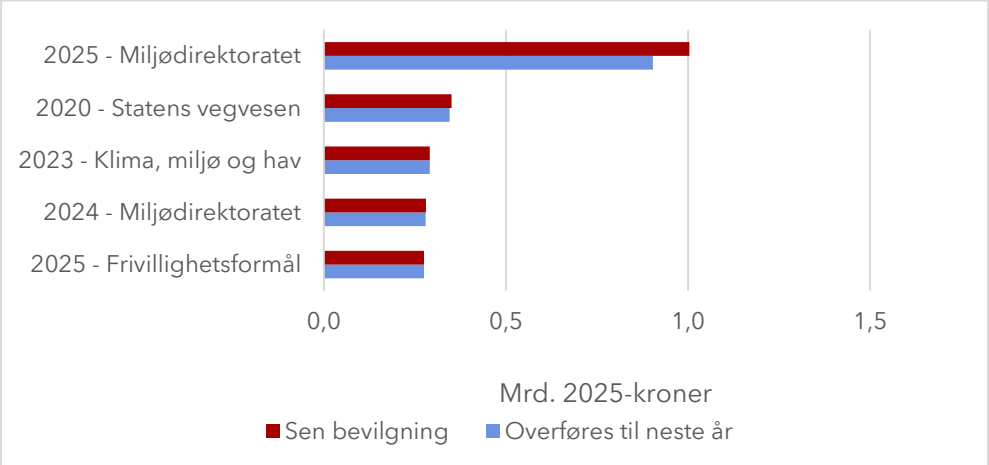

Kilde: Riksrevisjonen.

At bevilgningene overføres, betyr ikke nødvendigvis at de aktuelle bevilgningene var unødvendige eller feilaktige. Det kan være gode grunner til at staten ønsker å sikre finansiering av tiltak som skal gjennomføres over flere år, og det kan være usikkert om man får brukt pengene før eller etter årsslutt. Samtidig tilsier prinsippet om realistisk budsjettering at bevilgningene for det enkelte budsjettår i størst mulig grad bør svare til forventede utbetalinger i det samme året. Når store beløp vedtas sent i budsjettåret og deretter overføres videre, svekkes sammenhengen mellom det vedtatte budsjettet og den faktiske ressursbruken i året budsjettet gjelder for. Det gir også et misvisende bilde av planlagt bruk av fondsmidler i året midlene overføres til.

Flere store overføringer de siste årene har vært knyttet til sene bevilgninger til Forsvaret. Selv når vi ser bort fra disse, er det flere sene bevilgninger hvor overført beløp er tilnærmet lik størrelsen på det som bevilges på slutten av året, se figuren nedenfor.

Figur 11 De fem største overføringene til året etter der overført beløp er ± 20 prosent av sen bevilgning. Forsvaret holdes utenfor. Mrd. 2025-kroner

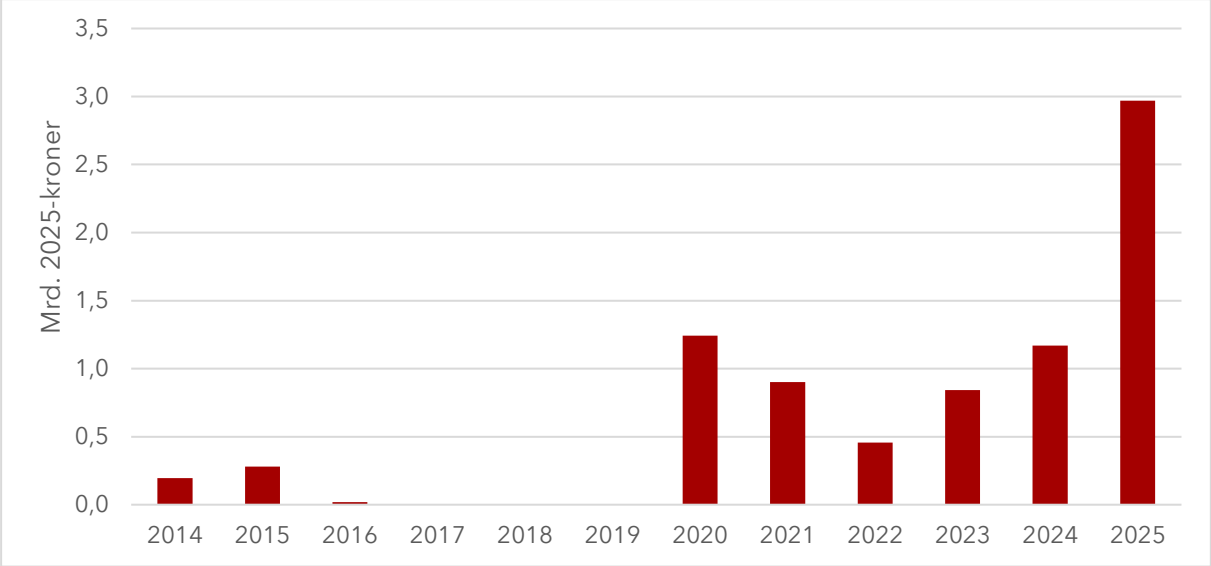

Kilde: Riksrevisjonen.

Den største av disse sene tilleggsbevilgningene i 2025 gjaldt økt støtte til skogvern, hvor mye av bevilgningen ble overført til 2026. Lignende praksis ble benyttet for økt støtte til skogvern også på slutten av 2024.

Av tilfellene i figuren over, var fire av fem bevilgede beløp enten ikke i tråd med foreslått beløp eller fulgte ikke av et forslag fremmet av regjeringen. Denne type bevilgninger har blitt vanligere sent på året, se figuren nedenfor.

Figur 12 Tilleggsbevilgninger gitt sent på året der vedtatt bevilgning ikke er i tråd med eller har opphav i forslag fra regjeringen. Mrd. 2025-kroner

Kilde: Riksrevisjonen.

Nærmere om bakgrunnen for vedtak om økte bevilgninger

For å få bedre innsikt i hva som ligger bak veksten i tilleggsbevilgningene har Riksrevisjonen analysert begrunnelsene som er gitt i budsjettproposisjonene. På grunn av det store antallet endringer, har vi støttet oss på språkmodeller (KI-modeller) til å hente ut og sortere informasjonen fra proposisjonstekstene.[13] Tilleggsbevilgningene er sortert etter forslagets beskrivelse av om behovet følger av tidligere vedtatt politikk eller om det er et aktivt nytt grep. Bevilgningene som grupperes som aktive nye grep deles deretter inn etter hva som var utløsende årsak, for eksempel uforutsette hendelser som koranapandemien eller krigen i Ukraina, eller ny eller økt politisk satsing på et område.

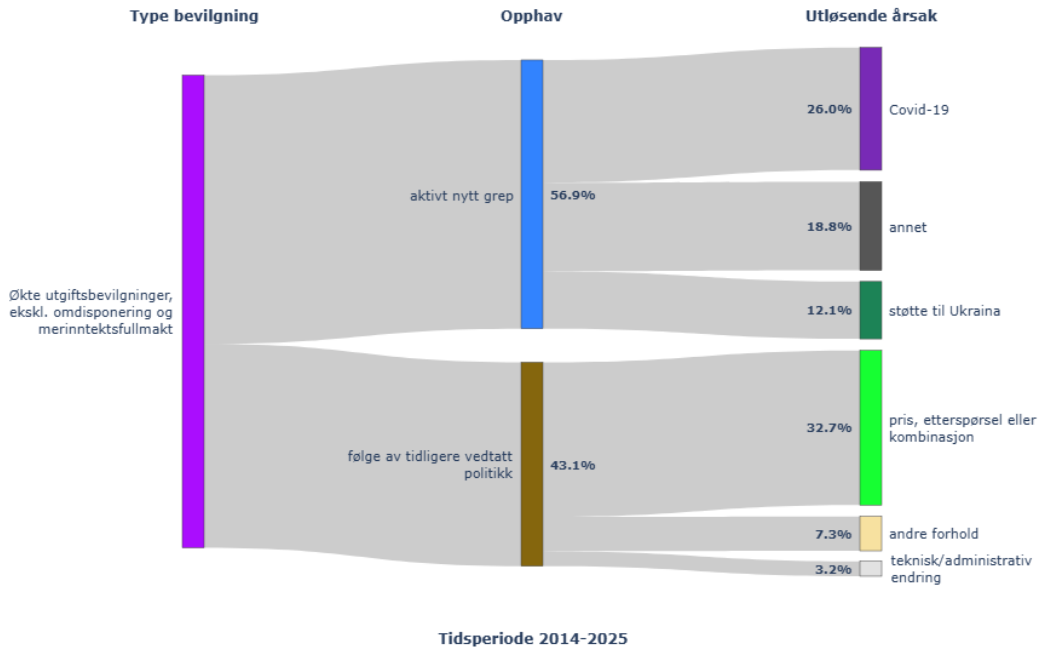
Samlet sett for perioden 2014-2025 følger litt under halvparten av tilleggsbevilgningene av tidligere vedtak og forpliktelser, mens litt over halvparten er aktive nye grep.[14] Av tilleggsbevilgningene som beskrives som aktive nye grep utgjør økte bevilgninger med en

[13] Utvalget omfatter 6 587 bevilgningsforslag med tilhørende beskrivende tekst. Språkmodellene er satt opp, avgrenset og instruert på en slik måte at svarene er transparente og etterprøvbare i et sekvensielt svarskjema designet av oss.
[14] Resultatene baserer seg på en analyse av 94,4 prosent av alle økte tilleggsbevilgninger i perioden 2014-2025 som er i tråd med en proposisjon fra regjeringen. Årsaken til at ikke alle er analysert, er at vi ikke har klart å hente ut riktig tekst fra underliggende budsjettproposisjon. Det er flest manglende tekstunderlag tidlig i tidsperioden.

begrunnelse som er knyttet til koronapandemien den største delen, mens tilleggsbevilgninger der begrunnelsen viser til eller omtaler Ukraina som bakenforliggende årsak, står for en mindre del.

Figuren nedenfor viser andelen av samlet beløp for tilleggsbevilgninger i hele perioden 2014-2025 som er sortert innenfor de ulike kategoriene basert på omtalen i budsjettforslagene for tilleggsbevilgningene.

Figur 13 Tilleggsbevilgninger etter opphav og tilhørende utløsende årsaker, samlet for perioden 2014-2025. Tall i prosent av samlet beløpsmessig endring

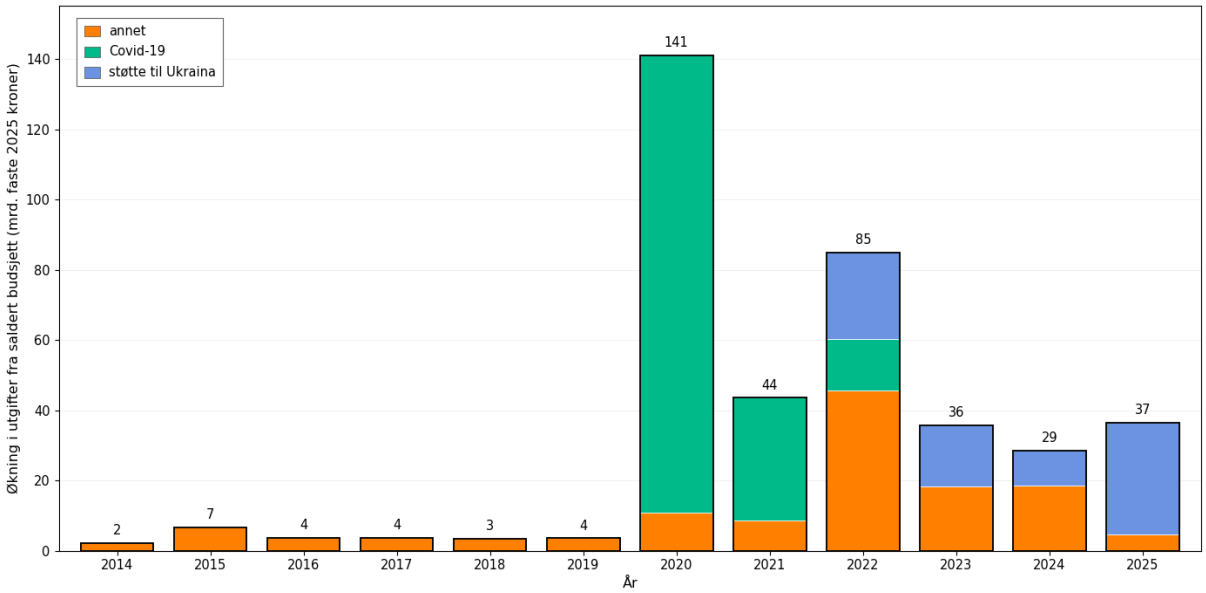

Kilde: Riksrevisjonen, analyse med støtte av KI.

Det er store forskjeller fra år til år i hvilke begrunnelser som gis for tilleggsbevilgningene som ikke følger av tidligere vedtatt politikk. For å få frem denne variasjonen viser vi i figuren under årlige tilleggsbevilgninger knyttet til henholdsvis koronapandemien, Ukraina og andre aktive grep, målt i 2025-kroner.

Merk at siden vi tar utgangspunkt i proposisjonstekstene som beskriver forslagene, omfatter tilleggsbevilgninger som i figurene er merket med Ukraina alle tilleggsbevilgninger som er begrunnet med henvisning til Ukraina i forslagsteksten (det vil si både sivil, humanitær og militær bistand til Ukraina, men også tilleggsbevilgninger til formål i Norge som følge av Russlands fullskala invasjon av Ukraina).

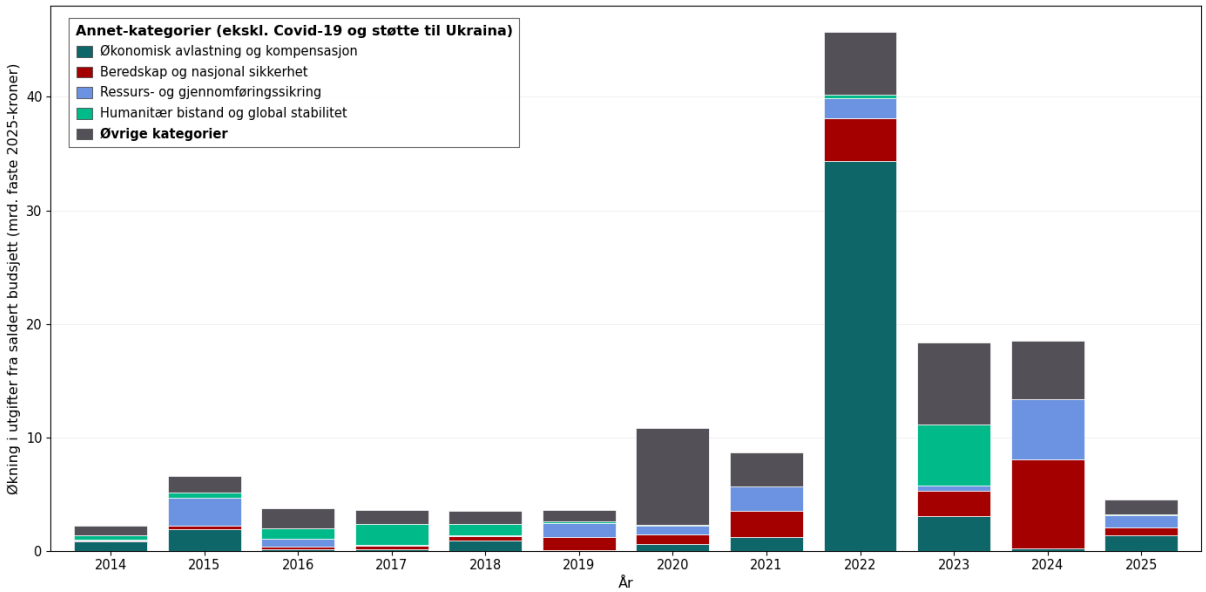
Figur 14 Årlig bruk av tilleggsbevilgninger som er aktive nye tiltak etter utløsende årsak. Mrd. 2025-kroner

Kilde: Riksrevisjonen, analyse med støtte av KI.

Som vi ser fra figuren over, blir en stor andel av tilleggsbevilgningene etter 2019 ikke knyttet til koronapandemien eller Ukraina (oransje felt i figuren over). Disse tilleggs-bevilgningene har en rekke ulike begrunnelser. Vi har derfor, med støtte i språkmodellene, utarbeidet tolv virkningskategorier. Disse virkningskategoriene belyser hva tilleggsbevilgningene som er merket med «annet» har hatt til hensikt å oppnå av virkninger og effekter, se figuren nedenfor.

Figur 15 Tilleggsbevilgninger som er aktive nye grep, men som ikke er koblet til Ukraina eller koronapandemien. Mrd. 2025-kroner

«Øvrige kategorier» omfatter næringsutvikling og økonomisk aktivitet, operativ kapasitetsbygging (tiltak som har til hensikt å utvide eller styrke evnen til å utføre kjerneoppgaver gjennom økt personell, flere plasser, bedre utstyr eller utvidet fysisk kapasitet.), grønn omstilling og

klimahåndtering, tjenesteforbedring og effektivisering, sikring av grunnleggende behov og rettigheter, infrastruktur og fysisk gjenoppretting, forvaltningsmessig styring og etterlevelse, og kompetanse og menneskelig kapital.

Kilde: Riksrevisjonen, analyse med støtte av KI.

Virkningskategorien «Økonomisk avlastning og kompensasjon» vil si bevilgninger hvor ønsket effekt er beskrevet som å lindre økonomisk press, kompensere for tap eller dekke ekstraordinære kostnader for individer, husholdninger eller organisasjoner. Innføring av strømstøtteordning i 2022 forklarer i all hovedsak den store tilleggsbevilgningen i denne virkningskategorien det året (mørkegrønne felter i figuren over).

Analysen viser at det vedtas tilleggsbevilgninger til formål som både har til hensikt å løse akutte og uforutsette hendelser, men også til å gjennomføre nye politiske ambisjoner og satsinger gjennom budsjettåret. Analysen viser at omfanget av tilleggsbevilgninger til slike nysatsinger har økt siden 2019. Dersom denne trenden fortsetter, kan dette gjøre det mer krevende for finanspolitikken fremover å løse utfordringene som er skissert i Perspektivmeldingen 2024.

4 Revisjon av årsregnskapene

4.1 Årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

4.1.1 Konklusjoner

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementene og underliggende virksomheter med unntak av ni i all vesentlighet riktige.

- 224 av 233 årsregnskap er uten vesentlige feil og mangler.
- For to årsregnskaper har vi på grunn av vesentlige svakheter i virksomhetenes interne kontroll for IT-systemer, ikke kunnet gjennomføre revisjonshandlinger som vi har ansett som nødvendige. Derfor kan vi ikke uttale oss om årsregnskapsoppstillingene. Dette gjelder Arbeids- og velferdsetaten (Nav) og Forsvarsbygg. Svakhetene hos Nav påvirker også våre konklusjoner om årsregnskapene for Statens pensjonskasse og Skatteetaten.
- For syv årsregnskap har vi avgitt revisjonsberetninger med enkelte forbehold. Dette gjelder: Forsvaret, Forsvarets forskningsinstitutt, Forsvarsmateriell, Folkehelseinstituttet, Havforskningsinstituttet, Statens pensjonskasse og Skatteetaten.

Med utgangspunkt i revisjonen av årsregnskapene har vi nye saker:

- Navs tilgangskontroller og logging – kritikkverdig
- Forsvarsbyggs IT-kontroller – ikke tilfredsstillende
- Forsvarets kontroll av beholdninger av varer og driftsmateriell – ikke tilfredsstillende
- Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansiert virksomhet – ikke tilfredsstillende.

4.1.2 Bakgrunn

Riksrevisjonen har ansvar for å revidere alle årsregnskapene som departementene, de statlige virksomhetene og andre regnskapspliktige enheter i staten har avlagt. Målet med revisjonene er å verifisere at årsregnskapene gir et dekkende bilde og er i samsvar med gjeldende regler. Gjennom revisjonen skal vi være oppmerksomme på muligheten for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet enten det skyldes utilsiktede feil eller misligheter.

Vesentlige feil og mangler i årsregnskapet innebærer at feil og mangler, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet. *Kilde: Riksrevisjonsloven § 4-3 første ledd og ISSAI 200 Prinsipper for finansiell revisjon*.

Våre konklusjoner for hvert enkelt årsregnskap blir presentert i en revisjonsberetning som sendes til virksomhetene og offentliggjøres sammen med årsrapporten. Alle regnskapspliktige virksomheter i staten som Riksrevisjonen reviderer, har mottatt en revisjonsberetning.

Revisjonsberetningen inneholder resultatet av revisjonen av årsregnskapet og vurderingen av årsrapporten, og eventuelt andre forhold Riksrevisjonen har tatt opp med virksomheten ved revisjon av årsregnskapet.

En fullstendig oversikt over de reviderte årsregnskapene følger i vedlegg 1.

4.1.3 224 av 233 årsregnskaper er uten vesentlige feil og mangler

Årsregnskapet skal gi et grunnlag for Stortingets kontroll med hvordan bevilgningene er disponert, og for analyser av virksomhetens aktiviteter. Pålitelig regnskapsinformasjon er et viktig virkemiddel for å sikre åpenhet om hvordan offentlige midler brukes, og at folk har tillit til forvaltningen.

For 2025 har vi revidert 233 årsregnskaper. Revisjonen viser at årsregnskapene i hovedsak gir et dekkende bilde og er i samsvar med gjeldende regler.

Vi har kontrollert om årsregnskapene viser virksomhetens disponible bevilgninger for 2025, regnskapsførte utgifter og inntekter for 2025, samt kapitalkontoer per 31. desember 2025. Videre har vi kontrollert at forvalterne av statlige fond har avlagt eget årsregnskap for fond i tråd med regelverket.

Innen 2027 skal alle virksomheter i staten presentere et periodisert regnskap i tråd med statlige regnskapsstandarder (SRS). For 2025 var i alt 138 av 233 årsregnskaper som presenterte regnskapet sitt etter disse standardene. Vi har kontrollert om disse årsregnskapene er presentert i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

4.1.4 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antall årsregnskaper hvor vi har påpekt at det kan være vesentlige feil og mangler, de siste fem årene, fordelt på de enkelte departementene.

Tabell 9 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
AID	0	0	0	1	2
BFD	0	0	0	0	0
DFD	-	-	-	0	0
ED	0	0	0	0	0
FIN	0	0	1	0	1
FD	0	0	2	2	4
HOD	0	1	1	2	1
JD	0	1	1	1	0
KLD	0	0	1	1	0
KDD	0	1	0	0	0
KUD	0	1	0	0	0
KD	1	1	0	0	0
LMD	0	0	0	1	0
NFD	1	1	1	1	1
SD	2	0	0	1	0
UD	0	0	0	0	0
SMK	0	0	0	0	0
Stortinget	0	0	0	0	0
Totalt	**4**	**6**	**7**	**10**	**9**

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2023–2024) Tillegg 1, (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

4.1.5 Ni årsregnskaper for 2025 har eller kan ha vesentlige feil og mangler

For to av årsregnskapene er det avgitt revisjonsberetning med konklusjon om at vi ikke kan uttale oss. Dette gjelder:

- Arbeids- og velferdsetaten NAV (Arbeids- og inkluderingsdepartementet)
- Forsvarsbygg (Forsvarsdepartementet)

For sju av årsregnskapene er det avgitt revisjonsberetning med forbehold. Dette gjelder:

- Statens pensjonskasse (Arbeids- og inkluderingsdepartementet)
- Skatteetaten (Finansdepartementet)
- Forsvaret FMO (Forsvarsdepartementet)
- Forsvarets forskningsinstitutt FFI (Forsvarsdepartementet)
- Forsvarsmateriell FMA (Forsvarsdepartementet)
- Folkehelseinstituttet (Helse- og omsorgsdepartementet)
- Havforskningsinstituttet (Nærings- og fiskeridepartementet)

For nærmere detaljer om resultatet av revisjonen, se kapitlet for det respektive departement.

Digital omstilling i staten kan ha konsekvenser for regnskap og revisjon

Forvaltningen gjennomgår en omfattende digitalisering. Endringen fra manuelle til digitaliserte prosesser krever tilsvarende endringer i sikkerhetskultur og tilhørende intern kontroll. Dersom kontrollrutiner ikke oppdateres og tilpasses ny og endret IT-arkitektur, kan det oppstå «kontrollhull» som svekker sporbarhet og kvaliteten på regnskapsdata.

En robust intern kontroll er en forutsetning for å kunne avlegge et pålitelig regnskap. Erfaringer fra 2025 viser at både Nav, Skatteetaten og Forsvarsbygg ikke har sikret at de digitale systemene ivaretar nødvendige IT-kontroller. I en digital omstilling, er det viktig å sørge for at kontrollmiljøet utvikles parallelt for å sikre integriteten i datasystemene.

I de tre virksomhetene, har vi funnet mangelfull tilgangsstyring og manglende aktivering av logging. Dette har fått konsekvenser for Riksrevisjonens mulighet til å bekrefte årsregnskapene. Dersom endringer i en database ikke kan spores, er det en teoretisk mulighet for å endre utbetalingsbeløp eller mottakere uten at dette etterlater seg spor.

Svakheter i internkontrollen kan få konsekvenser for oppgavegjennomføringen og regnskapsrapporteringen. Det kan også innebære brudd på grunnleggende prinsipper i statens økonomireglement om sporbarhet og sikring av økonomisystemer.

Tre store statlige virksomheter fikk revisjonsberetninger om at vi ikke kan uttale oss eller med forbehold (modifiserte revisjonsberetninger) i 2025 på grunn av svakheter i internkontrollen i IT-systemene. Det kan bety at statsforvaltningen i det videre arbeidet med digital omstilling bør øke oppmerksomheten på at teknologisk nyvinning ikke skal øke risikoen for svekket regnskapsmessig integritet.

Vi vil følge opp risikoen i dialog med fagdepartementene.

4.1.6 Med utgangspunkt i revisjonen av årsregnskapene har vi nye saker med kritikk

- Nav har betydelige svakheter i internkontrolllen i IT-systemer på stønadsområdet – kritikkverdig. Se kapittel 7.5.

- Forsvaret har manglende overordnet kontroll av beholdninger av varer og driftsmateriell – ikke tilfredsstillende. Se kapittel 12.4.
- Forsvarsbygg har betydelige svakheter i generelle IT-kontroller knyttet til økonomisystemet og underliggende database – ikke tilfredsstillende. Se kapittel 12.5.
- Havforskningsinstituttet har svakheter i internkontroll for eksternfinansiert virksomhet – ikke tilfredsstillende. Se kapittel 20.4.

Del 2:

Statsministerens kontor og departementene

5 Tverrgående saker

5.1 Uhjemlede merutgifter

5.1.1 Konklusjoner

Ti departementer har regnskapsførte merutgifter som ikke har hjemmel i bevilgningsreglementet.

To av disse departementene har uhjemlede merutgifter større enn ti millioner kroner per post:

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet har vesentlige uhjemlede merutgifter på to utgiftsposter på til sammen 213,4 millioner kroner (henholdsvis 170,7 millioner kroner og 42,7 millioner kroner).
- Helse- og omsorgsdepartementet har vesentlige uhjemlede merutgifter på to utgiftsposter på til sammen 216,2 millioner kroner (henholdsvis 163,1 millioner kroner og 53 millioner kroner).

Forsvarsdepartementet, Finansdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Utenriksdepartementet, Statsministerens kontor og Stortinget med dets eksterne organer hadde ikke uhjemlede merutgifter i 2025.

5.1.2 Overordnet vurdering: Kritikkverdig

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har vesentlige uhjemlede merutgifter på flere utgiftsposter.

5.1.3 Bakgrunn for revisjonen

Målet med revisjonen har vært å kontrollere om de regnskapsførte merutgiftene forvaltningen har rapportert for 2025, har hatt hjemmel i bevilgningsreglementet.

Stortinget vedtar utgifts- og inntektsbevilgninger hver for seg per kapittel og post. Utgiftsbevilgninger kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det foreligger hjemmel i form av særskilte fullmakter, jf. bevilgningsreglementet § 5 annet ledd. Hver statsråd er konstitusjonelt ansvarlig for sin del av statsregnskapet. Dersom departementet ikke har fullmakt til å overskride en

utgiftsbevilgning, vil en eventuell merutgift være uhjemlet og ikke i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger for bevilgningen.

Riksrevisjonen har vurdert at det vil være vesentlig for Stortinget å få informasjon om manglende etterlevelse i forvaltningen av Stortingets vedtak om disponering av bevilgninger. Kongen i statsråd kan etter bevilgningsreglementet § 11 annet ledd samtykke til at det pådras utgifter uten bevilgningsmessig dekning for inntil ti millioner kroner under den enkelte utgiftspost, forutsatt at det er en uforutsett og nødvendig utgift for staten som det ikke er mulig å dekke av en gitt bevilgning. Slike samtykker kan dermed gis av regjeringen uten at saken legges fram for Stortinget som en tilleggsbevilgning. Etter vår vurdering vurderes enhver uhjemlet merutgift større enn ti millioner kroner å være av vesentlig interesse for Stortinget.

Saken er presentert i egen rapport, se lenke.

5.1.4 Arbeids- og inkluderingsdepartementet har vesentlige uhjemlede merutgifter på to poster med til sammen 213,4 millioner kroner

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har uhjemlede merutgifter på til sammen 224,8 millioner kroner fordelt på seks poster. For to av disse postene er merutgiftene over ti millioner kroner per post.

De to postene med vesentlige merutgifter uten hjemmel er:

- **Kapittel 0634 Arbeidsmarkedstiltak**
  post 77 Varig tilrettelagt arbeid*, kan overføres,* har uhjemlet merutgift på 42 719 000 kroner.
- **Kapittel 0671 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere**
  post 60 Integreringstilskudd*, kan overføres,* har uhjemlet merutgift på 170 703 000 kroner.

5.1.5 Helse- og omsorgsdepartementet har vesentlige uhjemlede merutgifter på to poster med til sammen 216,2 millioner kroner

Helse- og omsorgsdepartementet har uhjemlede merutgifter på til sammen 224,1 millioner kroner fordelt på ni poster. For to av disse postene er merutgiftene over ti millioner kroner per post.

De to postene med vesentlige merutgifter uten hjemmel er:

- **Kapittel 2756 Andre helsetjenester**
  post 71 Helsetjenester i utlandet mv. har uhjemlet merutgift på 163 149 000 kroner.
- **Kapittel 2756 Andre helsetjenester**
  post 72 Helsetjenester til utenlandsboende mv. har uhjemlet merutgift på 53 032 000 kroner.

5.1.6 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet å

- iverksette tiltak for å sikre at utgiftsbevilgninger ikke overskrides uten at det foreligger hjemmel i bevilgningsreglementet § 5 annet ledd

5.1.7 Statsrådenes svar

Statsrådenes svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådenes svar.

5.1.8 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Finansministeren viser til at grensen på 10 millioner kroner ikke har vært praktisert av Riksrevisjonen tidligere, og at Riksrevisjonens vurdering av uhjemlede merutgifter større enn 10 millioner kroner ikke tar hensyn til bevilgningenes størrelse og ses heller ikke opp mot departementenes forklaring på avvikene.

Kongen i statsråd har fullmakt til å samtykke i at det pådras utgifter uten bevilgningsmessig dekning, jf. bevilgningsreglementet § 11 andre ledd. Denne fullmakten er begrenset til ti millioner kroner under den enkelte utgiftspost. Beløpet ble sist endret ved Stortingsvedtak 16. juni 2023. Vi merker oss at de uhjemlede merutgiftene som er større enn 10 millioner kroner per post utgjør henholdsvis 1,9 og 0,9 prosent av samlet bevilgning på posten for postene under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, mens de utgjør henholdsvis 26,1 og 12,5 prosent av samlet bevilgning på posten for postene under Helse- og omsorgsdepartementet. Riksrevisjonen vil understreke at bevilgningsreglementet ikke har bestemmelser som tilsier at fullmakten som er gitt til Kongen i statsråd påvirkes av bevilgningens størrelse.

6 Statsministerens kontor (SMK)

Statsministerens kontor «bistår statsministeren i å lede og samordne arbeidet i regjeringen», jf. Statsministerens kontor - regjeringen.no.

6.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Statsministerens kontor er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

6.1.1 Bevilgningsregnskapet for Statsministerens kontor for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
467,1	24,3
MILLIONER KRONER	MILLIONER KRONER

6.2 Statsregnskapet for Statsministerens kontor er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Statsministerens kontors ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Statsministerens kontor har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjon for revisjon av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

6.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av to årsregnskap på Statsministerens kontors ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at begge årsregnskapene i all vesentlighet er riktig avlagt.

6.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskap under Statsministerens kontors ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 10 SMKs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

7 Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

Departementet har «ansvar for politikken knyttet til arbeidsmarked, arbeidsmiljø, integrering, pensjoner og velferd», jf. Arbeids- og inkluderingsdepartementet - regjeringen.no.

7.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Arbeids- og inkluderingsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til arbeids- og velferdsetaten (Nav).

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene med unntak av regnskapet for arbeids- og velferdsetaten (Nav) og Statens pensjonskasse (SPK), er i all vesentlighet riktige.

Vi har en ny sak:

- Arbeids- og velferdsetatens (Navs) internkontroll i IT-systemer på stønadsområdet – kritikkverdig

Revisjon av disposisjonene

Vi har følgende nye saker:

- Uhjemlede merutgifter – kritikkverdig
- Utbetaling av sykepenger i Nav – kritikkverdig

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

7.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
699,1	3,0
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

7.2 Statsregnskapet for Arbeids- og inkluderingsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Nav

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Arbeids- og inkluderingsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Nav.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Nav som har betydning for mellomværende med statskassen.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

7.3 Alle årsregnskapene, med unntak av regnskapet for Nav og SPK, er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av elleve årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene, med unntak av to, i all vesentlighet er riktig avlagt.

Vi kan ikke uttale oss om årsregnskapet til Nav, og vi tar et forbehold fordi vi ikke kan bekrefte 1,3 milliarder kroner i årsregnskapet til SPK.

Navs og SPKs årsregnskap kan inneholde vesentlige feil og mangler.

7.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under departementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 11 AIDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	1	2

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2024 fikk Nav en revisjonsberetning med forbehold fordi vi ikke kunne bekrefte 475 milliarder kroner i utbetalinger av tilskudd og stønader.

Nedenfor omtaler vi grunnlaget for konklusjonen til årsregnskapet for 2025, som vi ikke kan uttale oss om.

7.3.2 Nav – vi kan ikke uttale oss om regnskapet, fordi svakhetene i forsystemene anses å være gjennomgripende for regnskapet

Nav har fått en revisjonsberetning der vi ikke kan uttale oss om hele regnskapet.

Årsaken er at det er betydelige svakheter i internkontrollen i flere sentrale datasystemer som håndterer ytelser i regnskapet til Nav. Revisjonsberetningen for 2024 hadde forbehold basert på de samme svakhetene. Den samme situasjonen gjelder for 2025. Svakhetene omfatter nå flere stønadsområder, og vi anser dem som gjennomgripende for regnskapet. Vi har derfor ikke vært i stand til å uttale oss om regnskapet er uten vesentlige feil.

7.3.3 Statens pensjonskasse (SPK) – revisjonsberetning med forbehold fordi vi ikke kan bekrefte 1,3 milliarder kroner i utbetalinger

SPK har fått en revisjonsberetning med forbehold fordi vi ikke kan bekrefte utbetalinger til ordningen for avtalefestet pensjon for aldersgruppen 62–64 år på 1,3 milliarder kroner. Årsaken til forbeholdet er at denne ordningen blir beregnet og utbetalt av Nav på vegne av SPK.

Det er identifisert betydelige svakheter i internkontrollen til Nav, som fører til at vi ikke kan uttale oss om regnskapet til Nav. Svakhetene er utenfor SPKs kontroll, men påvirker denne regnskapsposten. Vi tar et forbehold som gjelder utbetalingene i SPKs regnskap.

7.4 Uhjemlede merutgifter

Denne saken er omtalt i kapittel 5.1 under tverrgående saker.

7.5 Arbeids- og velferdsetaten (Nav) har betydelige svakheter i internkontrollen i IT-systemer på stønadsområdet

7.5.1 Konklusjoner

Arbeids- og velferdsetaten (Nav) har fortsatt betydelige svakheter i internkontrollen i flere databaser for stønader og tilskudd som påvirker 95 prosent av regnskapet. Etablerte tilgangskontroller og logging oppfyller ikke kravene i økonomiregelverket.

Svakhetene fører til at det ikke er mulig å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis i revisjonen av årsregnskapet til Nav. Nav har derfor fått revisjonsberetning med konklusjon om at vi ikke kan uttale oss.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

7.5.2 Overordnet vurdering: kritikkverdig

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Arbeids- og velferdsetaten (Nav) i 2025, som i 2024, har betydelige svakheter i internkontrollen i flere databaser for stønader og tilskudd som påvirker 95 prosent av regnskapet. Etablerte tilgangskontroller og logging oppfyller ikke kravene i økonomiregelverket. Nav opplyser at svakhetene er lukket i løpet av 2025.

7.5.3 Bakgrunn

I den finansielle revisjonen av årsregnskapet må vi, på grunn av virksomhetens størrelse og omfanget av transaksjoner, bygge på virksomhetens internkontroll på stønads- og tilskuddsområdene. Svakheter i internkontrollen fører til at vi ikke kan uttale oss om beløp i regnskapet er uten vesentlige feil og mangler. Internkontroll i regnskapsarbeidet omfatter også tilgangskontroller, sporbarhet og logging i regnskapssystemet, forsystemer og i databaser til disse, jf. bestemmelser om økonomistyring i staten (Bestemmelsene) punkt 4.3 og 4.4.

7.5.4 Nav har fortsatt betydelige svakheter i databaser som ikke oppfyller gjeldende krav

Revisjonen av årsregnskapet til Nav viser betydelige svakheter i internkontrollen i datasystemene for beregning av stønader og tilskudd. Dette er samme type svakheter som var grunnlaget for konklusjonen i 2024. Revisjonen i 2025 viser at svakhetene gjelder flere systemer, og vurderes å være gjennomgripende for regnskapet.

Svakhetene omfatter flere viktige stønader etter folketrygdloven, som utgjør 683 milliarder av totalt 703 milliarder kroner i regnskapsførte tilskudd og stønader i 2025. Dette er om lag 95 prosent av netto rapportert til bevilgningsregnskapet. Forholdet har ført til at vi ikke har kunnet gjennomføre de revisjonshandlinger som vi har ansett som nødvendige for å bekrefte årsregnskapsoppstillingene.

Grunnlaget for konklusjonen i 2024-revisjonen er tatt opp i brev til Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) og Barne- og familiedepartementet (BFD), som også har ansvar for stønadsområder som forvaltes av Nav. På bakgrunn av informasjon fra Nav svarte AID at svakhetene skulle være utbedret i 2025. Høsten 2025 ble det likevel kjent at svakhetene fortsatt var til stede, noe som Riksrevisjonen rapporterte til Stortinget i Dokument 1 (2025–2026).

Svakhetene som er grunnlaget for konklusjonen i 2025-revisjonen, ble tatt opp i nummerert brev nummer 1 for 2025 revisjonen. Både departementet og Nav har vært løpende orientert om at svakhetene kunne få konsekvenser for revisjonsberetningen. Spørsmålet om departementenes oppfølging av Nav fra 2024 til 2025 er tatt opp i brev med AID og BFD (25. juni 2026). AID svarer på vegne av begge departementene i brev av 17. august 2026, og viser til at det har vært løpende oppfølging av arbeidet med Navs internkontroll i styringsdialogen. Departementet viser til internkontrollprosjektet i Nav, som ble iverksatt som følge av de kjente svakhetene i 2024, for å etablere prinsipper, rutiner og veiledere for å sikre implementering av kvalitetskontrollsystemet.

Vi er orientert om de tiltakene som er iverksatt. Enkelte tiltak ble iverksatt umiddelbart, mens andre krever et mer langsiktig arbeid for å virke tilfredsstillende. Vi er i løpende dialog om utvikling og implementering av de nødvendige tiltakene, og vil følge opp effekten av arbeidet i revisjonen av 2026-regnskapet.

Departementet har fått gjennomført en «Ekstern gjennomgang av Arbeids- og velferdsdirektoratets systematiske arbeid med internkontroll knyttet til IKT» ved konsulentfirmaet KPMG. Rapporten er datert 26. juni 2026 og er tilgjengelig på departementets nettsider.

Følgeeffekter

De betydelige svakhetene i IT-systemene hos Nav påvirker også regnskapene i andre virksomheter. For 2025 gjelder dette regnskapene til Skatteetaten og Statens pensjonskasse. Disse virksomhetene mottar regnskapsdata fra Navs systemer, og de får derfor konklusjon med forbehold i revisjonsberetningene på grunn av svakhetene i internkontrollen i Nav. I Skatteetatens regnskap påvirker svakhetene innkrevingsområdet med 2,3 milliarder kroner, og i Statens pensjonskasse påvirker de avtalefestet pensjon for aldersgruppen 62-64 år med 1,3 milliarder kroner.

7.5.5 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler Arbeids- og inkluderingsdepartementet å:

- avklare med regelverksforvalter om kravene til internkontroll i IT-systemer i staten er tydelige nok
- sikre at Nav etterlever økonomiregelverkets krav til rutiner for sikkerhet og sporbarhet i etatens IT-portefølje, både for nyutviklede og eldre systemer. Slike rutiner innebærer oppfølging av tilgangsstyring og logger.

7.5.6 Statsrådens svar

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådens svar.

7.5.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere kommentarer.

7.6 Utbetaling av sykepenger i Nav

7.6.1 Konklusjoner

Nav sikrer ikke i tilstrekkelig grad at sykepengeutbetalingene i saksbehandlingssystemet Speil er i henhold til folketrygdloven og økonomireglementet.

- I 2025 sikret ikke Nav at de tok utgangspunkt i arbeidsinntekt fra a-meldingen ved førstegangsfastsettelse av sykepenger.
- Varslene fra Speil og risikomodulen er saksbehandlet uten at vurderingene er etterprøvbare.
- Nav fanger ikke opp korrigeringer arbeidsgiver gjør i a-meldingen etter at sykepengene har blitt fastsatt første gang.
- Nav gjennomfører i liten grad kontroller på sykepengeområdet etter utbetaling.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

7.6.2 Overordnet vurdering: kritikkverdig

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Nav ikke sikrer at sykepengeutbetalingene i saksbehandlingssystemet Speil er i henhold til folketrygdloven og økonomireglementet.

7.6.3 Bakgrunn for revisjonen

Målet med revisjonen har vært å kontrollere om Nav sikrer at sykepengeutbetalingene i saksbehandlingssystemet Speil er i henhold til folketrygdloven og økonomireglementet.

Sykepenger utgjør en viktig økonomisk støtteordning for sykmeldte arbeidstakere. Nav forvalter stønaden, som skal sikre inntekt ved sykdom eller skade som medfører arbeidsudyktighet. I 2025 mottok Nav 3,4 millioner digitale søknader om sykepenger, og Speil behandlet 74 prosent av disse.

Utbetaling av sykepenger skjer enten som en refusjon til arbeidsgiver dersom arbeidsgiver har forskuttert lønnen under sykefraværet, eller direkte til den ansatte. Nav utbetalte overkant av 63 milliarder kroner i sykepenger til arbeidstakere, frilansere og selvstendig næringsdrivende i 2025.

Figur 16 Prosessbeskrivelse for utbetaling av sykepenger

Kilde: Nav, framstilt av Riksrevisjonen.

Det er i dag en forventing til at staten skal digitalisere og automatisere saksbehandlingen der dette gir gevinster for innbyggere, næringsliv og forvaltningen. Digitaliseringen skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet.

På sykepengeområdet har Nav møtt denne forventingen ved at de i 2022 tok i bruk saksbehandlingssystemet Speil for å hel- eller delautomatisere behandlingen av sykepengesaker. En sentral målsetning med Speil er at automatisert saksbehandling skal bidra til raskere og mer ensartede saksbehandling og frigjøre ressurser. Speil skal i større grad enn tidligere saksbehandlingssystem sørge for bedre faktagrunnlag og innebygd internkontroll. Samtidig krever det høy datakvalitet og at regelverk er riktig implementert i systemene.

De positive konsekvensene av digitalisering og automatisering må skje samtidig med etterlevelse av gjeldende regelverk, rettssikkerhet og etterprøvbarhet. God internkontroll vil være viktig for å redusere risikoen for velferdskriminalitet. Feilrapportering av inntekt eller arbeid er med på å muliggjøre slike bedragerier. Kriminalitet mot det norske velferdssystemet undergraver tilliten til velferdsstaten.

Saken er presentert i egen rapport, se lenke.

7.6.4 I 2025 sikret ikke Nav at de tok utgangspunkt i arbeidsinntekt fra a-meldingen ved førstegangsfastsettelse av sykepenger

Nav skal fastsette sykepengegrunnlaget ut fra den aktuelle månedsinntekten som omregnes til årsinntekt.[15] Ved vurdering av hvilke inntekter som inngår i den aktuelle månedsinntekten, skal Nav ta utgangspunkt i arbeidsinntekten som rapporteres til a-ordningen.[16]

A-ordningen er en samordnet digital rapporteringsløsning hvor arbeidsgivere melder inn opplysninger om inntekt og arbeidsforhold til Skatteetaten, Nav og Statistisk sentralbyrå. Disse opplysningene overføres elektronisk via a-meldingen. Skatteetaten forvalter ordningen på vegne av de andre etatene.

A-meldingen er den månedlige rapporten arbeidsgivere sender gjennom a-ordningen med opplysninger om inntekt og arbeidsforhold. Arbeidsgivere og opplysningspliktige eier dataene i a-meldingen og kan endre disse fortløpende. Nav skal bruke disse dataene som grunnlag for beregning av sykepenger. For å få tilgang til opplysningene fra Skatteetaten har Nav etablert et system for å motta inntektsdata fra a-meldingen.

Etter at arbeidsgiverperioden for sykefraværet er over, sender Speil en forespørsel til arbeidsgiver om å sende inn en inntektsmelding. Arbeidsgiver kan velge å gå inn på nav.no og åpne skjemaet for inntektsmelding. Inntektsdata hentes da automatisk fra a-meldingen og vises som et forslag til inntekt i inntektsmeldingen. Alternativt kunne arbeidsgiver fram til juni 2026 sende inntektsmelding via Altinn. Inntektsopplysningene sendt via Altinn, ble ikke hentet fra a-meldingen. Ifølge folketrygdloven skal Nav ta utgangspunkt i arbeidsinntekt som rapporteres i a-meldingen, ved fastsettelse av sykepengegrunnlaget.

Revisjonen viser at det er avvik mellom inntektsopplysninger arbeidsgiveren har sendt via Altinn, og opplysninger rapportert i a-meldingen i over halvparten av et kontrollert utvalg. Ved førstegangsfastsettelse av sykepengegrunnlaget fram til juni 2026 tok 67 prosent av inntektsmeldingene utgangspunkt i inntektsopplysninger arbeidsgiver sendte til Nav via Altinn. Nav sikret dermed ikke at det fastsatte sykepengegrunnlaget i disse sakene tok utgangspunkt i arbeidsinntekt som rapporteres til a-ordningen, og konsekvensen kunne bli feil i sykepengeutbetalingene. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har opplyst at fra juni 2026 vil fastsettelsen av alle sykepengegrunnlag ta utgangspunkt i a-meldingen.

7.6.5 Varslene fra Speil og risikomodulen er saksbehandlet uten at vurderingene er etterprøvbare

Nav har ansvar for å følge opp og kontrollere ytelser og utbetalinger og for å sikre rett ytelse til den enkelte.[17] Saksbehandlingen skal være skriftlig. Dette er uttrykt eksplisitt i

[15] Folketrygdloven (1997) § 8-30 første ledd.
[16] Folketrygdloven (1997) § 8-29 første ledd.
[17] Nav-loven (2006) § 4 annet ledd.

den nye forvaltningsloven, som ikke har trådt i kraft.[18] Denne nye bestemmelsen er en kodifisering av ulovfestet rett som gjelder uavhengig av den nye loven.

Speil har en risikomodul som analyserer sykepengesakene med utgangspunkt i definerte risikomenter. Risikomodulen skal sikre at sakene blir tilstrekkelig utredet, og avgjør om saken skal behandles automatisk eller av en saksbehandler. Risikomodulen er ment å avdekke saker med høy risiko for uriktig vedtak og påfølgende feilutbetaling, og gir varsler når den finner sykepengesaker med særskilt risiko. En saksbehandler må da vurdere varslene manuelt før saken kan gå til utbetaling. Hvis saksbehandleren vurderer at varslene ikke fører til endring i forslag til vedtak, skal vurderingen begrunnes skriftlig.

Revisjonen viser at for 73 prosent av varslene som ikke førte til endring i forslag til vedtak, mangler skriftlig begrunnelse for vurderingene. Skriftlig saksbehandling er viktig for å sikre etterprøvbarhet. Det er dessuten nyttig for å kunne evaluere om enkelte typer varsler sjelden resulterer i endring av foreløpig vedtak.

7.6.6 Nav fanger ikke opp korrigeringer arbeidsgiver gjør i a-meldingen etter at sykepengene har blitt fastsatt første gang

Sykepengegrunnlaget skal beregnes etter den gjennomsnittlige månedsinntekten som rapporteres til a-ordningen de siste tre kalendermånedene før første fraværsdag grunnet arbeidsuførhet (skjæringstidspunktet). Dette gjelder både første gang Nav fastsetter sykepengegrunnlaget, og ved endringer.[19]

Hvis en arbeidsgiver oppdager feil i inntektsopplysningene som er rapportert i a-meldingen og i inntektsmeldingen, skal arbeidsgiveren endre inntektsopplysningene både i a-meldingen og i inntektsmeldingen. Dersom Nav mottar endring av inntektsopplysninger som gjelder inntekt før skjæringstidspunktet, kan sykepengegrunnlaget bli endret, og det opprinnelige vedtaket kan bli endret.

Revisjonen viser at Speil ikke henter korrigeringer i inntektsopplysninger som arbeidsgivere rapporterer til a-meldingen etter at sykepengene ble fastsatt første gang, slik folketrygdloven krever. Dette betyr at Nav ikke fanger opp endringer som kun er rapportert i a-meldingen, og som kunne ha ført til endring av det opprinnelige vedtaket.

7.6.7 Nav gjennomfører i liten grad kontroller på sykepengeområdet etter utbetaling

Nav skal forvalte folketrygdloven og gjennom det sikre rett ytelse til den enkelte. Nav har ansvaret for å følge opp og kontrollere tjenester, ytelser og utbetalinger.[20] Det er krav om at Nav skal etablere en internkontroll.[21]

[18] NOU 2019:5. (2019) *Ny forvaltningslov*. Justis- og beredskapsdepartementet, s. 176.
[19] Folketrygdloven (1997) § 8-28 annet ledd, § 8 29 første ledd og § 8 30 første ledd.
[20] Nav-loven (2006) § 4 annet ledd.
[21] Økonomireglementet § 14 og økonomibestemmelsene punkt 2.4.

Nav skal etablere rutiner for etterkontroll. Etterkontrollen kan baseres på stikkprøver og skal sammen med transaksjonskontrollene være tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Nav skal gjøre en avveining mot kostnaden ved kontrollene. Gjennomførte kontrollaktiviteter skal være dokumentert.[22] Vi forutsetter at etterkontrollene gjennomføres etter utbetalingstidspunktet.

Nav gjennomfører ingen kontroller og analyser av inntektsopplysningene som ligger i a-meldingen

Nav bruker inntektsinformasjon fra a-ordningen i Skatteetaten som grunnlag for beregning av ytelser, inkludert sykepenger.

Revisjonen viser at Nav ikke gjør egne kontroller eller analyser for å verifisere at inntektsopplysningene som hentes fra a-ordningen, er riktige. Ved innføringen av a-ordningen hadde Nav tillit til at arbeidsgivernes rapportering i a-meldingen ville være korrekt. Nav opplyser at kunnskap om mulig manipulering av data i a-ordningen aktualiserer behovet for å gjennomføre kontroller av inntektsopplysningene som hentes fra a-ordningen.

Nav påpeker at Skatteetaten har hovedansvaret for kvaliteten på inntektsopplysningene i a-meldingen, men at eierskapet til a-ordningen er fordelt mellom etatene. Det eksisterer ingen formell dialog mellom Nav og Skatteetaten om kvaliteten på informasjonen i a-ordningen eller a-meldingen.

Nav gjennomfører i liten grad etterkontroller for å kvalitetssikre at sykepengene er korrekt utbetalt

I 2025 mottok Nav 3,4 millioner digitale søknader om sykepenger, og 74 prosent av disse ble behandlet automatisk i Speil. Sykepengesakene som behandles automatisk i Speil, har ikke vært vurdert av en saksbehandler før utbetaling.

Revisjonen viser at Nav ikke gjennomfører etterkontroller for å kvalitetssikre at sykepengene er utbetalt korrekt utover de 400 sykepengesaker som var en del av kvalitetsundersøkelsen i 2025. Dette er sykepengesaker som allerede har vært gjenstand for manuell saksbehandling og to-trinns kontroll, og som utgjør en mindre del av saksbehandlingen i Speil.

Nav har en betydelig mengde data tilgjengelig på dette området. Etterkontroller og analyser er viktig for å sikre at regelverket er riktig innført, at datagrunnlaget er korrekt, og at eventuelle feil blir oppdaget. Den nåværende internkontrollen innebærer risiko for både bevisste og ubevisste feil i sykepengeutbetalingene, uten at disse nødvendigvis blir oppdaget. Svakheter og feil fra etterkontrollene kan også fungere som gode innspill til varsler i risikomodulen som krever manuell saksbehandling.

[22] Økonomibestemmelsene punkt 2.5.5.

7.6.8 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler at Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger opp at Nav

- korrigerer sykepengegrunnlaget hvis arbeidsgiver endrer a-meldingen etter førstegangsfastsettelsen.
- bruker tilgjengelige data for blant annet å gjennomføre analyser og etterkontroller for å kvalitetssikre at sykepengene utbetales korrekt.

7.6.9 Statsrådens svar

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådens svar.

7.6.10 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere kommentarer.

8 Barne- og familiedepartementet (BFD)

Departementet har «ansvaret for politikkutformingen på områdene barnevern, oppvekst og levekår, barn og unge, familie og samliv, tro og livssyn og forbrukerpolitikk», jf. Barne- og familiedepartementet - regjeringen.no.

8.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Barne- og familiedepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapet til Arbeids- og velferdsetaten (Nav).

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

8.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
78,9	3,6
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

8.2 Statsregnskapet for Barne- og familiedepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapet til Nav

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Barne- og familiedepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapet til Nav.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.

- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsaken til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

8.2.1 Usikkerhet om tallene fra årsregnskapene til Nav

Nav har fått en revisjonsberetning der vi ikke kan uttale oss om utbetalinger av tilskudd og stønader, jf. kapittel 7.3.2. 59 milliarder kroner gjelder utbetalinger av foreldrepenger, barnetrygd og kontantstøtte i bevilgningsregnskapet for Barne- og familiedepartementet. Tallene fra årsregnskapet til Nav utgjør en så vesentlig del av Barne- og familiedepartementets ansvarsområde at usikkerheten om årsregnskapet til Nav også gir usikkerhet om bevilgningsregnskapet til departementet.

8.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av sju årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

8.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Barne- og familiedepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 12 BFDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

9 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD)

Departementet har «ansvar for IKT- og forvaltningspolitikk, elektronisk kommunikasjon, statleg arbeidsgivarpolitikk, statleg bygg- og eigedomsforvaltning, det administrative ansvaret for statsforvaltarane og arbeid med berekraftsmåla», jf. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet - regjeringen.no.

9.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

9.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
34,6	24,3
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

9.2 Statsregnskapet for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

9.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av 18 årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

9.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 13 DFDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	-	-	-	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

10 Energidepartementet (ED)

Departementets hovedoppgave «er å tilrettelegge en samordnet og helhetlig energipolitikk. Et overordnet mål er å sikre høy verdiskaping gjennom effektiv, sikker og miljøvennlig forvaltning av energiressursene», jf. Energidepartementet - regjeringen.no.

10.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Energidepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

10.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
14,2	2,1
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

10.2 Statsregnskapet for Energidepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Energidepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

10.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av fire årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

10.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Energidepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 14 EDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

11 Finansdepartementet (FIN)

Departementet «planlegger og iverksetter den økonomiske politikken i Norge. Departementet har blant annet ansvar for budsjettpolitikken, skatte- og avgiftspolitikken, regulering av finansmarkedene og Statens pensjonsfond», jf. Finansdepartementet - regjeringen.no.

11.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Finansdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Skatteetaten

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene, med unntak av regnskapet for Skatteetaten, er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

11.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
159,5	2 058
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

11.2 Statsregnskapet for Finansdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapet til Skatteetaten

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Finansdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapet til Skatteetaten.

- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet om vesentlige beløp i årsregnskapet til Skatteetaten, som har betydning for mellomværende med statskassen.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

11.3 Alle årsregnskapene, med unntak av årsregnskapet for Skatteetaten, er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av sju årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene, med unntak av ett, i all vesentlighet er riktig avlagt.

Skatteetatens årsregnskap kan inneholde vesentlige feil og mangler.

11.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Finansdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 15 FINs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	1	0	1

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2023 påpekte vi vesentlige feil og mangler i årsregnskapet for Statistisk sentralbyrå. De hadde fortløpende inntektsført forskuddsinnbetalinger fra eksterne finansieringskilder som skulle vært ført i mellomværende og inntektsført i takt med framdriften i prosjektene.

Nedenfor omtaler vi grunnlaget for årsregnskap for 2025 som kan inneholde vesentlige feil og mangler.

11.3.2 Skatteetaten – revisjonsberetning med forbehold fordi vi ikke kan bekrefte inntekter fra innkrevingsvirksomheten og andre overføringer til staten

Skatteetaten har fått en revisjonsberetning med et forbehold fordi vi ikke kan bekrefte regnskapslinjen *innkrevingsvirksomheten og andre overføringer til staten*.

For 2025 utgjør regnskapslinjen *innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten* totalt 1 760 milliarder kroner og består av ulike inntektstyper. Av disse er det rapportert skatter på totalt 889 milliarder kroner. Det er betydelige svakheter i internkontrollen i datasystemene for skatter. Skatteetaten har ikke vært i stand til å dokumentere om det er gjort uautoriserte eller utilsiktede endringer i databasene for disse inntektene. Vi har derfor ikke vært i stand til å fastslå om disse inntektene i regnskapet er uten vesentlige feil.

Forsystemene for innkreving av feilutbetalinger fra Nav eies og driftes av Nav og er følgelig utenfor Skatteetatens kontroll. Vi viser til omtalen av Nav der det kommer fram at det er vesentlige svakheter ved generelle IT-kontroller. Disse svakhetene gjør at vi ikke kan bekrefte at alle feilutbetalingene kommer til innkreving hos Skatteetaten og blir inntektsført i deres regnskap. Feilutbetalinger innfordret på vegne av Nav inngår også i regnskapslinjen innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten og er rapportert med totalt 2,3 milliarder kroner.

12 Forsvarsdepartementet (FD)

Departementet har «ansvar for utforming og iverksetjing av norsk tryggleiks- og forsvarspolitikk», jf. Forsvarsdepartementet - regjeringen.no.

12.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Forsvarsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Forsvarsbygg.

Revisjon av årsregnskapene

- Tre av sju årsregnskaper er i all vesentlighet riktige. Regnskapene for Forsvaret, Forsvarets forskningsinstitutt, Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell kan ha vesentlige feil og mangler.

Vi har følgende nye saker:

- Forsvaret mangler sentrale rutiner som sikrer at regnskapet gir et riktig bilde av beholdninger av varer og driftsmateriell, og har heller ikke fulgt bokføringsforskriftens § 6-1 om full telling av beholdninger av varer – ikke tilfredsstillende.
- Forsvarsbygg har ikke etterlevd økonomireglementets krav om å etablere en tilstrekkelig og hensiktsmessig internkontroll på IT-området – ikke tilfredsstillende.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

12.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
167,2	14,6
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

12.2 Statsregnskapet for Forsvarsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Forsvarsbygg

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Forsvarsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt, men det er usikkerhet rundt vesentlige beløp i årsregnskapet til Forsvarsbygg.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

12.3 Tre av sju årsregnskaper er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av sju årsregnskaper på departementets ansvarsområde. Årsregnskapene for Forsvarshistorisk museum og Statens graderte plattformtjenester er nye for 2025.

Riksrevisjonen mener at tre av sju årsregnskaper for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

Forsvaret, Forsvarets forskningsinstitutt, Forsvarsbygg og Forsvarsmateriells årsregnskap kan inneholde vesentlige feil og mangler.

12.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Forsvarsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 16 FDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	2	2	4

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2023 kunne vi ikke bekrefte det bokførte varelageret i årsregnskapet for Forsvaret fordi Forsvaret ikke hadde sentrale kontrollrutiner vi kunne bygge på i revisjonen. Vi kunne heller ikke bekrefte regnskapslinjene *leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld* i

årsregnskapet for Forsvarsbygg, fordi Forsvarsbygg ikke kunne dokumentere vurderinger av omtvistede og usikre forpliktelser og grunnlaget for regnskapsføringen.

For 2024 fikk Forsvaret en revisjonsberetning med forbehold basert på tre forhold: beholdning av varer og driftsmateriell, forpliktelser til fjerning og opprydning og forskudd til leverandører i utenlandsk valuta. Forsvarsbygg fikk revisjonsberetning med forbehold fordi påløpte kostnader i bygge- og anleggsprosjekter var bokført feil.

Nedenfor omtaler vi grunnlaget for årsregnskapene for 2025 som kan ha vesentlige feil og mangler.

12.3.2 Forsvaret – revisjonsberetning med forbehold

Forsvaret har fått en revisjonsberetning med forbehold basert på fire forhold: beholdning av varer og driftsmateriell, periodisering av kostnader, forpliktelser til fjerning av og opprydning samt salgs- og leieinntekter.

12.3.3 Forsvarets forskningsinstitutt – revisjonsberetning med forbehold

Forsvarets forskningsinstitutt har fått en revisjonsberetning med et forbehold som gjelder anleggsmidler. Dette skyldes at Riksrevisjonen ikke har fått nok bevis for linjen i regnskapet. Virksomheten har ikke svart på eller avklart henvendelser om anleggsmidlene.

12.3.4 Forsvarsbygg – revisjonsberetning med konklusjon om at vi ikke kan uttale oss om regnskapet

Forsvarsbygg har fått en revisjonsberetning med en konklusjon om at vi ikke kan uttale oss om regnskapet. Dette skyldes at det er avdekket vesentlige svakheter i Forsvarsbyggs generelle IT-kontroller i økonomisystemet og underliggende databaser. Dette har ført til at vi ikke har kunnet gjennomføre de revisjonshandlingene som vi har ansett som nødvendige for å bekrefte at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

12.3.5 Forsvarsmateriell – revisjonsberetning med forbehold

Forsvarsmateriell fått en revisjonsberetning med en konklusjon om at vi ikke kan uttale oss om regnskapslinjene *leverandørgjeld* (1,4 milliarder kroner) og *annen kortsiktig gjeld* (1,3 milliarder kroner). Revisor oppdaget feil i registrering av varemottak, og virksomheten har ikke kunnet korrigere tilstrekkelig til at vi kunne konkludere med at regnskapslinjene er uten feil eller mangler.

12.4 Manglende overordnet kontroll av beholdninger av varer og driftsmateriell

12.4.1 Konklusjoner

Forsvaret har ikke gode nok rutiner for å kontrollere beholdninger av varer og driftsmateriell. Rutinene er ikke tilstrekkelige til å sikre at verdien i regnskapet samsvarer med den fysisk varebeholdning. Per 31. desember 2025 utgjør beholdningene 39,3 milliarder kroner.

Svakhetene gjør at Riksrevisjonen ikke har nok revisjonsbevis for å bekrefte linjen i regnskapet. Forbruket av varer og driftsmateriell som er ført som kostnad blir også påvirket av svakhetene. Riksrevisjonen har derfor tatt forbehold om relevante regnskapslinjer i regnskapet til Forsvaret de tre siste årene.

Forsvaret følger ikke bokføringsforskriftens krav om telling av varebeholdninger.

Ansvarlig departement: Forsvarsdepartementet.

12.4.2 Overordnet vurdering: Ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen mener at det ikke er tilfredsstillende at Forsvaret mangler sentrale rutiner som sikrer et riktig bilde av Beholdninger av varer og driftsmateriell i regnskapet. Det er ikke tilfredsstillende at Forsvaret i årene 2023-2025 har unnlatt å følge bokføringsforskriftens § 6-1 om full telling av beholdninger av varer.

12.4.3 Bakgrunn

I revisjonen av årsregnskapet for Forsvaret må vi i bygge på intern kontroll som er etablert for å sikre et korrekt regnskap. Svakheter i internkontrollen vil kunne føre til at vi ikke kan uttale oss om hvorvidt aktuelle beløp i regnskapet er uten vesentlige feil og mangler. Det følger av bestemmelser om økonomistyring i staten at virksomheten skal ha forsvarlig intern kontroll. Virksomhetens ledelse har ansvar for blant annet å etablere intern kontroll, påse at den fungerer på en tilfredsstillende måte og at den kan dokumenteres.

12.4.4 Manglende overordnet kontroll

Revisjonen av årsregnskapet til Forsvaret har avdekket betydelig svakheter i internkontrollen som er satt opp for å sikre riktig rapportering av *beholdninger av varer og driftsmateriell*. Svakhetene har eksistert hvert år siden 2023. Forsvaret har ikke etablert en

tilfredsstillende overordnet kontroll for å sikre at disse beholdningene blir korrekt bokført i regnskapet.

Regnskapslinjen *Beholdninger av varer og driftsmateriell* utgjør 39,3 milliarder kroner per 31. desember 2025. Periodens bokførte forbruk av varer og driftsmateriell inngår i regnskapslinjene *Varekostnader* (*680,9 millioner kroner*) og *Andre driftskostnader (37,1 milliarder kroner)*. Vi har ikke vært i stand til å fastslå om disse beløpene er uten vesentlige feil og mangler.

Forsvaret har avdelinger og militærleirer og dermed også utstyrslager over hele landet. For å få sikkerhet for verdien av disse lagrene i regnskapet, må det gjennomføres varetelling. Lageransatte skal følge felles interne kontrollrutiner for varetelling. Kvaliteten på varetellingen varierer likevel fra lokasjon til lokasjon.

Riksrevisjonen har tatt opp forholdet med Forsvaret i flere år. Etter revisjonen av regnskapet for 2023, anbefalte Riksrevisjonen Forsvaret å innføre en overordnet kontroll. En overordnet kontroll tilrettelegger for at ledelsen i Forsvaret totalt sett får god nok sikkerhet for at prosedyrer blir etterfulgt på de forskjellige lokasjonene og dermed at varelageret blir korrekt bokført i regnskapet.

Forholdet er tatt opp i brev til Forsvaret med kopi til Forsvarsdepartementet siden revisjonen av 2023-regnskapet. I 2024 ble vi informert om at arbeidet med å etablere en overordnet kontroll hadde høy prioritert i Forsvaret, og det ble etablert en overordnet kontroll. Riksrevisjonen vurderte at den etablerte kontrollen ikke var godt nok utformet for å gi ledelsen nok sikkerhet for at beholdninger av varer og driftsmateriell ble korrekt bokført. Vi ga konkrete anbefalinger om hva en overordnet kontroll må dekke for å gi slik sikkerhet.

1. juni 2025 omorganiserte Forsvaret arbeidet med beholdninger: ansvar for vedlikehold og tilhørende lagerstruktur og bemanning ble flyttet fra Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) til de enkelte driftsenhetene. Revisjonen viser at den overordnete kontrollen ble fjernet og at ansvar for utføring av overordnet kontroll er desentralisert til de enkelte driftsenhetene. Revisjonen viser at det ikke har vært en dokumentert eller etablert overordnet kontroll i de enkelte driftsenhetene i 2025. Forhold tatt opp i tidligere års revisjoner er dermed fortsatt gjeldende, og tiltakene Forsvaret iverksatte i 2025 var mindre effektive enn året før.

Riksrevisjonen har fått dokumentasjon på at det ikke er gjennomført full telling av beholdninger på lager ved årsslutt. Alle virksomheter i merverdiavgiftsregisteret skal følge bokføringsloven og forskriften. Dette innebærer krav om telling av varer hvert år, jf. bokføringsforskriftens § 6-1. Tellingen skal normalt skje ved slutten av året. De som har et godt system for styring av lageret, kan telle i løpet av året. Da må virksomheten kunne dokumentere varer inn og ut fra lageret fra tellingen er gjennomført og frem til årsslutt.

En full telling av varer og driftsmateriell hvert år bekrefter at beholdningen finnes og er fullstendig. Da er man sikker på at verdien i regnskapet er riktig ved årsslutt.

Økonomireglementet krever god intern kontroll. Det er derfor nødvendig at Forsvaret etablerer en overordnet kontroll, inkludert en fast plan for årlig telling.

I tillegg til konsekvenser av svakhetene som nevnt over, kan svakheter rundt telling av lager gjøre det vanskelig å oppdage misligheter. Det er også risiko for at ukurante varer ikke oppdages, men blir liggende på lager slik at verdien reelt sett er lavere enn regnskapet viser. Andre konsekvenser kan være mer driftsmessige, som feil beslutningsgrunnlag (innkjøp osv.), varemangel og generelt feil i nøkkeltall.

12.4.5 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler Forsvarsdepartementet å:

- sikre at Forsvaret etablerer en overordnet kontroll som følger opp at beholdninger av varer og driftsmateriell blir korrekt regnskapsført
- sørge for at kravene i bokføringsforskriften til telling av varebeholdninger blir gjennomført.

12.4.6 Statsrådens svar

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådens svar.

12.4.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere kommentarer.

12.5 Manglende internkontroll

12.5.1 Konklusjoner

I 2025 har Forsvarsbygg hatt betydelige svakheter i generelle IT-kontroller, knyttet til økonomisystemet og underliggende database. Dette har ført til at vi ikke kan bekrefte at årsregnskapet er uten vesentlige feil eller mangler.

Forsvarsbygg har derfor fått revisjonsberetning med konklusjon om at vi ikke kan uttale oss om regnskapet.

Ansvarlig departement: Forsvarsdepartementet

12.5.2 Overordnet vurdering: Ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Forsvarsbygg ikke har etterlevd økonomireglementets krav om å etablere en tilstrekkelig og hensiktsmessig internkontroll på IT-området.

12.5.3 Bakgrunn

På grunn av virksomhetens art, størrelse og kompleksitet bør revisjonen av årsregnskapet for Forsvarsbygg baseres på internkontrollen, inkludert automatiserte kontroller i regnskapssystemet. For å sikre at disse er effektive, testes generelle IT-kontroller (GITK) innen tilgangsstyring, endringshåndtering og IT-drift. GITK sikrer at informasjonen i økonomisystemene er pålitelig; svikter disse, kan man ikke legge til grunn at systemene behandler informasjon korrekt. Det følger av bestemmelser om økonomistyring i staten at virksomheten skal ha forsvarlig intern kontroll. Virksomhetens ledelse har ansvar for å blant annet etablere intern kontroll, samt påse at den fungerer på en tilfredsstillende måte og at den kan dokumenteres.

12.5.4 Forsvarsbygg har betydelige svakheter i IT-kontroller i regnskapssystemet og tilhørende databaser

Revisjonen av årsregnskapet til Forsvarsbygg viser betydelige svakheter i internkontrollen i og rundt regnskapssystemet. Svakheten er knyttet til tilgangsstyring og endringshåndtering.

Svakhetene påvirker alle linjene i regnskapet. Dette har ført til at vi ikke har fått gjort det arbeidet vi mener er nødvendig for å bekrefte at regnskapet for året ikke har store feil. Vi har derfor avgitt en revisjonsberetning med konklusjon om at vi ikke kan uttale oss om årsregnskapet.

Forholdet er tatt opp i brev til Forsvarsdepartementet.

Forsvarsdepartementet følger opp identifisert risiko knyttet til generelle IT-kontroller i Forsvarsbygg. Som ledd i en bredere vurdering av etatens styring og kontroll, har departementet iverksatt en ekstern gjennomgang av prosesser, organisering og internkontroll i Forsvarsbygg, med planlagt ferdigstillelse 1. desember. Formålet er å utarbeide en tiltaksplan for videre arbeid.

12.5.5 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler at Forsvarsdepartementet

- sikrer at Forsvarsbygg får på plass tilfredsstillende internkontroll for å sikre kvaliteten i virksomhetens regnskap.

12.5.6 Statsrådens svar

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- Lenke til forsvarsministerens svar.

12.5.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere kommentarer.

13 Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Departementet har «det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester», jf. Helse- og omsorgsdepartementet - regjeringen.no.

13.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Helse- og omsorgsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene, med unntak av regnskapet for Folkehelseinstituttet, er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har en ny sak:

- Uhjemlede merutgifter – kritikkverdig

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

13.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
301,7	14,9
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

13.2 Statsregnskapet for Helse- og omsorgsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

13.3 Alle årsregnskapene, med unntak av årsregnskapet for Folkehelseinstituttet, er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av tolv årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene, med unntak av ett, i all vesentlighet er riktig avlagt.

Folkehelseinstituttets årsregnskap kan inneholde vesentlige feil og mangler.

13.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 17 HODs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	1	1	2	1

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2022 påpekte vi at regnskapet for Folkehelseinstituttet kan ha vesentlige feil og mangler. For 2023 påpekte vi vesentlige feil og mangler i regnskapet for Helsedirektoratet fordi eksternfinansierte prosjekter var feilført og årsregnskapet ikke ga et dekkende bilde av utestående fordringer og gjeld.

For 2024 påpekte vi at innbetalinger for prosjekter og tjenester var feilført i årsregnskapet til Direktoratet for medisinske produkter, og at vi ikke kunne bekrefte bokførte beløp fra kjøp og salg av vaksiner i årsregnskapet til Folkehelseinstituttet.

Nedenfor omtaler vi grunnlaget for årsregnskapet for 2025 som kan ha vesentlige feil og mangler.

13.3.2 Folkehelseinstituttet – revisjonsberetning med forbehold

Folkehelseinstituttet har fått en revisjonsberetning med et forbehold som gjelder varelageret. Varelagersystemet gir grunnlag for rapportering av salgsinntekter for vaksiner, varekostnader, andre driftskostnader som gjelder programvaksine, og beholdningen av varelageret for vaksiner. Selv om svakhetene har vært kjent lenge og Folkehelseinstituttet har leid inn eksterne konsulenter, har virksomheten ikke klart å dokumentere at verdsettelsen av varelageret for 2025 er riktig.

13.4 Uhjemlede merutgifter

Denne saken er omtalt i kapittel 5.1 under tverrgående saker.

14 Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

Departementet har «ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorgen, politi- og påtalemyndigheten, redningstjenesten, samfunnssikkerhet, utlendingsmyndigheter og polarområdene», jf. Justis- og beredskapsdepartementet - regjeringen.no.

14.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

Statsregnskapet for Justis- og beredskapsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

14.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
59,6	604
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

14.2 Statsregnskapet for Justis- og beredskapsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

14.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av 20 årsregnskaper på departementets ansvarsområde. Årsregnskapet til Advokattilsynet er nytt fra 2025. Revisjonen inkluderer regnskapet for administrasjonen av Svalbard (svalbardregnskapet) som inngår i årsregnskapet til Justis- og beredskapsdepartementet, jf. note D, E, F og «Prinsippnote til kontantregnskapet for Justis- og beredskapsdepartementet (JD) der også svalbardregnskapet omtales».

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

14.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 18 JDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	1	1	1	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

Vi påpekte vesentlige feil og mangler i årsregnskapet for Norsk sikkerhetsmyndighet for 2022.

For 2023 og 2024 kunne vi ikke bekrefte om alt salg ble korrekt registrert og bokført hos Kriminalomsorgsdirektoratet, fordi det manglet sentrale rutiner som kunne sikre at alt kreditt- og kassesalg ble registrert og bokført, og som vi kunne bygge på i revisjonen.

15 Klima- og miljødepartementet (KLD)

Departementet «ivaretar helheten i regjeringens klima- og miljøpolitikk», jf. Klima- og miljødepartementet - regjeringen.no.

15.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Klima- og miljødepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har en ny sak:

- Tilskudd til klima- og skoginitiativet – kritikkverdig

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

15.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
27,8	2,9
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

15.2 Statsregnskapet for Klima- og miljødepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Klima- og miljødepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjon for revisjon av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

15.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av ni årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

15.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Klima- og miljødepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 19 KLDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	1	1	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2023 fikk Norsk Polarinstitutt en revisjonsberetning med forbehold fordi forskuddsinnbetalinger til eksternfinansiert virksomhet var feilført, og fordi korrigeringer førte til at driftsutgiftene ble for lave.

For 2024 fikk Svalbards miljøvernfond revisjonsberetning med forbehold fordi vi ikke kunne bekrefte bokførte inntekter på regnskapslinjen *innbetalinger av miljøgebyr, skatter og gebyrer*.

15.4 Tilskudd til Norges klima- og skoginitiativ

15.4.1 Konklusjoner

Klima- og miljødepartementet forvalter ikke tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

- Klima- og miljødepartementet sitt system for oppfølging og kontroll er ikke tilstrekkelig for å sikre at tilskuddsmidlene brukes i tråd med forutsetningene.
- Klima- og miljødepartementet følger ikke systematisk opp rapporteringen fra tilskuddsmottakerne.
- Noen tilskuddsmidler har ikke gått til formålet.

Ansvarlig departement: Klima- og miljødepartementet.

15.4.2 Overordnet vurdering: Kritikkverdig

Klima- og miljødepartementet har ikke etablert et system for oppfølging og kontroll av tilskuddsmidlene som bidrar til å forebygge og avdekke økonomisk mislighold og feilaktig bruk av bistandsmidler.

Alle landene som Klima- og skoginitiativet samarbeider med, har utfordringer knyttet til styresett. Flere av satsingene innebærer også betydelig risiko for økonomisk mislighold. For alle bistandsprosjekter gjelder nulltoleranseprinsippet for økonomisk mislighold.[23] Denne revisjonen har avdekket feil bruk av tilskuddsmidler, som ikke har blitt oppdaget gjennom det etablerte kontrollopplegget. Kontrollen er dermed ikke tilstrekkelig for å håndtere risikoen for at tilskuddsmidlene ikke går til formålet.

Riksrevisjonen har merket seg statsrådens svar i kapittel 15.4.8 og viser til vår merknad til dette i kapittel 15.4.9.

Riksrevisjonen har merket seg at statsråden viser til at Klima- og miljødepartementet benytter det samme systemet for oppfølging og kontroll som Utenriksdepartementet og Norad. Riksrevisjonen viser til at det er besluttet å sette i verk en revisjon av Utenriksdepartementets og Norads tilskuddsforvaltning. Riksrevisjonen vil komme tilbake til en bredere vurdering av kontrollsystemet etter revisjonen av Utenriksdepartementet og Norad.

[23] Klima- og miljødepartementet. (2025). *Spørsmål- og dokumentasjonsforespørsel – Klima- og skoginitiativet* [Brev fra Klima- og miljødepartementet til Riksrevisjonen 28. november 2025].

Riksrevisjonen viser til foreløpig konklusjon vedørende kritikk før behandlingen av statsrådens uttalelse. Se kapittel 15.4.8.

Kollegiets flertall, Schjøtt-Pedersen, Aasrud og Nilsen, konkluderer med:

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Klima- og miljødepartementet ikke forvalter tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

Kollegiets mindretall, Horne og Nesvik, foreslo alternativt:

Riksrevisjonen mener det er sterkt kritikkverdig at Klima- og miljødepartementet ikke forvalter tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

15.4.3 Bakgrunn for revisjonen

Målet med revisjonen har vært å kontrollere om Klima- og miljødepartementet forvalter tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

For 2025 er det bevilget 4,3 milliarder kroner til tilskuddsposten. I hele ordningens levetid er det bevilget om lag 33,3 milliarder kroner, hvorav 7,9 milliarder er utbetalt direkte fra Klima- og miljødepartementet.

Tilskudd til Klima- og skoginitiativet

Hovedmålet er å bidra til redusert og reversert tap av tropisk skog.

7,9 mrd.

I perioden 2014–2024 er det utbetalt 7,9 mrd. kr fra Klima- og miljødepartementet.

33,3 mrd.

I perioden 2014–2024 er det totalt utbetalt 33,3 mrd. kr fra Klima- og miljødepartement, Utenriks-departementet og Norad.

Departementet skal utarbeide et regelverk for tilskuddsordningen og etablere en risikobasert internkontroll som står i forhold til ordningens vesentlighet. Regelverket og internkontrollen skal sikre at etterkontroll kan gjennomføres på en betryggende måte. Gjennom gode systemer, rutiner og kontrolltiltak skal departementet sørge for korrekt saksbehandling og for å forebygge, avdekke og rette opp feil og mangler. Dette skal sikre at midlene forvaltes i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Saken er presentert i egen rapport, se lenke.

15.4.4 Klima- og miljødepartementet sitt system for oppfølging og kontroll er ikke tilstrekkelig for å sikre at tilskuddsmidlene brukes i tråd med forutsetningene

Det følger av økonomibestemmelsene punkt 2.4 første ledd at Klima- og miljødepartementets ledelse har ansvar for å påse at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte, og at den kan dokumenteres. For å kunne utøve nødvendig internkontroll skal virksomhetens ledelse etablere systemer, rutiner og tiltak. Dette innebærer at departementet må identifisere relevante risikoer i tilskuddsforvaltningen, vurdere sannsynlighet og konsekvens og etablere kontrolltiltak som står i forhold til risikoen ved og vesentligheten av tilskudd til Klima- og skoginitiativet. Dokumentasjonen skal vise hvordan vurderingene er gjort og hvordan de er brukt som grunnlag for internkontroll.

I forvaltningen av tilskuddene gjennom Klima- og skoginitiativet benytter departementet det digitale støtteverktøyet Grant Management Assistant (GMA), som er utviklet av Utenriksdepartementet og Norad. GMA operasjonaliserer kravene i reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten for bistandsforvaltningen, og skal bidra til en mest mulig enhetlig praktisering av regelverket på tvers av norsk bistandsforvaltning.

Revisjonen viser at departementet har etablert et system for oppfølging og kontroll, men kravene til den økonomiske rapporteringen i avtalen med tilskuddsmottaker er ikke egnet til å forebygge eller avdekke feil. Videre viser revisjonen at departementet ikke har et godt nok system for behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottakerne. Systemet er dermed ikke tilpasset den risikoen som er identifisert for tilskuddsordningen.

Kravene til tilskuddsmottakernes økonomiske rapportering er så lite detaljert at det ikke er mulig å verifisere den faktiske bruken av tilskuddsmidlene

Den økonomiske rapporteringen (prosjektregnskapene) som Klima- og miljødepartementet mottar fra tilskuddsmottakerne, er avgjørende for at departementet skal få innsyn i hva midlene er brukt til. Vår kontroll viser at kravene Klima- og miljødepartementet stiller til tilskuddsmottakernes prosjektregnskap er begrensede. Prosjektregnskapene som departementet mottar er på et så overordnet nivå at det er vanskelig å spore sammenhengen mellom budsjett, regnskap og underliggende dokumentasjon. Uten direkte sammenheng mellom prosjektregnskapene og den underliggende dokumentasjonen, blir det vanskelig å verifisere den faktiske bruken av tilskuddsmidlene. Dette svekker regnskapet som grunnlag for å kontrollere hvordan tilskuddsmidlene blir brukt. Prosjektregnskapene vi har kontrollert, er utarbeidet manuelt og har ingen direkte kobling til tilskuddsmottakernes regnskapssystemer.

Departementet stiller i sine tilskuddsavtaler krav om at prosjektregnskapene skal være gjenstand for finansiell revisjon etter revisjonsstandard ISA 800 eller ISA 805. Disse standardene forutsetter at revisor vurderer regnskapet opp mot klart definerte revisjonskriterier, det vil si de kravene og betingelsene som følger av tilskuddsavtalen.

Dersom avtalen er uklar eller mangelfullt utformet, svekkes revisors grunnlag for å vurdere om kostnadene er støtteberettigede og om midlene er brukt i samsvar med formålet i avtalen. Riksrevisjonen mener at tydeligere krav i avtalene til rapportering kan bidra til at oppfølgingen av tilskuddsmidlene skjer mer i tråd med kravene i økonomireglementet.

I avtalene stilles det krav om at det må være mulig å generere en rapport fra tilskuddsmottakerens regnskapssystem som kan avstemmes direkte med prosjektregnskapet. Det er imidlertid ikke et krav om å levere denne rapporten til departementet. Departementet opplyser at de ikke innhenter slike rapporter, men at de forutsetter at revisor har kontrollert rapporteringen mot regnskapssystemet.

Klima- og miljødepartementet sørger ikke for at all relevant dokumentasjon er tilgjengelig og etterprøvbar

Revisjonen viser at Klima- og miljødepartementet ikke har et godt nok system for behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottakerne. I flere tilfeller er det usikkerhet om rapporteringen er mottatt innen fastsatte frister, og departementet er i praksis avhengig av den enkelte saksbehandler for å framskaffe dokumentasjon. Vår kontroll viser også flere tilfeller der departementet ikke kan legge fram rapporter eller dokumentasjon på grunn av manglende arkivering, eller der departementet først har innhentet dette fra tilskuddsmottakeren etter vår forespørsel. Det betyr at vi ikke kan bekrefte at rapporteringen var mottatt på avtalt tidspunkt, eller at departementet har hatt dokumentasjonen tilgjengelig når de har vurdert nye utbetalinger av tilskudd.

Når sentral informasjon ikke er tilstrekkelig strukturert og tilgjengelig på en måte som gjør det mulig å kontrollere bruken av tilskuddsmidlene, svekkes etterprøvbarheten. Konsekvensen er at det er vanskelig å verifisere den faktiske bruken av tilskuddsmidlene.

Adgangen til å innhente prosjektspesifikk underlagsdokumentasjon fra multilaterale organisasjoner er begrenset

Norge og FN har inngått en rammeavtale som regulerer samarbeidet mellom partene og finansieringen av felles prosjekter. Rammeavtalen danner utgangspunktet for de enkelte tilskuddsavtalene. Avtalen gir Norge mulighet til å evaluere samarbeidet, men presiserer at dette ikke innebærer finansiell revisjon eller etterlevelsesrevisjon av enkeltprosjekter.

Ifølge Klima- og miljødepartementet gir ikke rammeavtalen et nøyaktig svar på hvilken dokumentasjon som er relevant. Grensene må derfor avklares i dialog med FN. Departementet understreker at saksbehandlere ikke skal detaljteste regnskapsdokumentasjon eller prosjektbilag. Dette er det organisasjonens egen revisor som skal kontrollere. Begrensningen i tilgangen til underlagsdokumentasjon følger internasjonale avtaler om kontroll- og revisjonsordninger, herunder prinsippet om single audit. Dette gjelder generelt for norsk bistandsforvaltning overfor multilaterale organisasjoner og er ikke unikt for Klima- og skoginitiativet.

Utenriks- og forsvarskomiteen har gjentatte ganger understreket at det gjelder en nulltoleranse for økonomiske misligheter i norsk bistand. Komiteen krever at

internasjonale partnere har gode forebyggende tiltak, kontrollrutiner og reaksjonsmønstre.[24] De påpeker at innsyn og gjennomsiktighet er avgjørende for å bekjempe misbruk og kontrollere at milliardbidragene når målet, men konstaterer at innsynet i flere internasjonale organisasjoner hittil har vært for dårlig.[25]

15.4.5 Klima- og miljødepartementet følger ikke systematisk opp rapporteringen fra tilskuddsmottakerne

Klima- og miljødepartementet skal gjennomføre kontrolltiltak som er tilpasset ordningens risiko og vesentlighet, og som gjør det mulig å verifisere at tilskuddsmidlene brukes i tråd med fastsatte vilkår.[26] Tilskudd skal utbetales etter hvert som mottakeren har behov for å dekke de aktuelle utgiftene.[27]

Vår undersøkelse viser at Klima- og miljødepartementet ikke systematisk følger opp at de mottar rapportering fra tilskuddsmottakerne eller at rapporteringen er i tråd med kravene de selv har fastsatt. Rapporteringen skal gjøre det mulig for Klima- og miljødepartementet å følge opp at bruken av tilskuddsmidlene er i samsvar med forutsetningene. Vår kontroll viser avvik fra rapporteringskravene i flere avtaler. Avvikene kan isolert sett være vesentlige for den enkelte avtalen, og viser samtidig at den samlede oppfølgingen er mangelfull. For eksempel mangler 87 prosent av utbetalingene en bekreftelse på at tilskuddsmidler er mottatt på korrekt konto og med riktig beløp.

Departementets kontrollsystem legger opp til at avvik i rapporteringen fra tilskuddsmottakerne skal utløse ytterligere kontroll. Vår undersøkelse viser at Klima- og miljødepartementet i liten grad gjennomgår innsendt dokumentasjon for å kontrollere at den er i tråd med regelverket og inneholder opplysningene departementet har bedt om. Dette betyr at det ikke avdekker avvikene som skal utløse ytterligere kontroll. Når underliggende dokumentasjon ikke kontrolleres, svekker det både muligheten til å avdekke feil og misligheter og den forebyggende effekten som kontrollen skal ha.

Undersøkelsen viser videre at Klima- og miljødepartementet heller ikke gjennomfører ytterligere kontroller når rapporteringen fra tilskuddsmottakerne er mangelfull eller ikke i tråd med avtalen. Når departementet ikke følger opp avvik i den avtalefestede rapporteringen, avdekker det verken feil bruk av midlene eller misligheter.

Vår kontroll viser at Klima- og miljødepartementet har utbetalt tilskuddsmidler selv om mottakerne ikke har levert avtalefestet rapportering. Departementet har for eksempel gjennomført to utbetalinger på en avtale på totalt 122,9 millioner kroner uten å ha mottatt revisjonsberetning med konklusjoner på regnskapet som helhet. I tillegg har departementet utbetalt nye tilskudd uten å ha mottatt prosjektregnskap som avtalt. Totalt utgjør disse utbetalingene 61 millioner kroner. Når rapportering som dokumenterer bruk

[24] Innst. 7 S (2015–2016) s. 22.
[25] Innst. 7 S (2012–2013) s. 25.
[26] Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 6.3.8.2.
[27] Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 6.3.5.

av tidligere utbetalt tilskudd mangler, har ikke departementet grunnlag for å verifisere at vilkårene for ny utbetaling er oppfylt.

Klima- og miljødepartementet har et ansvar for å innrette internkontrollen slik at det både reduserer risikoen for feil og misligheter, og bidrar til å avdekke slike forhold når de oppstår. Departementet bruker revisjonsberetninger som bekreftelse på at tilskuddsmidlene er brukt til formålet. Klima- og miljødepartementet har derfor ikke etablert praksis for å gjennomføre egne kontroller av underliggende dokumentasjon.[28]

Vår revisjon viser imidlertid at kravene til revisjonen innebærer at revisor skal vurdere prosjektregnskapet opp mot kravene i tilskuddsavtalen. Det er derimot ikke krav om at revisor skal kontrollere at de rapporterte kostnadene stemmer med tilskuddsmottakerens egne regnskapssystemer. Avtalene stiller heller ikke krav til hvilke kostnader tilskuddet skal dekke, eller at prosjektregnskapet skal være bokført etter anerkjente regnskapsprinsipper. Enkelte tilskuddsmottakere rapporterer etter et «modifisert kontantprinsipp», som ikke er et anerkjent regnskapsprinsipp. Dette medfører at revisjonsberetningene har liten verdi som grunnlag for å bekrefte at tilskuddsmidlene er anvendt i tråd med norske krav.

Etter vår vurdering har ikke Klima- og miljødepartementet etablert kontrolltiltak som er tilpasset ordningens risiko og vesentlighet. Dette gjelder særlig når det ikke følger opp avvik i rapporteringen, når det baserer seg på revisors kontroll av underliggende dokumentasjon og når det ikke gjennomfører egne kontroller som kan avdekke feil eller misligheter som faller utenfor revisjonens omfang.

Når revisjonsberetningene ikke fullt ut dekker departementets behov for kontroll med bruken av midlene, og departementet ikke har kompensert for dette gjennom egne kontroller, blir ikke den totale kontrollen tilstrekkelig.

15.4.6 Noen tilskuddsmidler har ikke gått til formålet

Som hovedregel kan ikke utgiftsbevilgninger brukes til andre formål enn det Stortinget har forutsatt.[29] Statlige midler skal benyttes i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.[30] Dette innebærer at tilskuddsmidlene kun kan dekke tilskuddsmottakers kostnader når de er i samsvar med fastsatt formål og vilkår. Kostnader skal være relevante og nødvendige for å gjennomføre prosjektet, og de skal framgå av regnskapet på en dokumentert og etterprøvbar måte.

Vi har kontrollert om fire tilskuddsmottakeres utbetalinger i perioden 2021–2025, er sporbare og etterprøvbare i tråd med kravene i økonomireglementet, og at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med kravene i avtalene. Vår undersøkelse viser at Klima- og

[28] Klima- og miljødepartementet (2026). *Tilbakemelding fra KLD – Oppfølgingsspørsmål til revisjon av Klima- og miljødepartementets forvaltning av Klima- og skoginitiativet. [Brev fra Klima- og miljødepartementet til Riksrevisjonen 14. april 2026].*
[29] Bevilgningsreglementet § 5.
[30] Reglement om økonomistyring i staten § 1.

miljødepartementet har betalt ut mer tilskuddsmidler enn det som ligger til grunn for avtalen i to av de fire sakene vi har undersøkt.

Faktaboks 3 Indirekte kostnader

Klima- og miljødepartementet kan innvilge støtte til tilskuddsmottakerens indirekte kostnader i tillegg til de direkte kostnadene knyttet til prosjektet. Indirekte kostnader er nødvendige og rimelige utgifter til administrasjon av organisasjonen som helhet. Dette er kostnader som ikke kan knyttes direkte til et konkret prosjekt, men som gjelder organisasjonens generelle drift.

Indirekte kostnader reguleres for å sikre at bidrag til organisasjonens generelle driftskostnader er transparente, holder seg innenfor rimelige grenser og er i samsvar med statsstøtteregelverket. Formålet er å sikre at kun nødvendige organisatoriske kostnader dekkes, og å unngå skjult fortjeneste eller dobbeltfinansiering.

Eksempler på kostnader som UD/Norad klassifiserer som indirekte kostnader inkluderer kontorleie, oppvarming, renhold og IKT-tjenester og -utstyr ved hovedkontoret, regnskapsførsel og revisjon av tilskuddsmottakerens virksomhet som helhet, lønn til ansatte i støttefunksjoner, generelle sikkerhetstiltak for organisasjonen, skatter og avgifter.

Kilde: GMA kapittel 8.2.4.3 Indirect costs.

I vår kontroll av underliggende regnskapsdokumentasjon fant vi at en tilskuddsmottaker har rapportert lønnskostnader i prosjektregnskapene til Klima- og miljødepartementet, som er vesentlig høyere enn lønnskostnaden som framgår av hovedboken for prosjektet.

I rapporteringen til departementet har tilskuddsmottakeren beregnet minst 9,9 millioner kroner mer enn det som er tillatt etter tilskuddsavtalen. Dette innebærer at over 30 prosent av det utbetalte tilskuddsbeløpet er belastet med kostnader som ikke vedrører prosjektet. Vår revisjon viser at tilskuddsmottakeren i rapporteringen til departementet har brukt timerater for lønn som inneholder indirekte kostnader. Framgangsmåten til tilskuddsmottakeren innebærer at de indirekte kostnadene økes, fordi beregningsgrunnlaget utvides i flere trinn, slik at påslaget for indirekte kostnader blir mye større enn det som er avtalt. I tillegg viser revisjonsberetningen at revisor har revidert etter andre standarder enn det avtalen krever. Dette betyr at revisjonsberetningen ikke er avlagt etter norske retningslinjer for tilskudd.

Vi fant også at en tilskuddsmottaker har beregnet indirekte kostnader på feil grunnlag. De indirekte kostnadene utgjorde i tillegg 13 og 10 prosent i to av årene, selv om avtalen setter en øvre grense på 7 prosent. Tilskuddsmottakeren beregnet i tillegg flere typer indirekte kostnader som direkte kostnader, noe som har økt påslaget ytterligere. Våre beregninger viser at tilskuddsmottakeren har belastet prosjektet med minst 2,2 millioner kroner mer enn avtalen tillater over fire år.

Departementet stilte spørsmål til tilskuddsmottakeren ved beregningen av indirekte kostnader i 2021, men fulgte ikke dette opp da neste års regnskap ble rapportert. Departementet erkjenner at oppfølgingen burde vært tettere, men mener det ikke foreligger avtalebrudd så lenge sluttrapporten viser at den avtalte grensen for indirekte kostnader ikke er overskredet samlet for hele avtaleperioden. Videre oppgir departementet at kontroll av de samlede regnskapstallene skal skje ved mottak av endelig økonomirapport.

Vår kontroll av underliggende dokumentasjon viser at avvik i rapporterte kostnader og mangler i dokumentasjonen ikke kan avdekkes gjennom den kontrollen som Klima- og miljødepartementet har etablert. Basert på våre funn vurderer vi at den etablerte kontrollen ikke er god nok, og funnene viser hvorfor ytterligere kontroller av underliggende dokumentasjon er et viktig supplement til kontrollen av den avtalefestede rapporteringen.

15.4.7 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler at Klima- og miljødepartementet etablerer et system for oppfølging og kontroll som er tilpasset risikoen for at midlene ikke benyttes som forutsatt, herunder;

- sette krav til finansiell rapportering som gjør det mulig å kontrollere tilskuddsmottakernes bruk av midlene
- gjennomføre kontroller som er bedre tilpasset risikoen i ordningen, både for å avdekke og forebygge feil bruk av midlene

15.4.8 Statsrådens svar

I utkast til rapport som ble sendt til statsråden til uttalelse hadde Riksrevisjonen følgende foreløpige konklusjon:

Riksrevisjonen mener det er sterkt kritikkverdig at Klima- og miljødepartementet ikke forvalter tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

Riksrevisor Aasrud sluttet seg ikke til konklusjonen sterkt kritikkverdig, og foreslo alternativt kritikkverdig. Riksrevisjonens endelige konklusjon framgår av kapittel 15.4.2 og 15.4.9.

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådens svar.

15.4.9 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Statsråden viser til at Riksrevisjonen kommer med tre hovedkonklusjoner:

1. at departementets system for oppfølging og kontroll ikke er tilstrekkelig,
2. at rapporteringen fra tilskuddsmottakere ikke følges opp systematisk, og
3. at tilskuddsmidler ikke har gått til formålet.

Riksrevisjonen registrerer at statsråden anerkjenner forbedringsbehov knyttet til konklusjonspunkt 2.

1. Departementets system for oppfølging og kontroll er ikke tilstrekkelig

Når det gjelder konklusjonene under punkt 1, mener statsråden at det foreligger forhold og vurderinger som tilsier en annen forståelse enn den Riksrevisjonen har lagt til grunn. Statsråden viser til at det ikke nødvendigvis vil være hensiktsmessig å benytte én felles modell for finansiell rapportering i alle avtaler. Det avgjørende er at rapporteringen gir et grunnlag som kan forstås, følges opp og revideres. Ifølge statsråden er Klima- og miljødepartementet en del av et større kontrollregime, og benytter et opplegg for oppfølging og kontroll som Utenriksdepartementet og Norad har utviklet.

Riksrevisjonen mener at Klima- og miljødepartementet har et selvstendig ansvar for den delen av tilskuddet i klima- og skoginitiativet som de forvalter. Riksrevisjonen er enig i at det avgjørende er at rapporteringen gir et grunnlag som kan forstås og følges opp. Den økonomiske rapporteringen (prosjektregnskapene) som Klima- og miljødepartementet mottar fra tilskuddsmottakerne, er avgjørende for at departementet skal få innsyn i hva midlene er brukt til.

Vår kontroll viser imidlertid at kravene Klima- og miljødepartementet stiller til tilskuddsmottakernes prosjektregnskap er begrensede. Prosjektregnskapene som departementet mottar er på et så overordnet nivå at det er vanskelig å spore sammenhengen mellom budsjett, regnskap og underliggende dokumentasjon. Uten direkte sammenheng mellom prosjektregnskapene og den underliggende dokumentasjonen, blir det vanskelig å verifisere den faktiske bruken av tilskuddsmidlene. Dette svekker regnskapet som grunnlag for å kontrollere hvordan tilskuddsmidlene blir brukt. Riksrevisjonen mener at tydeligere krav til utforming av prosjektregnskapene kan bidra til at rapporteringen blir sporbar og etterprøvbar, slik at det er mulig å følge opp bruken av tilskuddsmidlene.

Statsråden har også en annen vurdering enn Riksrevisjonen av hvilken betydning detaljeringsnivået i budsjetter og finansiell rapportering har for oppfølging og kontroll. Statsråden peker på at et overordnet avtalefestet budsjett ikke i seg selv innebærer at kostnadsforutsetningene ikke er vurdert.

Riksrevisjonen viser til at detaljeringsnivået på budsjettet påvirker detaljnivået i regnskapene som Klima- og miljødepartementet mottar, fordi departementet kun krever at prosjektregnskapene skal være strukturert på samme detaljnivå som det godkjente budsjettet. Når tilskuddsmottakeren legger fram et overordnet budsjett, leverer de også et prosjektregnskap med lavt detaljnivå. Den lave detaljeringsgraden gjør det vanskelig å spore sammenhengen mellom budsjett, regnskap og underliggende dokumentasjon. Dette gjør det vanskelig å identifisere hvilke reelle kostnader som faktisk er belastet prosjektet, og svekker dermed regnskapet som grunnlag for å kontrollere hvordan tilskuddsmidlene blir brukt.

3. Tilskuddsmidler har ikke gått til formålet

Når det gjelder Riksrevisjonens konklusjoner i punkt 3 om to konkrete avtaler, mener statsråden at det per i dag ikke er grunnlag for å slå fast at tilskuddsmidler ikke har gått til formålet.

Riksrevisjonen viser til at det er et grunnleggende krav at tilskuddet ikke skal generere overskudd, og at ubrukte midler ikke kan avsettes som reserver. Tilskuddet skal utelukkende brukes til å dekke de faktiske kostnadene ved gjennomføringen av prosjektet i støtteperioden. Departementet kan innvilge støtte til tilskuddsmottakerens indirekte kostnader i tillegg til de direkte kostnadene knyttet til prosjektet. Som hovedregel skal finansiering av indirekte kostnader ikke overstige syv prosent av Klima- og miljødepartementets finansiering av prosjektets direkte kostnader.

Avtale 1

Statsråden viser til at departementet for den ene avtalen foreløpig ikke har funnet grunnlag for å si at de aktuelle kostnadene ikke er reelle dokumenterte, reviderte, eller knyttet til prosjektgjennomføringen. Statsråden opplyser imidlertid at departementet vil fortsette undersøkelsene av saken.

Riksrevisjonen presiserer at vår kontroll viser at tilskuddsmottakeren har bakt inn store beløp for indirekte kostnader i lønnskostnadene og presentert dette som direkte lønnskostnader i rapporteringen til departementet. Dette kommer i tillegg til de tillatte indirekte kostnadene på syv prosent, som er beregnet og belastet i henhold til avtalen.

Etter Riksrevisjonens beregninger innebærer dette at tilskuddsmottakeren har rapportert minst 9,9 millioner kroner mer til indirekte kostnader enn det som er tillatt etter tilskuddsavtalen. Dette betyr at over 30 prosent av det utbetalte tilskuddsbeløpet har gått til å dekke kostnader som ikke direkte er knyttet til prosjektets formål.

Framgangsmåten til tilskuddsmottakeren innebærer at de indirekte kostnadene økes fordi beregningsgrunnlaget for lønnskostnadene utvides i flere trinn. Tilskuddsmottakeren har først lagt på indirekte personalkostnader som er beregnet med utgangspunkt i de bokførte lønnskostnadene. Deretter har de lagt på indirekte kostnader til drift av organisasjonen, som er beregnet med utgangspunkt i beløpet som er beregnet i første trinn. Til slutt har de lagt på generelle administrasjonskostnader som er beregnet med utgangspunkt i alle prosjektets bokførte kostnader, pluss beløpene som inkluderer de allerede beregnede indirekte personalkostnader og indirekte kostnader til drift av organisasjonen. Dermed påløper det indirekte kostnader ikke bare på lønnskostnadene, men også på de allerede påslåtte indirekte kostnadene, noe som øker den samlede kostnadsbelastningen.

Framgangsmåten for beregningene av påslaget på lønnskostnadene er forskjellig alle tre årene tilskuddsmottaker har rapportert til departementet. I tillegg har de inkludert kostnader i beregningene som ikke er tillatt i henhold til GMA eller avtalen. For eksempel

har tilskuddsmottaker for det ene året brukt dobbelt lønn og bonus for å beregne indirekte kostnader til drift av organisasjonen.

Avtale 2

For den andre avtalen mener statsråden at departementets undersøkelser tilsier at det aktuelle beløpet ikke er belastet det norske tilskuddet, og at Riksrevisjonens konklusjon bygger på en feil forståelse av hvilke kostnader som faktisk er rapportert til og finansiert av departementet.

Riksrevisjonen opprettholder vår konklusjon om at departementet har dekket indirekte kostnader utover den avtalefestede grensen. På samme måte som i avtale 1, er det også for denne avtalen beregnet flere typer indirekte kostnader inn i lønnskostnaden, slik at påslaget for indirekte kostnader blir høyere enn det tilskuddsavtalen åpner for. Til forskjell fra avtale 1, så framkommer de indirekte kostnadene i tilskuddsmottakerens hovedbok. Dette gjør det mulig å etterprøve beregningene og kontrollere nivået på de indirekte kostnadene uten å innhente nærmere forklaring.

Vår kontroll av hovedboken viser at tilskuddsmottakeren, i tillegg til de avtalefestede indirekte kostnadene, har lagt til flere typer indirekte kostnader. Disse andre indirekte kostnadene er rapportert til departementet som direkte lønnskostnad og som direkte tilskudd til underleverandører. De ekstra kostnadene inngår samtidig i beregningsgrunnlaget for de indirekte kostnadene som etter avtalen skal beregnes med direkte kostnader som grunnlag.

Våre beregninger viser at tilskuddsmottakeren over en fireårsperiode har belastet prosjektet med minst 2,2 millioner kroner mer enn avtalen tillater. Dette kommer i tillegg til de indirekte kostnadene som er beregnet og belastet i henhold til avtalen.

Riksrevisjonen registrerer at statsråden avslutningsvis erkjenner at gjennomgangen av de to sakene har synliggjort områder hvor dokumentasjon, sporbarhet og etterprøvbarhet må styrkes ytterligere. Vi viser i denne sammenhengen til vår konklusjon under punkt 1, om at kravene til prosjektregnskap og rapportering ikke er detaljert nok til å sikre at bruken av tilskuddsmidlene er etterprøvbart.

Riksrevisjonens samlede vurdering

Riksrevisjonen har merket seg statsrådens svar og viser til ovenstående merknader til dette.

Riksrevisjonen har merket seg at statsråden viser til at Klima- og miljødepartementet benytter det samme systemet for oppfølging og kontroll som Utenriksdepartementet og Norad. Riksrevisjonen viser til at det er besluttet å sette i verk en revisjon av Utenriksdepartementets og Norads tilskuddsforvaltning. Riksrevisjonen vil komme tilbake til en bredere vurdering av kontrollsystemet etter revisjonen av Utenriksdepartementet og Norad.

Kollegiets flertall, Schjøtt-Pedersen, Aasrud og Nilsen, konkluderer med:

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Klima- og miljødepartementets ikke forvalter tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

Kollegiets mindretall, Horne og Nesvik, foreslo alternativt:

Riksrevisjonen mener det er sterkt kritikkverdig at Klima- og miljødepartementets ikke forvalter tilskudd til Klima- og skoginitiativet i samsvar med gjeldende regelverk.

16 Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Departementet har «ansvar for bustadpolitikk, plan- og bygningslova, kart- og geodatapolitikken, kommuneøkonomi og lokalforvaltning, regional- og distriktspolitikk, valgjennomføring og politikken overfor samar og nasjonale minoritetar», jf. Kommunal- og distriktsdepartementet - regjeringen.no.

16.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Kommunal- og distriktsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

16.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
301,6	25,8
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

16.2 Statsregnskapet for Kommunal- og distriktsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Kommunal- og distriktdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

16.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av ni årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

16.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Kommunal- og distriktsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 20 KDDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	1	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2022 påpekte vi at årsregnskapet for Statens kartverk kan ha vesentlige feil og mangler.

17 Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)

Departementet har «ansvar for den statlige politikken og forvaltningen på områdene kultur, likestilling og diskriminering, opphavsrett, medier, idrett, frivillig virksomhet og pengespill og lotteri», jf. Kultur- og likestillingsdepartementet - regjeringen.no.

17.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Kultur- og likestillingsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

17.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
26,2	0,4
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

17.2 Statsregnskapet for Kultur- og likestillingsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Kultur- og likestillingsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

17.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av 18 årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

17.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Kultur- og likestillingsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 21 KUDs årsregnskap som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	1	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2022 påpekte vi vesentlige feil og mangler i regnskapet for Norsk kulturfond.

18 Kunnskapsdepartementet (KD)

Departementet har «ansvar for barnehager, grunnskole, kulturskole, videregående opplæring, fagskoleutdanning, høyere utdanning, forskning, voksnes læring og kompetansepolitikk», jf. Kunnskapsdepartementet - regjeringen.no.

18.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Kunnskapsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

18.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
147,2	38,7
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

18.2 Statsregnskapet for Kunnskapsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Kunnskapsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

18.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av 38 årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

18.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Kunnskapsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 22 KDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	1	1	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2021 og 2022 pekte vi på mulige feil og mangler i årsregnskapet til henholdsvis Norges forskningsråd og Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør.

19 Landbruks- matdepartementet (LMD)

Departementet har ansvar «hovedansvaret for mat- og landbrukspolitikken. Det omfatter arealforvaltning, jord- og skogbruk, husdyrhold, reindrift og utvikling av nye næringer med utgangspunkt i landbruket», jf. Landbruks- og matdepartementet - regjeringen.no.

19.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Landbruks- og matdepartementet er i all vesentlighet riktig.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

19.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
34,3	0,8
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

19.2 Statsregnskapet for Landbruks- og matdepartementet er i all vesentlighet riktig

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

19.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av ti årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

19.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 23 LMDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	1	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2024 fikk Mattilsynet revisjonsberetning med forbehold fordi vi ikke kunne bekrefte alle bokførte inntekter fra gebyr.

20 Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Departementet skal «legge til rette for størst mulig samlet, bærekraftig verdiskaping. NFD skal bidra til rammevilkår som fremmer et konkurransedyktig næringsliv, nye lønnsomme arbeidsplasser og økt eksport», jf. Nærings- og fiskeridepartementet - regjeringen.no.

20.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Nærings- og fiskeridepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene, med unntak av regnskapet for Havforskningsinstituttet, er i all vesentlighet riktige.

Vi har en ny sak:

- Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansiert virksomhet - ikke tilfredsstillende

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har fulgt opp en tidligere sak:

- Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver - kritikkverdig og saken avsluttes

20.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
123,4	469,2
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

20.2 Statsregnskapet for Nærings- og fiskeridepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

20.3 Alle årsregnskapene, med unntak av årsregnskapet for Havforskningsinstituttet, er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av 42 årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene, med unntak av ett, i all vesentlighet er riktig avlagt.

Havforskningsinstituttets årsregnskap kan inneholde vesentlige feil og mangler.

20.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 24 NFDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2024
Antall	1	1	1	1	1

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2021 og 2022 gjaldt det årsregnskapene til henholdsvis Eksportfinansiering Norge og Brønnøysundregistrene. Havforskningsinstituttet fikk for 2023 og 2024 revisjonsberetning med forbehold fordi den eksternfinansierte virksomheten ikke var bokført riktig.

Nedenfor omtaler vi grunnlaget for årsregnskap for 2025 som kan inneholde vesentlige feil og mangler.

20.3.2 Havforskningsinstituttet – revisjonsberetning med forbehold

Vi har ikke vært i stand til å innhente tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for inntekter knyttet til eksternfinansierte prosjekter som er rapportert i bevilgnings- og artskontorapporteringen, herunder tilhørende forskuddsbetalinger rapportert på mellomværende med statskassen. Tilsvarende har vi ikke vært i stand til å innhente tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for disse inntektene og balansepostene opptjente, ikke fakturerte inntekter og mottatt forskuddsbetaling i virksomhetsregnskapet.

Årsaken er betydelige svakheter i internkontrollen i Havforskningsinstituttet på dette området, noe som har ført til at vi ikke har kunnet gjennomføre de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendig for å oppnå betryggende sikkerhet for at inntekter knyttet til eksternfinansierte prosjekter i årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil og mangler.

20.4 Svakheter i Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansiert virksomhet

20.4.1 Konklusjoner

Havforskningsinstituttet får revisjonsberetning med forbehold for tredje år på rad.

- Nærings- og fiskeridepartementets etatsstyring har ikke sikret at svakheter i Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansierte prosjekter, har blitt utbedret.

Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

20.4.2 Overordnet vurdering: ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Nærings- og fiskeridepartementets etatsstyring ikke har bidratt til at svakheter i Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansierte prosjekter, har blitt utbedret.

20.4.3 Bakgrunn

Havforskningsinstituttet er et av de største marine forskningsinstituttene i Europa. Hovedaktivitetene er forskning, rådgivning og overvåkning. Nærings- og fiskeridepartementet finansierer drøyt halvparten av instituttets virksomhet gjennom tildeling. Resten er eksternfinansiert aktivitet som gjennomføres i prosjekter og representerer vesentlige beløp i instituttets årsregnskap.

På grunn av manglende sporbarhet mellom instituttets prosjektstyringsverktøy og regnskapssystem og manglende rutiner for avregning av prosjekter, kunne vi ikke bekrefte inntekter, kostnader og balanseposter knyttet til instituttets eksternfinansierte prosjekter for regnskapsårene 2023 og 2024. Som følge av at vi ikke var i stand til å innhente tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis, fikk instituttet revisjonsberetning med forbehold for disse årene.

20.4.4 Departementet har ikke sikret at svakheter i Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansierte prosjekter har blitt utbedret

Vi har gjennom flere år avdekket svakheter i Havforskningsinstituttets rutiner for behandling av eksternfinansierte prosjekter i regnskapet. Dette gjelder mangelfull avregning, feilaktig inntektsføring av mottatte forskudd, samt manglende sporbarhet

mellom prosjektstyringsverktøyet og regnskapet. Manglende sporbarhet og svak dokumentasjon har ført til at instituttet har fått revisjonsberetning med forbehold i 2023 og 2024.

Nærings- og fiskeridepartementet orienterer om tiltak og oppfølging. Departementet viser til at instituttet de to siste årene har forbedret prosesser og rutiner for eksternfinansierte prosjekter, og mener at internkontrollen nå kan vurderes å være i tråd med regelverket. Instituttet har blant annet gjennomgått og avstemt alle eksternfinansierte prosjekter for å fastsette balansestørrelser.

Vi har likevel ikke vært i stand til å innhente tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for inntekter i Havforskningsinstituttets eksternfinansierte prosjekter for regnskapsåret 2025. Havforskningsinstituttet får derfor revisjonsberetning med forbehold for tredje år på rad.

Departementet opplyser at det vil fortsette oppfølgingen i etatsstyringsdialogen.

20.4.5 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler Nærings- og fiskeridepartementet å

- følge opp at Havforskningsinstituttet etablerer nødvendige tiltak for å sikre at økonomiregelverkets krav til internkontroll og sporbarhet blir etterlevd
- følge opp at nytt prosjektstyringsverktøy implementeres med tilstrekkelig internkontroll og gir tilsiktede effekter

20.4.6 Statsrådens svar

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådens svar.

20.4.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere kommentarer.

20.5 Andre gangs oppfølging av Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver

20.5.1 Konklusjon

I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes saken etter to oppfølginger.

Nærings- og fiskeridepartementet forvalter fortsatt ikke de nedlagte gruvene de eier, i samsvar med forurensingslovens krav, pålegg fra forurensningsmyndighetene og Stortingets forutsetninger for bevilgningene til å redusere forurensning.

Konklusjonen bygger på at:

- Nærings- og fiskeridepartementet fortsatt ikke har gjennomført de planlagte miljøtiltakene for å oppfylle påleggene fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008:
  - Det er ikke gjort nye miljøtiltak ved Løkken Verk i 2024 og 2025.
  - Det er ikke gjort nye miljøtiltak i Sulitjelma siden 2004.
  - Den helhetlige tiltaksplanen i Folldal er ytterligere forsinket
- departementet fortsatt ikke har kunnskap om forurensningssituasjonen ved flere av de andre gruvene det eier med samme forurensningsrisiko.
- den manglende gjennomføringen av miljøtiltakene fører til at det fortsatt er en høy andel ubrukte budsjettmidler til sikrings- og miljøtiltak.

20.5.2 Overordnet vurdering: kritikkverdig

Riksrevisjonen mener at det er kritikkverdig at Nærings- og fiskeridepartementet ikke følger forurensningslovens krav i sin forvaltning av de nedlagte gruvene de eier. Pålagte miljøtiltak for å redusere forurensningen fra de nedlagte gruvene på Løkken, i Folldal og i Sulitjelma er fremdeles utsatt. Påleggene fra forurensningsmyndighetene om redusert avrenning av tungmetaller til nærliggende vannkilder er fra 1993, 2003 og 2008. Utsettelsen av miljøtiltak skjer på tross av at Stortinget har bevilget penger til formålet i over 20 år. I tillegg mangler departementet fortsatt nødvendig kunnskap om miljøtilstanden for flere andre nedlagte gruver med samme forurensningsrisiko til å kunne ivareta den selvstendige tiltaksplikten etter forurensningsloven.

20.5.3 Opprinnelig sak

I 2021 undersøkte vi Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver. Resultatet av revisjonen ble presentert for Stortinget i Dokument 1 (2022–2023).

Riksrevisjonen mente det var kritikkverdig[31] at Nærings- og fiskeridepartementet ikke forvaltet de nedlagte gruvene de eier, i samsvar med forurensingslovens krav, pålegg fra forurensningsmyndighetene og Stortingets forutsetninger for bevilgningene til å redusere forurensning.

Konklusjonen ble begrunnet som følger:

- Nærings- og fiskeridepartementet oppfylte ikke pålegg fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008.
- Departementet hadde ikke kunnskap om hvorvidt forurensningslovens krav er oppfylt ved ti av gruvene de eier.
- Departementet hadde i perioden 2006–2021 bare brukt halvparten av Stortingets bevilgninger til sikring og miljøtiltak og hadde ikke rapportert om manglende resultater.

Riksrevisjonen anbefalte Nærings- og fiskeridepartementet

- å følge opp at Direktoratet for mineralforvaltning blir i stand til å oppfylle påleggene fra forurensningsmyndighetene om å redusere forurensningen fra nedlagte gruver.
- å sikre at den selvstendige tiltaksplikten etter forurensningsloven blir ivaretatt, i første omgang ved å undersøke forurensningssituasjonen ved alle de hjemfalte gruvene.

Stortingets behandling av saken

I kontroll og konstitusjonskomiteens behandling av Dokument 1, jf. Innst. 163 S (2022–2023), støttet komiteen Riksrevisjonens kritikk av at Nærings- og fiskeridepartementet ikke forvalter de nedlagte gruvene de eier, i samsvar med forurensingslovens krav, pålegg fra forurensningsmyndighetene og Stortingets forutsetninger for bevilgningene til å redusere forurensning.

Komiteen støttet Riksrevisjonens konklusjon og anbefalinger.

Komiteen viste også til Riksrevisjonenes påpekning av at gjentatt mindreforbruk over flere år tilsier at departementet ikke har lagt fram realistiske budsjett for perioden 2006–2021, og at Nærings- og fiskeridepartementet ikke har fulgt opp Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard sin manglende bruk av budsjettmidler. Komiteen viste til at bevilgningsreglementet § 3 sier at det skal være realistiske anslag for utgiftsbevilgningene.

[31] Da undersøkelsen ble gjennomført, hadde Riksrevisjonen fire kritikknivåer: kritikkverdig, sterkt kritikkverdig, alvorlig og svært alvorlig.

Komiteen viste til at statsråden i svaret sitt var opptatt av å følge kravene i forurensingsloven og ser at det er et forbedringspotensial knyttet til realistiske bevilgninger.

Komiteen viste også til at Statsråden mener at arbeidet er komplisert og kostbart, slik at det er viktig å se effektene av tiltak som er gjennomført før nye tiltak blir iverksatt.

Kilde: Innst. 163 S (2022–2023), jf. stortingsvedtak 9. februar 2023.

Riksrevisjonens første oppfølging av saken i Dokument 1 (2024–2025)

Vi fulgte opp revisjonen første gang i Dokument 1 (2024–2025).

Riksrevisjonens hadde følgende konklusjon og overordnede vurdering i Dokument 1 (2024–2025):

- Nærings- og fiskeridepartementet har i 2022 og 2023 ikke gjennomført nye tiltak for å oppfylle påleggene fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008.
- Departementet har fortsatt ikke kunnskap om forurensningslovens krav er oppfylt ved flere av gruvene de eier.
- Det er fortsatt en høy andel ubrukte budsjettmidler til sikrings- og miljøtiltak. Departementet har fremdeles et forbedringspotensial i arbeidet med realistisk budsjettering.

Riksrevisjonen anbefalte at Nærings- og fiskeridepartementet sikret at Direktoratet for mineralforvaltning forvaltet eierskapet til de hjemfalte gruvene på en forsvarlig måte.

Kontroll og konstitusjonskomiteen var enig i denne vurderingen.[32]

20.5.4 Nærings- og fiskeridepartementets oppfølging

Vi har i 2026 fulgt opp revisjonen for andre gang ved å gjennomgå årsrapportene mellom Nærings- og fiskeridepartementet og Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF), budsjettproposisjonene for 2024 og 2025, og statsregnskapet med forklaringene for 2025. Vi har henvendt oss til Nærings- og fiskeridepartementet med en oppsummering av saken og med spørsmål for å belyse saken ytterligere.[33] Departementet har gitt oss sin redegjørelse i et brev datert 4. mai 2026.[34]

[32] Innst.119 S (2024-2025).
[33] Brev fra Riksrevisjonen til Nærings- og fiskeridepartementet 10. april 2026.
[34] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.

Nærings- og fiskeridepartementet har fortsatt ikke oppfylt påleggene fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008

Vår gjennomgang av årsrapportene for 2024 og 2025 fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard til Nærings- og fiskeridepartementet viser at departementet fortsatt ikke har sørget for at påleggene fra Miljødirektoratet om å redusere utslipp av tungmetaller til nærliggende vannkilder blir oppfylt.

Ingen nye miljøtiltak ved Løkken Verk i 2024 og 2025

Den siste delen av pålegget for Løkken Gruber om å redusere utslipp av kobberkonsentrasjoner fra Fagerlivatnet til Bjørnlivatnet er fortsatt ikke nådd 18 år etter pålegget ble gitt i 2008.[35]

Pålegget fra 2008[36] om å utarbeide en tiltaksplan for å redusere utslipp av kobberkonsentrasjoner ble ferdigstilt i mai 2013.[37] Miljødirektoratet godkjente tiltaksplanen i mars 2014.[38] Miljødirektoratet påpekte at det manglet forslag til behandling av slam fra de naturbaserte renseanleggene som var planlagt, og at forslaget om å bruke et av vannene på Løkken som deponi var uakseptabelt.

I 2021 begynte direktoratet revisjon av tiltaksplanen på Løkken. Den reviderte tiltaksplanen de fikk pålegg om å utarbeide i 2008 ble ikke ferdig før i 2025.[39] Direktoratet gjennomførte ikke nye miljøtiltak på Løkken i perioden 2022–2025.[40]

Departementet viser til at utsettelsen av planlagt aktivitet og drift av både tidligere miljøtiltak og utsettelse av nye miljøtiltak i 2025 skyldtes forsinkelser med en ny rammeavtale for drift, og en ny rammeavtale for miljøtekniske og geologiske rådgivningstjenester. Nye rammeavtaler ble inngått sommeren 2025 og direktoratet mener de har iverksatt tiltak som legger til rette for økt tjenesteproduksjon på lengre sikt.[41]

Direktoratets faglige vurdering er at det er muligheter for bedre måloppnåelse av det siste delmålet, men at full måloppnåelse kan bli utfordrende. I det videre arbeidet vil det være behov for dialog med miljømyndighetene om dette, i første omgang mellom Direktoratet for mineralforvaltning og Miljødirektoratet.

Departementet mener det bør gjennomføres grundige nytte-kostnadsanalyser, før iverksettelse av kostnadskrevende tiltak som eventuelt vil kunne kreve en økt budsjettramme fra Stortinget for opprydningsarbeidet.

---

[35] Årsrapportene fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard for 2024 og 2025.
[36] I 2008 fikk Nærings- og fiskeridepartementet pålegg fra forurensningsmyndighetene om å utarbeide en tiltaksplan for Løkken-området med mål om at 1. Tilførselen av forurenset vann fra Fagerlivatn til Bjørnlivatn skulle opphøre. 2. Kobberkonsentrasjonen i Raubekken skulle reduseres til et maksimalt kobbernivå på 175 µg/l. 3. Kobberkonsentrasjonen i Orkla skulle reduseres til 10 µg/l. Pålegget ble gitt fordi forurensningsmyndighetenes mente det var risiko for økt alvorlig forurensning på grunn av at renseeffekten av tidligere gjennomførte tiltak var i ferd med å forsvinne.
[37] Direktoratet for mineralforvaltning (2013, 1. mai). Løkken gruveområde: Tiltaksplan.
[38] Brev fra Miljødirektoratet til Nærings- og fiskeridepartementet, datert 4.3.2014, Tilbakemelding på forslag til tiltaksplan for Løkken Gruver.
[39] Årsrapportene fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard 2021 og 2025.
[40] Årsrapportene fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard for 2024 og 2025.
[41] Forklaringene til statsregnskapet fra Nærings- og fiskeridepartementet 2025.

Ingen miljøtiltak i Sulitjelma siden 2004[42]

Pålegget fra 1993[43] om å redusere forurensningen fra Langvatn er fortsatt ikke nådd.

Departementet viser til Direktoratet for Mineralforvaltnings konklusjon fra 2018 om ikke å gjennomføre miljøtiltak på grunn av usikkerhet om effekten av disse, og departementet mener situasjonen per i dag ikke er endret. Departementet viser videre til at miljøsituasjonen overvåkes gjennom Direktoratets vannovervåkningsprogram i Sulitjelma.[44]

Ytterligere forsinkelser av den helhetlige tiltaksplanen i Folldal

Direktoratet med Bergmesteren for Svalbard leverte en helhetlig plan for opprydding i Folldal i 2022 etter Riksrevisjonenes rapport om Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver. Tiltaksplanen består av tre trinn og er finansiert med en rammebevilgning fra Stortinget på 225 millioner kroner.[45]

Miljødirektoratet reviderte i 2023 pålegget for Folldal med skjerpende krav til vannkvaliteten i elva Folla.[46] Elva Folla skal nå målet om «god kjemisk tilstand» i henhold til vannforskriften[47] Det opprinnelige pålegget fra 2003[48] for elva Folla var fortsatt ikke oppnådd i 2023.[49] Fristen for å oppfylle de skjerpende kravene er 1. juni 2028.

I 2025 ble det første miljøtiltaket i den helhetlige tiltaksplanen fra 2022 utført i Folldal, 20 år etter pålegget fra 2005 om å redusere tungmetallutslipp i elva Folla.[50]

Direktoratet viser i 2025 nok en gang til at de mangler kapasitet for å gjennomføre tiltaksplanen i Folldal. De viser også til at forsinkelsene med å gjennomføre nye miljøtiltak skyldtes at en ny rammeavtale for geofag og miljøbistand først var klar sommeren 2025, og en del av gjennomføringen av nye miljøtiltak derfor måtte forskyves til 2026.

Direktoratet viser videre til at det er iverksatt tiltak for at den totale fremdriften i prosjektet ikke skal påvirkes. Det er rekruttert en prosjektleder, en anskaffelsesrådgiver og en ny økonomiressurs som vil styrke kapasiteten og redusere konsulentkostnader på disse områdene. Departementet viser til direktoratets gjennomføring og planlagte gjennomføring av den helhetlige planen fra 2022.

---

[42] *St.prp. nr. 1 (2005–2006) for budsjettåret 2006*, Nærings- og handelsdepartementet
[43] Forurensningsmyndighetene ga gruveselskapet Sulitjelma Bergverk AS pålegg om å redusere tungmetallforurensningen fra Sulitjelma gruveområde. Kravet i pålegget var å redusere kobberkonsentrasjonen i utgående vann fra Langvatn til 10 µg/l. Nærings- og fiskeridepartementet har vært ansvarlig for å oppfylle pålegget etter at gruvedriften ble avviklet i 1991 og gruvene hjemfalt til staten.
[44] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.
[45] Prop.1 S (2022-2023) Nærings- og fiskeridepartementet og Innst.8 S (2022-2023).
[46] Brev fra Miljødirektoratet til Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, datert 31.01.2024.
[47] Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften), jf. Miljødirektoratets veileder Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020. For god kjemisk tilstand er grenseverdiene for metallkonsentrasjon av kobber redusert til maksimalt 7,8 mikrogram per liter vann, og sink til maksimalt 11 mikrogram per liter vann.
[48] Pålegg om å redusere forurensningen til 10–15 µg/l for kobber i elva Folla ble gitt av forurensningsmyndigheten i 2003.
[49] Årsrapport fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard årsrapport 2025.
[50] Årsrapport fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard 2025.

- 2024-2025 ble første del av i trinn 1 ferdigstilt, med mål om å sikre god kildekontroll. Dette innebar forbedring av grøftesystemet, utbedring av survannsnettet, samling av surt vann for behandling, samt skille ut rent vann som ikke trenger behandling.
- Resterende tiltak i trinn 1 planlegges gjennomført i 2026-2027.
- Etter kartlegging og vurderinger er trinn 2 (tildekking) satt på vent. Det er utført en nytte-kostnadsanalyse av trinn 2, og resultatet viser at nytten er svært lav sammenlignet med kostnadene. En ny vurdering av behovet for trinn 2 eller eventuelle andre tiltak vil gjøres etter trinn 1 og 3 er gjennomført og effekten er målt.

Både Direktoratet for Mineralforvaltning og departementet anser det som realistisk å nå det skjerpede miljøpålegget for Folla innen fristen i 2028.[51]

Departementet har fortsatt ikke kunnskap om forurensningssituasjonen ved flere av de andre gruvene det eier, med samme forurensningsrisiko

I 2024 fikk Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard en rapport basert på gjennomgang av allerede tilgjengelig dokumentasjon av forurensningssituasjonen ved de tolv gruvene uten pålegg fra Miljødirektoratet.[52] For flertallet av gruvene var ikke forurensningen til nærliggende vannkilder kjent.

Det ble laget en tiltaksplan basert på direktoratets vurdering av miljørisiko for gruvene.[53]

- Syv av gruvene ble prioritert for vannprøver i nærliggende vann for å kartlegge forurensningssituasjonen.[54] Det er ikke utført noen vannprøver i nærliggende vannkilder i 2024 eller 2025.
- To av gruvene ble prioritert for utredning av tiltak.[55] Planen inneholder ingen tidsplan for tiltakene. Det er ikke utført utredninger av tiltak i gruvene i 2024 eller 2025.

Departementet viser til at direktoratet skal gjennomføre vannprøver i de syv prioriterte gruvene i 2026. Resultatene vil ifølge departementet vise om det er behov for å kartlegge miljøsituasjonen ved flere steder.

Departementet viser videre til at direktoratet har startet med å kartlegge behov, omfang og forslag til utbedring av miljøsituasjonen ved den ene av de to gruvene som er prioritert for utredning av tiltak som planlegges ferdigstilt i 2027. Det gjelder Skorovas gruver. Målet er å finne passende tiltak for å bedre kvaliteten på det sure metallrike vannet som

[51] Nærings- og fiskeridepartementets forklaringer til statsregnskapet 2025.
[52] Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, 31.01.2024. Sammenstilling av datagrunnlag forurensningssituasjonen ved 12 hjemfalte gruver- fase 2 utført av Norconsult. Dette gjelder Skorovas Gruber, Raudsand Gruber, Åmdals Kobberverk, Søve Gruver og Tuftestollen, Nyseter Sinkgruver, Fosdalen Bergverk, Vigsnes Kobberverk, Knaben Molybdengruver, Kongsberg Sølvverk, Ørsdalen Gruver, Flåt Nikkelgruve og Mofjellet Gruber.
[53] Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbards sin risikovurdering og prioriteringsliste 31.01.2024. Forurensningssituasjonen ved 12 hjemfalte gruver – fase 3 og 4 utført av Norconsult.
[54] De syv gruvene er; Flåt Nikkelgruve, Nyseter Sinkgruver, Vigsnes Kobberverk, Fosdalen Bergverk, Ørsdalen Gruver, Åmdals Kobberverk, og Kongsberg Sølvverk. DMF sin årsrapport for 2025.
[55] Skorovas gruber og Knaben Molybdengruver ble prioritert for utredning av tiltak; Kilde: Årsrapporten fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard for 2025.

kommer fra gruven.[56] For den andre gruven, Knaben gruver, er det foreløpig ikke satt i gang nærmere tiltak eller utredning av tiltak.[57]

Departementet vet ikke når en fullstendig kartlegging vil være klar. Igangsatte kartleggingsprosjekter vil etter planen være ferdig rundt årsskiftet 2026/2027.[58]

Den manglende gjennomføringen av miljøtiltakene fører til at det fortsatt er en høy andel ubrukte budsjettmidler til sikrings- og miljøtiltak.

Når Stortinget har bevilget et beløp under en bestemt utgiftspost, gir dette forvaltningen både en fullmakt til og et pålegg om å bruke beløpet til det forutsatte formålet, jf. bevilgningsreglementet § 5. Nærings- og fiskeridepartementet hadde i perioden fra og med 2006 til og med 2021 bare brukt halvparten av Stortingets bevilgninger til sikring og miljøtiltak, og de hadde ikke rapportert om manglende resultater.

Da vi fulgte opp revisjonen første gang, var det fortsatt betydelige ubrukte midler både i 2022 og i 2023. Mindreutgiftene ble overført til 2024.[59]

Tabellen nedenfor viser at det er ubrukte midler også i 2024 og 2025. En høy andel av de tildelte budsjettmidlene på kapittel 906 Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, postene 30-32, er ikke brukt til formålet, miljøtiltak.

Tabell 25 Kapittel 906 Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard

Post	Disponible midler (overføring og årets tildeling)	Tilbakeført i revidert	Tilbakeført i nysaldering	Regnskap	Regnskap i prosent av disponible midler	Ubrukte midler (Disponible midler – regnskap)	Ubrukte midler i prosent av disponible midler
				2024			
30	12,7 mill. kr	-	3 mill. kr	2,5 mill. kr	19,7 %	10,2 mill. kr	80,3 %
31	6,8 mill. kr	-	-	6,3 mill. kr	92,7 %	0,5 mill. kr	7,3 %
32	17,7 mill. kr	-	-	18 mill. kr	102 %	-	-
				2025			
30	14,7 mill. kr	-	-	6,5 mill. kr	44,2 %	8,2 mill. kr	55,7 %

[56] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.
[57] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.
[58] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.
[59] Innst. 8 S (2023-2024).

31	15,7 mill. kr	11,2 mill. kr	9,2 mill. kr	7,8 mill. kr	49,7 %	7,9 mill. kr	50,3 %
32	28,1 mill. kr	18,1 mill. kr	10,4 mill. kr	7,7 mill. kr	27,4 %	20,4 mill. kr	72,6 %

Kilde: Årsregnskapet til Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard årsregnskap 2024 og 2025.

I 2024 var over 80 prosent av midlene for sikring og miljøtiltak på post 30 ubrukt. Mindreutgiftene ble overført til 2025.[60]

I 2025 var 55 prosent av midlene for sikring og miljøtiltak, 50 prosent av midlene for miljøtiltak på Løkken og 72 prosent av midlene for miljøtiltak i Folldal ubrukt. Mindreutgiftene ble overført til 2026.[61]

Direktoratet har styrket både økonomifunksjonen og prosjektstyringen gjennom rekruttering, for å sikre bedre sammenheng mellom planlagt aktivitet, faktisk kapasitet og økonomiske rammer fremover.[62]

Departementet er enig med Riksrevisjonen i at departementet fortsatt har forbedrings potensial for å budsjettere realistisk for sikring- og miljøtiltak. Departementet har over tid tatt opp temaet i etatsstyringsdialogen med Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard.[63] I dialogen med departementet i 2022 og 2023 har DMF vist til at driftsbevilgningen ikke er stor nok til å sikre at de har kompetanse og kapasitet til oppfølging av sikrings- og miljøtiltakene.[64]

Direktoratet har i 2025 gjennomført tiltak som intern oppbemanning, utvikling av rutiner, intern styrking av prognosearbeid og etablering av en prosjektmodell tilpasset nedlagte gruveområder. Samlet sett forventer departementet og direktoratet at økt bemanning og kompetanse med forbedrede rutiner vil øke kapasiteten og medføre økt måloppnåelse på området fremover.[65]

20.5.5 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen viser til at departementet må følge kravene i forurensningsloven. Det gjelder både de pålagte kravene om forurensningsreduserende tiltak for å få ned miljøgiftene i vannkvaliteten, og den selvstendige tiltaksplikten om å iverksette tiltak ved mistanke om forurensing.

[60] Innst. 8 S (2024-2025).
[61] Innst. 8 S (2025-2026).
[62] Nærings- og fiskeridepartementets forklaringer til statsregnskapet 2025.
[63] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.
[64] Referat fra etatsstyringsmøte 15. november 2022.
[65] Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Riksrevisjonen 4. mai 2026.

Riksrevisjonen ser det som positivt at departementet i 2025 har benyttet etatsstyringen med Direktoratet for mineralforvaltning til å finne tiltak som vil øke direktoratets kapasitet til å gjennomføre planlagte oppgaver.

Riksrevisjonen mener imidlertid at den høye risikoen for forurensning fra nedlagte gruver krever at departementet blir ferdig med kartleggingen av miljøstatusen og utfører vannprøver for å få slått fast miljøsituasjonen i de nærliggende vannkildene for de resterende gruvene de eier.

Vi er enige med departementet at det ikke er hensiktsmessig å bruke penger på miljøtiltak uten effekt, men mener at departementet og direktoratet har hatt rikelig med tid til å utrede, vurdere og teste mulige tiltak for å finne effektive miljøtiltak.

Riksrevisjonen mener at det er kritikkverdig at Nærings- og fiskeridepartementet fortsatt ikke følger forurensningslovens krav i sin forvaltning av de nedlagte gruvene de eier.

Vår revisjon viser at det har vært lange perioder hvor disse oppgavene ikke har fått tilstrekkelig prioritering og blitt utsatt i direktoratet. Direktoratet har i etatsstyringsdialogen forklart at de har nedprioritert å gjennomføre miljøtiltak fordi de har hatt kapasitetsutfordringer og lite kompetanse på forurensning fra de nedlagte gruvene i direktoratet.

I tråd med våre rutiner avslutter Riksrevisjonen oppfølgingen av tidligere undersøkelser etter at de har blitt fulgt opp to ganger. Riksrevisjonen avslutter derfor denne saken selv om det fortsatt er mangler på området. Vi vil vurdere å følge opp risikoen på et senere tidspunkt.

21 Samferdselsdepartementet (SD)

Departementet har «det overordna ansvaret for rammevilkår for postverksemda, for luftfarts-, veg- og jernbanesektoren og for riksvegferjene», jf. Samferdselsdepartementet - regjeringen.no.

21.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Samferdselsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har en ny sak:

- Gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av rammeavtaler i Statens vegvesen - ikke tilfredsstillende

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

21.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
105,3	3,0
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

21.2 Statsregnskapet for Samferdselsdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Samferdselsdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

21.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av ni årsregnskaper på departementets ansvarsområde.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

21.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Samferdselsdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 26 SDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	2	0	0	1	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

For 2021 gjaldt det årsregnskapene til Statens vegvesen og Kystverket.

For 2024 fikk Statens vegvesen revisjonsberetning med forbehold fordi billettinntekter og tilskudd til riksveiferjedriften var bokført med for høyt beløp.

21.4 Gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av rammeavtaler i Statens vegvesen

21.4.1 Konklusjoner

Statens vegvesen sikrer ikke at alle anskaffelser og oppfølging av inngåtte rammeavtaler gjennomføres i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

- Habilitetsvurderinger er i liten grad dokumentert i anskaffelsesprosessen.
- Det er gjennomført anskaffelser uten konkurranse.
- I flere anskaffelser er ikke kravene til dokumentasjon oppfylt.
- Statens vegvesen har ikke fullstendig oversikt over utbetalingene på den enkelte kontrakt.
- Kontrollerte rammeavtaler har et overforbruk på om lag 300 millioner kroner.
- Det er kjøpt på rammeavtaler inntil to år etter avtalens sluttdato.

Ansvarlig departement: Samferdselsdepartementet.

21.4.2 Overordnet vurdering: ikke tilfredsstillende

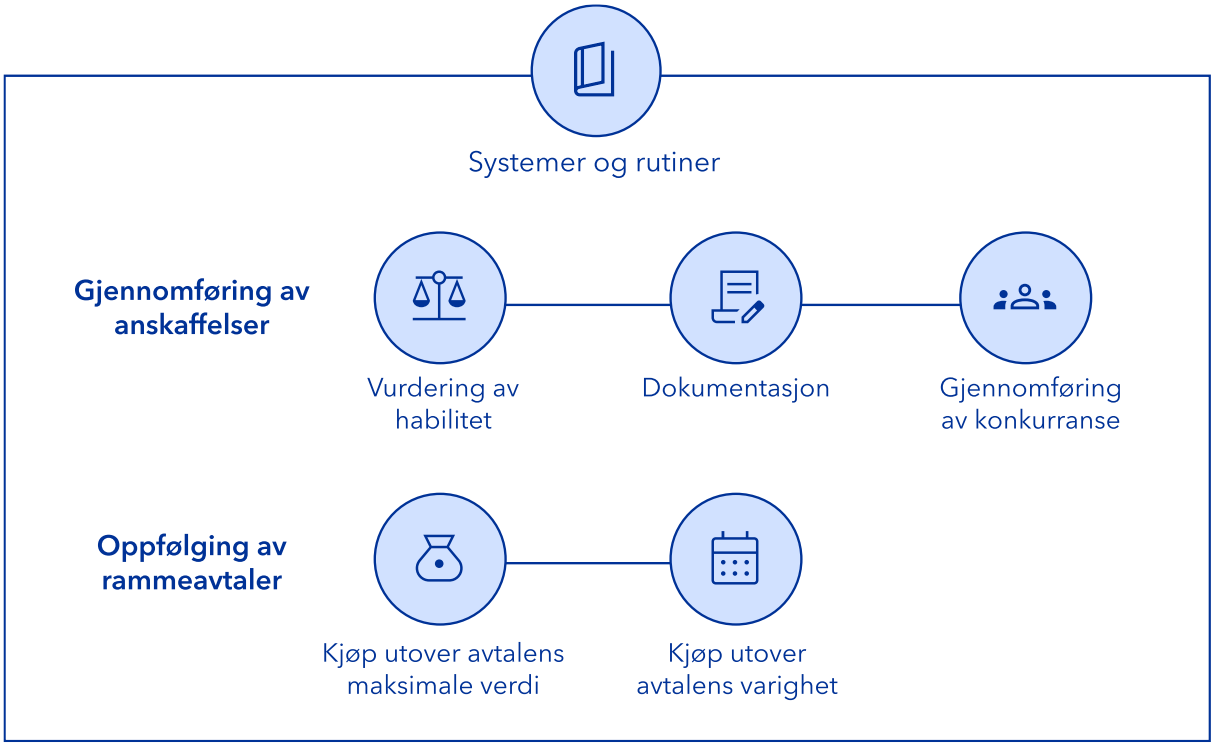
Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Statens vegvesen ikke sikrer at anskaffelser og oppfølging av inngåtte rammeavtaler gjennomføres i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Et av Statens vegvesens viktigste samfunnsoppdrag som byggherre er offentlige anskaffelser. I 2025 brukte etaten om lag 80 prosent av det totale budsjettet på anskaffelser som utgjør 33 milliarder kroner. Siden Statens vegvesen er en stor og profesjonell aktør, må vi kunne forvente at samfunnet kan ha tillit til at etaten følger anskaffelsesregelverket. Det er videre av stor betydning for leverandørmarkedet at Statens vegvesen ivaretar likebehandling av leverandørene i anskaffelsesprosessen.

21.4.3 Bakgrunn for revisjonen

Målet med revisjonen har vært å kontrollere om Statens vegvesen gjennomfører anskaffelser og følger opp inngåtte rammeavtaler i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Figur 17 Oversikt over reviderte områder av Statens vegvesens anskaffelser

Kilde: Riksrevisjonen.

Gjennomføring av anskaffelser er et av Statens vegvesens viktigste samfunnsoppdrag, og Statens vegvesen brukte mer enn 30 milliarder kroner på anskaffelser i 2025. Anskaffelsene omfatter alt fra bygging av nye veier til drift og vedlikehold av eksisterende veinett og anskaffelser av driftsrelaterte varer og tjenester.

Feil og mangler i anskaffelsesprosessen kan føre til ineffektiv pengebruk og øke risikoen for misligheter. Internrevisjonen i Statens vegvesen rapporterte senest i 2022 om blant annet manglende sporbarhet mellom kontrakt og faktura, manuelle registreringer, overforbruk på avtaler og manglende dokumentasjon i anskaffelsesprosessen.[66]

Anskaffelser i Statens vegvesen reguleres av *lov om offentlige anskaffelser* (anskaffelsesloven) og *forskrift om offentlige anskaffelser* (anskaffelsesforskriften). Formålet med anskaffelsesloven er å fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser og bidra til at det offentlige opptrer med integritet slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. Stortinget har omtalt at arbeidet med offentlige anskaffelser må underlegges god styring, planlegging og oppfølging, og at det må være hensiktsmessig organisert.

Statens vegvesen ledes av Vegdirektoratet, og har seks divisjoner. I Statens vegvesen er ansvaret for anskaffelser fordelt mellom flere av divisjonene. Divisjonene som har fått oppgaven med å gjennomføre anskaffelser innenfor sitt tjenesteområde, har også ansvar for utformingen av sine anskaffelsesprosesser.[67]

[66] PwC (2022, desember). *Statens vegvesen, Statusrapport*.
[67] Statens vegvesens retningslinje, *Retningslinjer for gjennomføring av anskaffelser i Statens vegvesen*, versjon 2, punkt 2 Overordnet ansvar for anskaffelser.

Statens vegvesen skal følge anskaffelsesregelverket og må etablere en internkontroll som sikrer at anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket. Virksomhetens ledelse skal påse at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte, og at den kan dokumenteres. Statens vegvesen skal også treffe egnede tiltak for å forebygge, identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet ifølge anskaffelsesforskriften.

Saken er presentert i en egen rapport, se lenke.

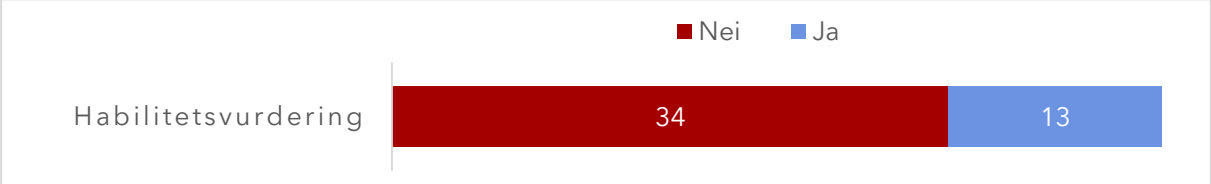
21.4.4 Habilitetsvurderinger er i liten grad dokumentert i anskaffelsesprosessen

Forvaltningsloven stiller krav til habilitet for personer som er involvert i en anskaffelsesprosess.[68] Statens vegvesen skal etablere tiltak for å forebygge, identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet.[69]

Statens vegvesen har etablert rutiner for at de ansatte som deltar i anskaffelsesprosesser og kontraktsoppfølging, skal fylle ut et egenerklæringsskjema for å erklære sin habilitet. Skjemaet skal arkiveres på anskaffelsessaken i arkivsystemet.[70]

Statens vegvesen mangler slike egenerklæringsskjemaer for 34 av 47 kontrollerte anskaffelser, noe som utgjør 72 prosent av anskaffelsene.

Figur 18 Dokumentasjon på at habilitet er vurdert

Kilde: Riksrevisjonen.

Dette er i strid med de interne rutinene som er etablert for å kunne etterprøve at de som deltar i anskaffelsesprosessen, har vurdert sin habilitet. Gjennom dokumenterte habilitetsvurderinger kan Statens vegvesen bidra til å sikre at anskaffelsene gjennomføres på saklig grunnlag, og å sikre tilliten til at statens interesser ivaretas. Riksrevisjonen understreker derfor betydningen av at det gjennomføres habilitetsvurderinger og at egenerklæringsskjema blir fylt ut.

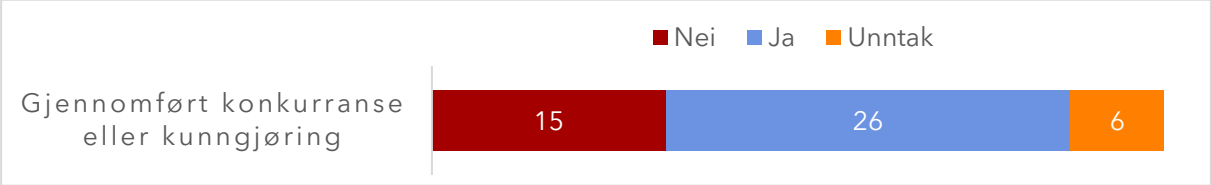
21.4.5 Det er gjennomført anskaffelser uten konkurranse

Statens vegvesen skal følge det grunnleggende prinsippet i anskaffelsesloven om konkurranse.[71] Kravene for å ivareta konkurranse for anskaffelser over 100 000 kroner står i anskaffelsesforskriften, og regelverket stiller forskjellige krav til prosedyrer for de

[68] Forvaltningsloven (1970) § 6.
[69] Anskaffelsesforskriften § 7-2 annet ledd.
[70] Statens vegvesens skjema *Habilitetsvurdering for planlegging/gjennomføring av anskaffelse og kontraktsoppfølging*.
[71] Anskaffelsesloven (2016) § 4.

forskjellige terskelverdiene.[72] Statens vegvesen må etablere systemer og rutiner for å følge opp at anskaffelsene gjennomføres i tråd med anskaffelsesregelverket.[73]

Figur 19 Gjennomførte anskaffelser uten konkurranse

Kilde: Riksrevisjonen.

Vi har kontrollert til sammen 47 anskaffelser. Revisjonen viser at 6 av anskaffelsene er unntatt kravet om konkurranse. Den viser videre at i 15 av 41 anskaffelser har ikke Statens vegvesen oppfylt kravet til konkurranse i samsvar med regelverket. Av disse er 2 gjennomført som direkteanskaffelser, selv om de verdimessig overstiger terskelverdiene for kunngjøring. For 13 anskaffelser under nasjonal terskelverdi foreligger det ikke dokumentasjon på konkurranse. For alle disse anskaffelsene unntatt én er ikke kontraktsverdien dokumentert. Det innebærer risiko for at anskaffelsene skulle vært kunngjort i tråd med anskaffelsesforskriften del II eller del III. Statens vegvesen har ikke etablert tilstrekkelig internkontroll som sikrer at kravet til konkurranse blir oppfylt i alle anskaffelsene.

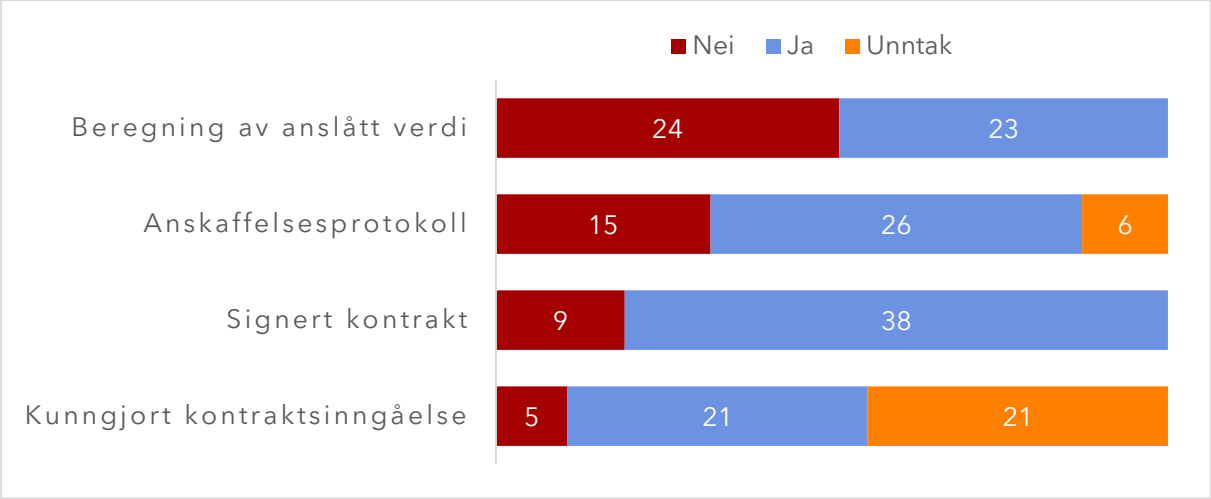
I tillegg til brudd på anskaffelsesregelverket kan manglende konkurranse føre til at Statens vegvesen betaler mer og får dårligere kvalitet på det de anskaffer. Manglende åpenhet om anskaffelsene, som blant annet sikres gjennom konkurranse, reduserer forutberegneligheten og kan føre til et dårligere leverandørmarked over tid. Dette kan også redusere tilliten til Statens vegvesen som offentlig oppdragsgiver.

21.4.6 I flere anskaffelser er ikke kravene til dokumentasjon oppfylt

Etterprøvbarhet i anskaffelsesprosessen er blant de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven.[74] I henhold til anskaffelsesforskriften må begge parter ha signert for at kontrakten skal være gyldig.[75] Det er også krav om at anskaffelsesprosessen skal dokumenteres i en protokoll, og det er krav til hvilke opplysninger protokollen skal inneholde.[76] I henhold til anskaffelsesforskriften skal anskaffelsens anslåtte verdi beregnes for alle anskaffelser over 100 000 kroner.[77]

[72] Anskaffelsesforskriften (2016) Del I Alminnelige bestemmelser, Del II Anskaffelser under EØS-terskelverdiene og særlige tjenester og Del III Anskaffelser over EØS-terskelverdiene.
[73] Reglement for økonomistyring i staten § 14, bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4 og 5.3.1.
[74] Anskaffelsesloven (2016) § 4.
[75] Anskaffelsesforskriften (2016) § 10-1 fjerde ledd for anskaffelser under EØS-terskelverdiene og særlige tjenester og § 25-1 femte ledd for anskaffelser over EØS-terskelverdiene.
[76] Anskaffelsesforskriften (2016) § 10-5 første og annet ledd for anskaffelser under EØS-terskelverdiene og § 25-5 første og annet ledd for anskaffelser over EØS-terskelverdiene.
[77] Anskaffelsesforskriften (2016) § 5-4.

Figur 20 Manglende dokumentasjon til anskaffelsene

Kilde: Riksrevisjonen.

Revisjonen viser at Statens vegvesen mangler dokumentasjon på beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i 24 av 47 kontrollerte anskaffelser. For å avklare hvilken del av anskaffelsesregelverket som gjelder for anskaffelsen må Statens vegvesen beregne anskaffelsens verdi. Manglende dokumentasjon på beregning av anskaffelsens verdi gjør det vanskelig å etterprøve om valget av anskaffelsesprosedyre er i tråd med regelverket.

Revisjonen viser at Staten vegvesen har begrunnet unntak fra hele eller deler av anskaffelsesregelverket i 6 av 47 kontrollerte anskaffelser. Videre viser revisjonen at det mangler anskaffelsesprotokoll i 15 av 41 anskaffelser som ikke var unntatt anskaffelsesregelverket. Anskaffelsesprotokollen er et verktøy som skal dokumentere hele anskaffelsesprosessen og sikre at alle vesentlige beslutninger kan etterprøves senere. En anskaffelsesprotokoll skal også dokumentere at regelverket er fulgt, og at den valgte anskaffelsesprosedyren er i tråd med regelverket. Når det mangler en anskaffelsesprotokoll, betyr det at det mangler dokumentasjon for å etterprøve at anskaffelsene er gjennomført i tråd med regelverket, noe som kan gi manglende tillit til forvaltningen.

Revisjonen viser også at det mangler signert kontrakt i 9 av 47 kontrollerte anskaffelser. For disse 9 anskaffelsene mangler det en kontrakt mellom Staten vegvesen og leverandøren, eller så er ikke kontrakten signert av begge parter. I henhold til anskaffelsesregelverket er en kontrakt ikke gyldig når den ikke er signert av begge parter. Når det ikke foreligger en kontrakt, mangler det dokumentasjon på hva som er avtalt mellom Statens vegvesen og den enkelte leverandøren. Dette gjør det vanskelig for Statens vegvesen å følge opp at kjøp og fakturaer fra leverandøren er i tråd med kontrakten, og det begrenser etterprøvbarheten for tredjeparter.

Videre viser revisjonen at Statens vegvesen ikke har kunngjort kontraktsinngåelsene for 5 av de 26 anskaffelsene der dette skulle vært gjort i henhold til regelverket. 21 av de kontrollerte anskaffelsene var unntatt denne plikten.

21.4.7 Statens vegvesen har ikke fullstendig oversikt over utbetalingene på den enkelte kontrakt

Ifølge økonomiregelverket må Statens vegvesen ha en internkontroll som bidrar til å sikre at anskaffelser skjer på en forsvarlig måte og i tråd med anskaffelsesregelverket.[78] Det følger også av økonomiregelverket at den som attesterer en utbetaling, skal kontrollere at utbetalingen skjer etter avtale. Sporbarhet mellom faktura og kontrakt er viktig for å sikre at utbetalinger skjer i samsvar med inngåtte avtaler og regelverket for offentlige anskaffelser.

Revisjonen viser at Statens vegvesen ikke sikrer at alle fakturaer kobles til kontrakten som gjelder for utbetalingen. De har derfor ikke fullstendig oversikt over forbruket på den enkelte kontrakt.

Statens vegvesen utdyper at de har avdekket fakturaer for 481 millioner kroner med mangelfull attestering for å kunne koble kjøpet til gyldig kontrakt. Det er også fakturaer for 563 millioner kroner som Statens vegvesen må undersøke videre for å identifisere om fakturaene gjelder kjøp som kan kobles til en kontrakt, jf. figuren nedenfor.

Figur 21 Fakturaer som enten ikke er koblet til gyldig kontrakt, eller at dette ikke avklart

Kilde: Beløp som framgår av brev fra Statens vegvesen 2. juli 2026.

Vår kontroll omfattet totalt 47 anskaffelser, og 29 av disse ble valgt ut fordi fakturaen ikke hadde referanse til kontrakt. Gjennomgangen viser at de fleste av de 29 anskaffelsene skulle hatt en referanse til gjeldende kontrakt. Kontrollen av anskaffelsene viser manglende etterlevelse av flere krav i anskaffelsesregelverket for 28 av de 29 anskaffelsene.

Manglende sporbarhet mellom kontrakt og faktura gjør at det blir vanskeligere å følge opp at utbetalingen skjer etter kontraktsbetingelsene. Det gjør det også utfordrende å ha oversikt over kontrakter som er inngått, og å etterprøve at anskaffelsesregelverket blir fulgt.

21.4.8 Kontrollerte rammeavtaler har et overforbruk på om lag 300 millioner kroner

Statens vegvesen plikter å oppgi samlet anslått og maksimal mengde eller verdi i kunngjøringen av en rammeavtale. Det betyr at når rammeavtalens maksgrense er nådd,

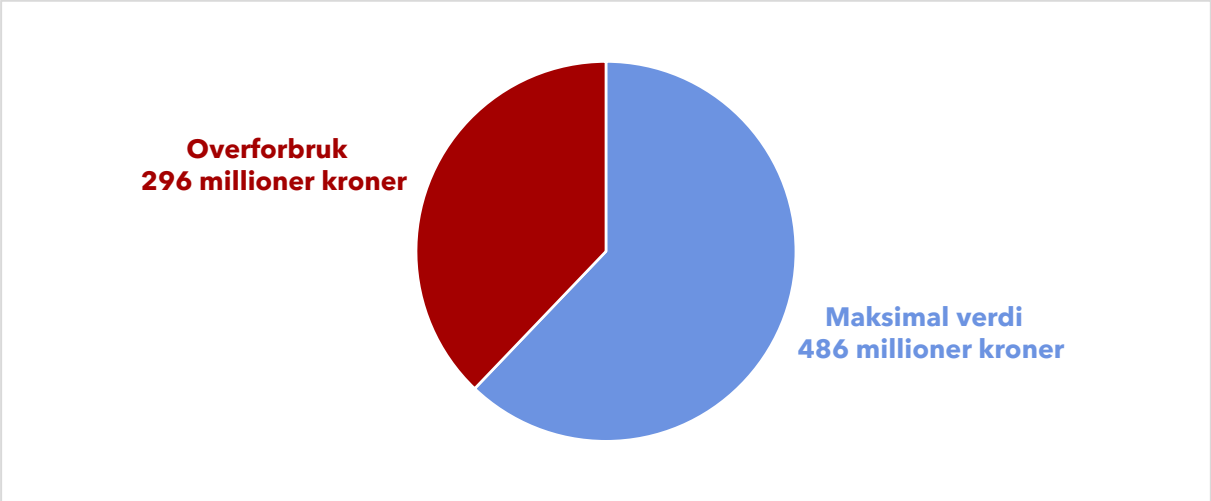
[78] Økonomireglementet § 14, økonomibestemmelser punkt 2.4 og 5.3.1.

har kontrakten uttømt sin virkning. Dette skal sikre likebehandling og forutberegnelighet for leverandørene.[79] Statens vegvesen må etablere tilstrekkelig systemer og rutiner for å følge opp at rammeavtalene benyttes innenfor avtalens verdi.[80]

Anskaffelsesregelverket tillater ikke at det gjøres vesentlige endringer i de opprinnelige vilkårene i rammeavtalen ved tildeling av kontrakter.[81] For rammeavtaler over EØS-terskelverdiene kan avrop utover den fastsatte verdien innebære at kontrakten endres vesentlig dersom omfanget er betydelig.[82]

Vi har kontrollert halvparten av rammeavtalene som utløp i 2023 og 2024. Revisjonen viser at 12 av 32 avtaler har et overforbruk i forhold til avtalenes maksimale verdi.

Figur 22 Totalt overforbruk på avtaler med høyere forbruk enn maksimal verdi

Kilde: Riksrevisjonen.

Overforbruket på avtalene er fra 19 til 137 prosent og utgjør til sammen 300 millioner kroner. Totalt er overforbruket på 61 prosent. Vi vurderer det også slik at andre avtaler i utvalget har et sannsynlig overforbruk, basert på analyser vi har gjennomført. Analysene viser at leverandørene av noen av de kontrollerte rammeavtalene i avtaleperioden har fakturert et høyere beløp enn forbrukstallene som Statens vegvesen har oppgitt, selv om leverandørene ikke hadde andre avtaler med etaten i den aktuelle perioden. Statens vegvesen bekrefter også at for at noen av avtalene kan det kan være underrapporterte forbrukstall.

Dataene som ligger til grunn for Statens vegvesens oppfølging av forbruk på rammeavtaler, er mangelfulle og kan vise feil forbruksdata. Årsaken er at mange fakturaer ikke er koblet mot gjeldende rammeavtale. En vesentlig årsak til dette er at leverandøren i mange tilfeller ikke har påført fakturaen referanse til kontrakt, og at attestanten heller ikke har påført riktig kontraktsnummer i fakturakontrollen.

[79] EU-domstolens dommer i sak C-216/17 og sak C-23/20.
[80] Reglement for økonomistyring i staten § 14, bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4 og 5.3.1.
[81] Anskaffelsesforskriften (2016) §§ 11-2 og 26-1 femte ledd.
[82] Anskaffelsesforskriften (2016) § 28-2 bokstav c.

Dette gjør det vanskelig for etaten å sikre at de ikke kjøper for mer enn tillatt verdi per avtale. Revisjonen viser at det er sannsynlig at forbrukstallene for flere rammeavtaler er underrapportert. Det er eksempler på at fakturaer ikke er knyttet til riktig kontraktsnummer i regnskapssystemet. Forbrukstallene blir da ikke knyttet til riktig avtale, og rammeavtaler kan derfor ha et større forbruk enn det Statens vegvesen er kjent med.

I tillegg består oppfølgingen av rammeavtaler av mange verktøy, ulike systemer og manuelle prosesser. Utilstrekkelig bruk av verktøy som blant annet skal hindre overforbruk på rammeavtaler, ble tatt opp av internrevisjonen i Statens vegvesen i 2020. Vår undersøkelse viser at Statens vegvesen ikke har etablert tilstrekkelig internkontroll som sikrer at rammeavtaler benyttes innenfor avtalens verdi.

Å fastsette et makstak på en rammeavtale skal sikre likebehandling og forutberegnelighet for leverandørmarkedet. Det er ikke mulig å foreta vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkårene i en rammeavtale. Overskridelse av en inngått kontrakt er å anse som en direkteanskaffelse, og da må det i praksis utlyses ny konkurranse. Hvis overskridelsene er betydelige og innebærer en vesentlig endring av rammeavtalen, er det i strid med forskrift om offentlige anskaffelser.

21.4.9 Det er kjøpt på rammeavtaler inntil to år etter avtalens sluttdato

I henhold til anskaffelsesregelverket skal varigheten på en rammeavtale inkludert opsjoner som hovedregel ikke overstige fire år.[83] Statens vegvesen må etablere tilstrekkelig systemer og rutiner for å følge opp at rammeavtaler benyttes innenfor avtalens varighet.[84]

Revisjonen viser at Statens vegvesen for tre rammeavtaler ikke har utløst opsjoner innen avtalenes utløp. For en av avtalene ble opsjon utløst nesten to år etter at den var utløpt, og det er kjøpt for minimum 45 millioner kroner i perioden avtalen ikke var gyldig. Det er ikke anledning til å gjøre avrop på en rammeavtale som er utløpt, og kjøp må derfor anses som en ny anskaffelse etter anskaffelsesreglene.

Videre viser revisjonen at etaten for flere rammeavtaler har blitt fakturert etter at avtalene var utløpt. Dette kan gi en indikasjon på at det kan være gjort avrop på utløpte avtaler. Vi finner at tolv av rammeavtalene har hatt fakturaer som ble betalt fra minimum seks måneder til mer enn to år etter utløpsdato. Revisjonen viser også at 3 av 32 kontrollerte avtaler har hatt en varighet utover fire år uten at Statens vegvesen har begrunnet hvorfor.

Revisjonen avdekket også betydelige mangler i Statens vegvesens håndtering av opsjonsutløsninger. Mer enn halvparten av rammeavtalene vi har kontrollert hadde opsjoner som var håndtert feil. Vi fant at utløsningen av opsjoner ikke var tilstrekkelig dokumentert, eller at utløsningen ikke var i henhold til fristen i kontrakten. Utløsning av opsjoner er en del av kontraktsoppfølgingen og skal være etterprøvbar. Viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen skal dokumenteres. Statens vegvesen har ikke

[83] Anskaffelsesforskriften (2016) §11-1 fjerde ledd og § 26-1 fjerde ledd.
[84] Reglement for økonomistyring i staten § 14, bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4 og 5.3.1.

etablert tilstrekkelig internkontroll som sikrer at rammeavtaler benyttes innenfor avtalens varighet.

21.4.10 Anbefalinger

Riksrevisjonen anbefaler Samferdselsdepartementet å

- følge opp at Statens vegvesen gjennomfører anskaffelser i tråd med gjeldende regelverk, og at anskaffelsesprosessen er dokumentert og etterprøvbar
- følge opp at Statens vegvesen etablerer systemer og rutiner for oppfølging av rammeavtaler
- følge opp at Statens vegvesen etablerer systemer som sikrer sporbarhet mellom kontrakt og faktura

21.4.11 Statsrådens svar

Statsrådens svar følger i vedlegg 2.

- lenke til statsrådens svar.

21.4.12 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Statsråden viser til at funnene og anbefalingene i Riksrevisjonens rapport vil være viktig i det videre forbedringsarbeidet i Statens vegvesen.

Statsråden påpeker at funnene i undersøkelsen bygger på et begrenset antall anskaffelser av det totale omfanget som Statens vegvesen har gjennomført i perioden 2023–2025.

Riksrevisjonen understreker at utvalget av anskaffelser og utløpte rammeavtaler er tilstrekkelig for å kunne uttale oss om internkontrollen i Statens vegvesen. Undersøkelsen viser svakheter i virksomhetens gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av rammeavtaler. Andelen av rammeavtaler som ble valgt ut utgjorde halvparten av avtalene som løp ut i 2023 og 2024.

22 Utenriksdepartementet (UD)

Departementets oppgave «er å arbeide for Norges interesser internasjonalt. Norges interesser bestemmes blant annet av vår geografiske plassering i et strategisk område, vår åpne økonomi, vår posisjon som kyststat og forvalter av store marine ressurser og omfattende eksport av olje og gass», jf. Utenriksdepartementet - regjeringen.no.

22.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Utenriksdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

22.1.1 Bevilgningsregnskapet på departementets ansvarsområde for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
61,8	0,7
MILLIARDER KRONER	MILLIARDER KRONER

22.2 Statsregnskapet for Utenriksdepartementet er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet på Utenriksdepartementets ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Departementet har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

22.3 Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av fem årsregnskaper på departementets ansvarsområde. Årsregnskapet for Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner er nytt for 2025.

Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og de underliggende virksomhetene i all vesentlighet er riktig avlagt.

22.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Utenriksdepartementets ansvarsområde hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 27 UDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

Del 3:

Stortinget, dets eksterne organer og Sametinget

23 Stortinget

Stortinget har tre viktige hovedoppgaver, jf. www.regjeringen.no.:

- vedta lover
- vedta statsbudsjettet
- kontrollere regjeringen

Stortinget har fem eksterne organer:

- Riksrevisjonen
- Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen
- Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret
- Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget)
- Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)

Disse fem er frittstående offentlige organer opprettet direkte under Stortinget. Virksomheten i de eksterne organene er uavhengig og selvstendig fra Stortinget og den parlamentariske virksomheten. De eksterne organene har ulike mandater og arbeidsformer samt ulik organisering og tilknytning til Stortinget.

Riksrevisjonen, Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen, Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret og EOS-utvalget er virkemidler i Stortingets kontroll med regjeringen og forvaltningen. NIM har som hovedoppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i tråd med Grunnloven, menneskerettsloven og den øvrige lovgivningen, internasjonale traktater og folkeretten ellers.

Riksrevisjonens årsregnskap revideres av en ekstern revisor. De øvrige fire eksterne organene revideres av Riksrevisjonen.

23.1 Konklusjoner

Revisjon av statsregnskapet

- Statsregnskapet for Stortingets administrasjon og eksterne organer som revideres av Riksrevisjonen, er i all vesentlighet riktig avlagt.

Revisjon av årsregnskapene

- Alle årsregnskapene er i all vesentlighet riktige.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

Vi har fulgt opp en tidligere sak:

- Stortingets økonomiske ordninger til representanter – saken avsluttes.

23.1.1 Bevilgningsregnskapet for Stortingets administrasjon og eksterne organer for 2025

UTGIFTER	INNTEKTER
2 641,7	12,6
MILLIONER KRONER	MILLIONER KRONER

23.2 Statsregnskapet for Stortingets administrasjon og eksterne organer som revideres av Riksrevisjonen, er i all vesentlighet riktig avlagt

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet for Stortingets administrasjon og eksterne organer som revideres av Riksrevisjonen, i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt.

- Bevilgningsregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er i all vesentlighet riktig avlagt.
- Oversikter over samtykker er i all vesentlighet riktig presentert.
- Stortingets administrasjon har gitt forklaringer på alle ikke-uvesentlige avvik mellom bevilgnings- og regnskapstall, men forklaringene sier i enkelte tilfeller lite om årsakene til avvikene.

Konklusjonen for revisjonen av statsregnskapet totalt står i kapittel 3.1.

23.3 Alle årsregnskapene som revideres av Riksrevisjonen, er i all vesentlighet riktige

Vi har gjennomført revisjon av årsregnskapene for Stortingets administrasjon, Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen, Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Norges institusjon for menneskerettigheter. Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene i all vesentlighet er riktig avlagt.

Riksrevisjonens årsregnskap revideres av PwC, som er oppnevnt av Stortingets presidentskap. For Riksrevisjonens regnskap og revisjonsberetning viser vi til Riksrevisjonens årsrapport for 2025, Dokument 2 (2025–2026).

23.3.1 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

Tabellen nedenfor viser antallet årsregnskaper under Stortingets område hvor vi har påpekt at årsregnskapet har eller kan ha vesentlige feil og mangler, de siste fem årene.

Tabell 28 Stortingets årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025

År	2021	2022	2023	2024	2025
Antall	0	0	0	0	0

Kilde: Dokument 1 (2022–2023), (2023–2024), (2024–2025), (2025–2026) og (2026–2027).

23.4 Oppfølging av Stortingets økonomiske ordninger til representanter

23.4.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Vår oppfølging av revisjonen fra 2023 viser at Stortinget og Stortingets administrasjon har gjennomført tiltak for å følge opp og kontrollere de økonomiske ordningene til representantene.

Ny lov har blant annet klargjort viktige elementer ved ordningene for pendlerbolig, fratredelsesytelse og omstillingsytelse. Det gjenstår fortsatt noen utfordringer knyttet til avkortingsreglene for virksomhetsinntekt i de tilfeller der det ikke er naturlig at ytelsen skal avkortes for hele virksomhetsinntekten.

Nye retningslinjer og rutiner legger til rette for en tett oppfølging av ordningene til representantene. Riksrevisjonen legger til grunn at Stortingets administrasjon vil fortsette å følge opp ordningene og kontrollere at ytelsene blir korrekt avkortet for annen skattepliktig inntekt.

23.4.2 Opprinnelig sak

Målet med undersøkelsen i 2023 var å undersøke om nåværende eller tidligere stortingsrepresentanter hadde brukt Stortingets økonomiske ordninger i tråd med lov, annet regelverk og inngåtte avtaler, og hvordan Stortinget og Stortingets administrasjon forvaltet de økonomiske ordningene for stortingsrepresentantene. Undersøkelsen omfattet følgende ordninger og perioder:

- pendlerboliger (stortingsperiodene 2009–2013, 2013–2017 og 2017–2021)
- fratredelsesytelse og etterlønn (perioden 2012–2021)
- dekning av representantenes utgifter til reiser (perioden 2018–2022)

Undersøkelsen ble rapportert i Dokument 3:10 (2022–2023).

Konklusjoner

Revisjonen hadde følgende konklusjoner:

- Alle representantene som har disponert pendlerbolig, har oppfylt vilkårene for tildeling.
- En tredel av representantene som har mottatt fratredelsesytelse eller etterlønn, har fått utbetalt for høy ytelse.
- Regelverket for fratredelsesytelse og etterlønn er uklart, og praktiseringen av regelverket har variert.

- Stortingets administrasjon har gitt til dels mangelfull, misvisende og feil informasjon og veiledning til representantene om fratredelsesytelse og etterlønn.
- Kontrollen som skal sikre at ordningene blir praktisert i tråd med regelverket, er ikke god nok til å forebygge og avdekke feil.
- Stortingets presidentskap har ikke sikret en forsvarlig styring og oppfølging av administrative saker på Stortinget.

Overordnet vurdering

Riksrevisjonens samlede inntrykk var at

- Stortingets presidentskap ikke har hatt tilstrekkelig kontroll på at ordningene har blitt forvaltet på en tilfredsstillende måte
- Stortingets administrasjon har forvaltet regelverk, informasjon og kontroll på en svært mangelfull måte
- flere av stortingsrepresentantene har ikke vært oppmerksomme på hvilket selvstendig ansvar som ligger i å benytte seg av de økonomiske ordningene.

Konsekvensen av dette var betydelige feil i forvaltningen av ordningene. Riksrevisjonen konstaterte at dette førte til det Stortingets presidentskap beskrev som en tillitskrise for Stortinget som institusjon.

Riksrevisjonen mente dette var sterkt kritikkverdig.

Riksrevisjonen hadde også kritikk på disse enkeltdelene:

Det var sterkt kritikkverdig at

- flere av landets folkevalgte ikke har overholdt opplysningsplikten og derfor har mottatt for mye fratredelsesytelse og/eller etterlønn
- Stortingets presidentskap og Stortingets administrasjon ikke har sikret større klarhet i regelverket for fratredelsesytelse og etterlønn over tid
- Stortingets administrasjon ikke har fulgt opp om de som har mottatt fratredelsesytelse og etterlønn, har hatt annen inntekt i ytelsesperioden, og om ytelsen har blitt korrekt avkortet
- Stortingets presidentskap i kraft av sitt overordnede ansvar for administrative saker ikke har sikret en bedre forvaltning av de undersøkte økonomiske ordningene.

Det var kritikkverdig at

- Stortingets administrasjon ikke gjennom riktig informasjon og veiledning har sikret at representantene har forstått regelverket på en korrekt måte
- relevant dokumentasjon ikke er oppbevart for å ivareta rettighetene til representantene og sikre at etterkontroll kan gjennomføres på en betryggende måte.

Det var ikke tilfredsstillende at

- Stortingets administrasjons kontroll av reiseregninger har vært mangelfull.

Anbefalinger

På bakgrunn av dette anbefalte Riksrevisjonen at Stortingets presidentskap i kraft av sitt overordnede ansvar for administrative saker sikret

- klarhet i regelverk om Stortingets økonomiske ordninger til representantene
- at representantene får riktig og hensiktsmessig informasjon og veiledning om hvordan regelverket skal forstås
- at Stortingets administrasjon følger opp og kontrollerer bruken av pendlerboligordningen
- at Stortingets administrasjon følger opp de som mottar fratredelsesytelse og etterlønn, og sikrer at ytelsene blir korrekt avkortet
- at relevant dokumentasjon blir oppbevart for å ivareta rettighetene til representantene, og sikre at etterkontroll kan gjennomføres på en betryggende måte.

Kollegiets medlem Lønnum anbefalte i tillegg

- at Stortinget gjør en fornyet vurdering av om det er hensiktsmessig at Stortinget har egne former for ytelser knyttet til kortvarig eller lengre bortfall av arbeidsinntekt enn dem som ellers følger av folketrygdloven
- at dersom Stortinget opprettholder egne ordninger for stortingsrepresentanter som fratrer / ikke blir gjenvalgt, anbefales det at en under utforming av reglene innhenter grundig kvalitetskontroll for å sørge for at det er konsistens og presisjon i regelverket i seg selv, og at avvik fra øvrig lovgivning og praksis gjøres tydelig.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling i saken 6. juni 2023, jf. Innst. 493 S (2022–2023).

I behandling av rapporten sluttet komiteen seg til Riksrevisjonens konklusjoner. Komiteen viser til at Riksrevisjonen retter kritikk mot flere adressater og med forskjellige kritikknivåer. Komiteen mener at de kritikkverdige forholdene som er avdekket, tilsier at det har vært en systemsvikt i forvaltningen og oppfølgingen av deler av representantenes økonomiske ordninger.

Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens anbefalinger og understreker viktigheten av at funnene som er avdekket, følges opp på en tilfredsstillende måte, og forutsetter at Stortingets presidentskap raskt følger opp dette. Komiteen viser til at oppfølgingen må sees i sammenheng med Dokument 18 (2022–2023) fra Representantordningsutvalget. Komiteen viser videre til at det er avgjørende for

tilliten at det er gode rutiner rundt oppfølgingen og at det er etablert hensiktsmessige kontrollrutiner som kan fange opp feil.

Kilde: Innst. 493 S (2022–2023), jf. stortingsvedtak 15. juni 2023.

23.4.3 Stortinget og Stortingets administrasjons oppfølging

Riksrevisjonen fulgte opp revisjonen våren 2026. Vi har undersøkt om Stortinget og Stortingets administrasjon har fulgt opp Riksrevisjonens anbefalinger og funn. Dette er gjennomført ved dokumentanalyse og intervju med Stortingets administrasjon. Vi har i tillegg bygget på erfaringer og konklusjoner fra Riksrevisjonens årlige finansielle revisjon av Stortingets administrasjon.

Klarhet i regelverket

Ny lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentantene (representantytelsesloven) trådte i kraft den 1. oktober 2025. Innstilling til ny lov viser at ett av formålene med å lage en ny lov var å få tydeligere regler med klare vilkår for tildeling og for kontroll i etterkant. Videre viser innstillingen til at når vilkårene for tildeling er tydelige, og i tillegg godt kommunisert, reduseres også risikoen for misforståelser og feilvurderinger både blant representantene og i Stortingets administrasjon. I tillegg blir det enklere å gjennomføre en god forvaltning av ordningen.[85]

Pendlerbolig

Hovedvilkåret for å få tildelt pendlerbolig i den nye loven er at representanten har *skattemessig bosted* minst 40 km fra Stortinget. Dette vilkåret er koblet til særregler for stortingsrepresentanters bosted i skatteloven, som inneholder konkrete krav til bolig på hjemstedet. Det er Skatteetaten som vurderer hvorvidt representantene tilfredsstiller kravene om skattemessig bosted. Stortingets administrasjon opplyser at de opplever at regelverket for pendlerbolig nå er tydeligere og at ordningen er enklere å forvalte enn tidligere.[86] Uklarhetene i det gamle regelverket, som ifølge den forrige revisjonen ga opphav til ulike tolkninger og ulik praksis, synes dermed å ha blitt ryddet opp i.

Fratredelsesytelse og omstillingsytelse

Det er flere klargjørende endringer i den nye loven. Blant annet går det fram at formålet med ytelsene er at de skal sikre inntekt for de representantene som *ufrivillig* blir stående uten inntekt i en overgangsperiode. Det vil si at dersom en representant planlegger å gå rett ut i pensjon, har den ikke rett på ytelse. Perioden for å motta omstillingsytelse (tidligere etterlønn) er forkortet fra tolv måneder til seks måneder, forutsatt at representantene har vært representant i to valgperioder. Det er imidlertid en overgangsordning for de representantene som fratrådte ved valget i 2025.

[85] Innst. 529 L (2024-2024), s. 28.
[86] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.

Regelverket har også blitt tydeligere på at ytelsene skal avkortes mot annen inntekt som er *opptjent* i ytelsesperiodene. I tillegg har loven fått tydeligere regler for hvilke kapitalinntekter som skal føre til avkorting av ytelsene (kun skattepliktige leieinntekter fra fast eiendom og utbytte av aksjer og andre selskapsandeler).

Stortingets administrasjon bekrefter at de nye reglene er klargjørende og at det er positivt med like regler for tidfesting, og at det er enklere å forvalte reglene for kapitalinntekter. [87]

Forarbeidene til loven viser at virksomhetsinntekt fastsettes på årsbasis, men at dette kan by på utfordringer når det skal tidfestes hvor mye av den totale virksomhetsinntekten som skal tilskrives ytelsesperioden. Som hovedregel skal beregning av avkortingsbeløpet gjøres ved å fordele den totale netto inntekten i året på tolv måneder og deretter avkorte forholdsmessig for de månedene (eller del av en måned) den tidligere representanten mottar fratredelses- eller omstillingsytelse. I de tilfeller der denne beregningsmåten gir uheldige utslag, for eksempel for selvstendig næringsdrivende som utfører sesongavhengig arbeid eller sesongavhengige tjenester, og der opptjeningen ikke kan tilskrives ytelsesperioden vil det være urimelig med en forholdsmessig fordeling av årlig virksomhetsinntekt. Der opptjeningstidspunktet klart er utenom ytelsesperioden, skal det normalt ikke avkortes mot denne delen av virksomhetsinntekten. Tilsvarende vil virksomhetsinntekt hvor opptjeningstidspunktet klart kan tilskrives ytelsesperioden, normalt avkortes hele denne delen av virksomhetsinntekten.[88]

Stortingets administrasjon bekrefter at det kan være utfordrende å vurdere hvor mye av virksomhetsinntekten som ytelsen skal avkortes for, men viser til at de har fortløpende dialog med representantene om tidfesting av virksomhetsinntekten.[89] Det er på oppfølgingstidspunktet for tidlig å se hvordan Stortingets administrasjon vurderer og praktiserer hvor mye av virksomhetsinntekten som ytelsen avkortes for.

Reiser

For reiseregninger er det kun mindre endringer i lov og retningslinjer. Stortingets administrasjon opplyser at disse endringene tydeliggjør vilkår og forenkler regelverket. Kravet til å dokumentere at reiser skal ha sammenheng med vervet er uendret, men har nå blitt nedfelt i loven. [90]

Hensiktsmessig informasjon og veiledning og arkivering av dokumentasjon

Vår undersøkelse viser at Stortingets administrasjon har oppdatert informasjonsmateriell og kurs i tråd med nytt regelverk. Stortingets administrasjon opplyser at de generelt opplever å ha en god dialog med representantene og at de opplever at representantene tar kontakt ved usikkerhet om regelverket. Stortingets administrasjon opplyser videre at

[87] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[88] Innst. 529 L (2024-2025) Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter (representantytelsesloven) 18. Merknader til lovbestemmelsene Til § 27 *Bortfall og avkorting*.
[89] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[90] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.

de arkiverer all arkivverdig dokumentasjon og dialog med representantene i arkivsystemet.[91]

Kontroll og oppfølging av representantene

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser i sin behandling til at det er avgjørende for tilliten at det er gode rutiner rundt oppfølgingen, og at det er etablert hensiktsmessige kontrollrutiner som kan fange opp feil.[92]

Pendlerboligordningen

Vår undersøkelse viser at Stortingets administrasjon har utarbeidet egne rutiner for pendlerboligordningen som beskriver søknadsprosessen og kontrollen og oppfølgingen av bruken av boligene etter tildeling. Søknadsskjemaet er tilpasset de nye vilkårene for å ha rett på pendlerbolig, og legger til rette for effektiv søknadsbehandling i tråd med regelverket. Stortingets administrasjon opplyser at de har utstrakt veiledning og dialog overfor representantene om de gjeldende kravene. Den enkelte representanten må selv sørge for å innhente bekreftelse fra Skatteetaten på at vilkåret om skattemessig bolig er oppfylt. Stortingets administrasjon opplyser at de følger tett opp at de mottar denne bekreftelsen fra representantene. [93]

For å følge opp at pendlerboligene disponeres i tråd med regelverket ber Stortingets administrasjon alle representanter med bolig om å årlig fylle ut et rapporteringsskjema. Administrasjonen har oppdatert dette skjemaet i tråd med det nye regelverket. Stortingets administrasjon opplyser at de vil gjennomgå svarene i skjemaet opp mot opprinnelig søknad, og i tillegg gjøre søk i ulike registre for å kontrollere om det har skjedd endringer i bosituasjonen. Dersom det har skjedd endringer i bostedsforhold, må representanten sende inn oppdatert dokumentasjon. Stortingets administrasjon opplyser videre at de har hentet inn rapporteringsskjema fra representantene for årene 2021–2024.[94]

Fratredelsesytelse og omstillingsytelse

Av de nye retningslinjene og rutinene for fratredelses- og omstillingsytelse fremgår det at Stortingets administrasjon skal ha tett oppfølging og kontroll av ytelsesordningene.

Stortingets administrasjon opplyser at de kontrollerer informasjonen som representantene gir i søknadsskjema og underveis i månedlig rapporteringsskjema. I tillegg kontrollerer de om det er sendt inn tilstrekkelig dokumentasjon på inntekt som skal føre til avkorting av ytelsene. For omstillingsytelse kontrolleres det også om representantene har dokumentasjon på aktivitetskravene for ordningen.[95]

Stortingets administrasjon mottar også inntektsopplysninger for alle representantene som mottar ytelse fra Skatteetaten som administrasjonen kontrollerer mot annen informasjon. Administrasjon har anskaffet ekstern bistand til etterkontroll av fratredelsesytelse og

[91] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[92] Innst. 493 S (2022–2023), stortingsvedtak 15. juni 2023.
[93] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[94] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[95] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.

omstillingsytelse etter valget i 2025. I etterkontrollen skal det kontrollers om ytelsene er korrekt avkortet i henhold til mottatt dokumentasjon. I tillegg skal det kontrolleres mot opplysninger fra Skatteetaten og tredjepart ved behov. Dersom kontrollen viser at mottaker av ytelsene har mottatt for mye eller for lite ytelse, vil dette bli korrigert med krav eller tilbakebetaling.[96]

Alle sakene fra 2023-revisjonen ble fulgt opp med etterkontroll av et eksternt revisjonsfirma, og sakene er nå lukket.[97]

Reiseregninger

Vår undersøkelse viser at Stortingets administrasjon siden opprinnelig revisjon har etablert og fortløpende oppdatert rutiner for kontroll og oppfølging av reiseregninger. Stortingets administrasjon opplyser at rutinene for kontroll og oppfølging er like som før ny lov, og at de fungerer etter intensjonen. Stortingets administrasjon viser til tett kontakt med Skatteetaten om tvilstilfeller, og dialog internt i administrasjonen hvor utfordringer og problemstillinger diskuteres i egne møter to ganger per uke. Administrasjonen opplyser videre at de til tider har tett oppfølging av representantene. De vektlegger læring, siden det er et stort antall reiser og et komplisert regelverk.[98]

Stortingets administrasjon opplyser at funnene fra forrige revisjon er områder de har hatt fokus på. Dette gjelder for eksempel bilgodtgjørelse, frokosttrekk på hotell, taxi og pendlerreiser. Her sjekkes alle reiseregningene særskilt. Flyreiser er også gjenstand for tett oppfølging, fordi Stortinget belastes disse utgiftene, og det er derfor viktig at representantene leverer reiseregning i etterkant. Stortingets administrasjon har ukentlige møter der de systematisk gjennomgår reiseregninger.[99]

Stortingets administrasjon opplyser at de har et prosjekt med Direktoratet for forvaltning og økonomistyring for å utvikle et analyseverktøy for kontroll av reiseregninger. Prosjektet har som målsetting å få til en mer robust, effektiv og etterprøvbar analysemodell, uten behov for manuell rapportuthenting fra SAP ved hver kontroll. Prosjektet pågår, men det er ikke satt noen konkret tidsplan for når det skal være ferdig.[100]

Kontroller gjennomført i Riksrevisjonens finansielle revisjon

Riksrevisjonen har i sin finansielle revisjon kontrollert hvordan Stortingets administrasjon har fulgt opp fratredelsesytelser og reiser til representantene. Det er gjennomført kartlegginger og detaljtester av Stortingets behandling. Det er ikke funnet vesentlige avvik i kontrollene. Finansiell revisjon planlegger å gjennomføre samme kontroll av omstillingsytelser for 2026. Den finansielle revisjonen vurderer at internkontrollsystemet fungerer som forutsatt.

[96] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[97] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[98] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[99] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.
[100] Verifisert referat fra intervju med Stortingets administrasjon 30. april 2026.

23.4.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonens oppfølging av revisjonen fra 2023 viser at det er kommet en ny lov om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter. Den nye loven klargjør flere viktige elementer ved ordningene for pendlerbolig, fratredelsesytelse og omstillingsytelse. Det gjenstår fortsatt noen utfordringer knyttet til avkortingsreglene for virksomhetsinntekt i de tilfeller der det ikke er naturlig at ytelsen skal avkortes for hele virksomhetsinntekten.

Riksrevisjonen ser positivt på at Stortingets administrasjon har gjennomført flere tiltak for å veilede representantene og følge opp og kontrollere de økonomiske ordningene og reiser. Vi forutsetter at Stortingets administrasjon har dialog med representantene og følger opp at eventuelle uklarheter i regelverket blir avklart.

Riksrevisjonen vil følge opp reiseregninger og ytelsesordningene som en del av Riksrevisjonens finansielle revisjon av Stortingets administrasjon.

Riksrevisjonen avslutter saken.

24 Sametinget (Sámediggi)

Sametinget er «et selvstendig folkevalgt organ og er det representative talerøret for samene. Arbeidsområdet for Sametinget er alle saker som særlig angår den samiske folkegruppen. Sametinget er i kraft av status og rolle den fremste premissgiveren i utforming av statens samepolitikk og et rådgivende organ i samepolitiske spørsmål», jf. Sametinget - regjeringen.no.

Sametinget er etablert gjennom sameloven og skal arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter etter Grunnloven § 108, eksistensen av ulike samiske tradisjoner og at samene skal få sikret og utviklet sine språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

> **Grunnloven § 108:** Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at det samiske folk, som urfolk, kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Sametinget styres etter det parlamentariske prinsipp, hvor det sittende Sametingsrådet baserer sin virksomhet på tillit i plenum.[101] Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammene som er gitt i *lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold* (sameloven).

Sametinget er som folkevalgt organ ikke et organ underordnet regjeringen. Regjeringen har derfor i utgangspunktet ikke konstitusjonelt ansvar for Sametingets virksomhet.

Regjeringen har imidlertid et konstitusjonelt ansvar for bruken av budsjettmidler bevilget til Sametingets virksomhet. Ansvaret innebærer at kommunal- og distriktsministeren, på et overordnet nivå, skal følge opp at midlene blir brukt i samsvar med det fastsatte økonomiregelverket og Stortingets bevilgningsvedtak. Sametinget er en nettobudsjettert virksomhet, og Stortinget bevilger en netto utgiftsramme tilsvarende forskjellen mellom utgifter og inntekter.

Bevilgningen stilles til disposisjon for Sametinget gjennom tildelingsbrev fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Sametinget forvalter også tilskudd fra andre departementer. Riksrevisjonen reviderer Sametingets årsregnskap.

24.1 Konklusjoner

Revisjon av årsregnskapet

- Årsregnskapet er i all vesentlighet riktig.

Revisjon av disposisjonene

Vi har ingen nye saker.

[101] Sametinget.no.

Vi har ingen oppfølging av tidligere saker.

24.1.1 Bevilgningsregnskapet for Sametinget for 2025

Utgifter og inntekter, inkludert lånetransaksjoner

UTGIFTER	INNTEKTER
747,5	0
MILLIONER KRONER	MILLIONER KRONER

Tabell-, figur- og faktaboksoversikt

Tabelloversikt

Tabell 1 Bevilgningsregnskapet 2025 – utgifter i millioner kroner 22
Tabell 2 Endringer fra saldert til nysaldert budsjett for folketrygdens utgifter i milliarder kroner 23
Tabell 3 Bevilgningsregnskapet 2025 – inntekter i millioner kroner 23
Tabell 4 Endringer fra saldert til nysaldert budsjett for skatter og avgifter i milliarder kroner 25
Tabell 5 Kapitalregnskapet 2025 i millioner kroner 25
Tabell 6 Svalbardregnskapet 2025 – utgifter i tusen kroner 26
Tabell 7 Svalbardregnskapet 2025 – inntekter i tusen kroner 27
Tabell 8 Avsetninger i svalbardregnskapet 2025 – depositakonto 845004 i tusen kroner . 27
Tabell 9 Antall årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021—2025 37
Tabell 10 SMKs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 45
Tabell 11 AIDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 47
Tabell 12 BFDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 59
Tabell 13 DFDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 61
Tabell 14 EDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 63
Tabell 15 FINs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 65
Tabell 16 FDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 68
Tabell 17 HODs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 76
Tabell 18 JDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 79
Tabell 19 KLDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 81
Tabell 20 KDDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 95
Tabell 21 KUDs årsregnskap som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 97
Tabell 22 KDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 99
Tabell 23 LMDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 101
Tabell 24 NFDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 103
Tabell 25 Kapittel 906 Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard 113
Tabell 26 SDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 117
Tabell 27 UDs årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 128
Tabell 28 Stortingets årsregnskaper som kan ha vesentlige feil og mangler, 2021–2025 132

Figuroversikt

Figur 1 Inntekter og utgifter i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner 16
Figur 2 Inntekter* og utgifter* i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner 17
Figur 3 Bruk av inntektene fra petroleumsvirksomheten i 2025. Milliarder kroner 18
Figur 4 Utgifter* i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner 18
Figur 5 Utgifter* per departement i 2025. Milliarder kroner 19

Figur 6 Inntekter* i statsregnskapet i 2025. Milliarder kroner 20
Figur 7 Kapitalregnskapet 2025. Milliarder kroner 20
Figur 8 Eiendeler i statsregnskapet i 2025 utenom Statens pensjonsfond. Milliarder kroner 21
Figur 9 Endring i budsjettet for utgifter i løpet av et budsjettår. Mrd. 2025-kroner 29
Figur 10 Sene tilleggsbevilgninger og overføring til året etter. Mrd. 2025-kroner 30
Figur 11 De fem største overføringene til året etter der overført beløp er ± 20 prosent av sen bevilgning. Forsvaret holdes utenfor. Mrd. 2025-kroner 30
Figur 12 Tilleggsbevilgninger gitt sent på året der vedtatt bevilgning ikke er i tråd med eller har opphav i forslag fra regjeringen. Mrd. 2025-kroner 31
Figur 13 Tilleggsbevilgninger etter opphav og tilhørende utløsende årsaker, samlet for perioden 2014-2025. Tall i prosent av samlet beløpsmessig endring 32
Figur 14 Årlig bruk av tilleggsbevilgninger som er aktive nye tiltak etter utløsende årsak. Mrd. 2025-kroner 33
Figur 15 Tilleggsbevilgninger som er aktive nye grep, men som ikke er koblet til Ukraina eller koronapandemien. Mrd. 2025-kroner 33
Figur 16 Prosessbeskrivelse for utbetaling av sykepenger 53
Figur 17 Oversikt over reviderte områder av Statens vegvesens anskaffelser 119
Figur 18 Dokumentasjon på at habilitet er vurdert 120
Figur 19 Gjennomførte anskaffelser uten konkurranse 121
Figur 20 Manglende dokumentasjon til anskaffelsene 122
Figur 21 Fakturaer som enten ikke er koblet til gyldig kontrakt, eller at dette ikke avklart 123
Figur 22 Totalt overforbruk på avtaler med høyere forbruk enn maksimal verdi 124

Faktaboksoversikt

Faktaboks 1 Statsbudsjettet og statsregnskapet 12
Faktaboks 2 Statens pensjonsfond og pensjonsforpliktelser 21
Faktaboks 3 Indirekte kostnader 88

Vedlegg 1:

Departementsvis oversikt over revisjoner

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Arbeids- og inkluderingsdepartementet (7.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Navs tilgangskontroller og logging (7.5)	Kritikkverdig
Uhjemlede merutgifter (5.1 og 7.4)	Kritikkverdig
Utbetaling av sykepenger i Nav (7.6)	Kritikkverdig
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (7.3)	Årsregnskapet
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	✓
Arbeids- og velferdsetaten (7.3.2)	✗
Arbeidsretten	✓
Arbeidstilsynet	✓
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	✓
Jernbanens pensjonskassefond	✓
Maritim pensjonskasse (Pensjonstrygden for Sjømenn)	✓
Riksmekleren	✓
Statens arbeidsmiljøinstitutt	✓
Statens pensjonskasse (7.3.3)	✗
Trygderetten	✓

Barne- og familiedepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Barne- og familiedepartementet (8.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (8.3)	Årsregnskapet
Barne- og familiedepartementet	✓
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	✓
Barneombudet	✓
Barneverns- og helsenemnda	✓
Forbrukerrådet	✓
Forbrukertilsynet	✓
Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	✓
Kirkebevaringsfondet	✓
Opplysningsvesenets fond	✓

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (9.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (9.3)	Årsregnskapet
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	✓
Datatilsynet	✓
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	✓
Departementenes digitaliseringsorganisasjon	✓
Digitaliseringsdirektoratet	✓
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	✓
Statsbygg	✓
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	✓
Statsforvaltaren i Rogaland	✓
Statsforvaltaren i Vestland	✓
Statsforvalteren i Agder	✓
Statsforvalteren i Innlandet	✓
Statsforvalteren i Nordland	✓
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	✓
Statsforvalteren i Trøndelag	✓
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	✓
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	✓

Statsforvalterens fellestjenester	✓

Energidepartementet

Statsregnskapet	**Konklusjon**
Energidepartementet (10.2)	✓

Nye saker	**Konklusjon**
Ingen	

Oppfølgingssaker
Ingen

Revisjonsberetninger (10.3)	**Årsregnskapet**
Energidepartementet	✓
Norges vassdrags- og energidirektorat	✓
Sokkeldirektoratet	✓
Havindustritilsynet	✓

Finansdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Finansdepartementet (11.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (11.3)	Årsregnskapet
Finansdepartementet	✓
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	✓
Finanstilsynet	✓
Skatteetaten (11.3.2)	✗
Statistisk sentralbyrå	✓
Tolletaten	✓
Velferdsfondet for tollvesenet	✓

Forsvarsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Forsvarsdepartementet (12.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Forsvarets kontroll av beholdninger (12.4)	Ikke tilfredsstillende
Forsvarsbyggs IT-kontroller i økonomisystemet (12.5)	Ikke tilfredsstillende
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (12.3)	Årsregnskapet
Forsvarsdepartementet	✓
Forsvaret (12.3.2)	✗
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) (12.3.3)	✗
Forsvarsbygg (12.3.4)	✗
Forsvarshistorisk museum	✓
Forsvarsmateriell (12.3.5)	✗
Statens graderte plattformtjenester	✓

Helse- og omsorgsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Helse- og omsorgsdepartementet (13.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Uhjemlede merutgifter (5.1 og 13.4)	Kritikkverdig
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (13.3)	Årsregnskapet
Helse- og omsorgsdepartementet	✓
Bioteknologirådet	✓
Direktoratet for medisinske produkter	✓
Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	✓
Folkehelseinstituttet (13.3.2)	✗
Helsedirektoratet	✓
Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten	✓
Norsk pasientskadeerstatning (NPE)	✓
NPEs fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste	✓
NPEs fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste	✓
Statens helsetilsyn	✓
Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten	✓

Justis- og beredskapsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Justis- og beredskapsdepartementet (14.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (14.3)	Årsregnskapet
Advokattilsynet	✓
Justis- og beredskapsdepartementet, inkludert regnskapet for administrasjonen av Svalbard (Svalbardregnskapet)	✓
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	✓
Domstolene i Norge	✓
Generaladvokatembetet (avviklingsregnskapet per 30.6.2024)	✓
Hovedredningssentralen	✓
Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	✓
Konfliktrådene	✓
Kontoret for voldsoffererstatning	✓
Kriminalomsorgsdirektoratet	✓
Nasjonalt sikkerhetsfond (vergemålsfondet)	✓
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	✓
Politi- og lensmannsetaten	✓
Politiets sikkerhetstjeneste	✓
Riksadvokaten	✓
Sivil klareringsmyndighet	✓
Spesialenheten for politisaker	✓

Statens sivilrettsforvaltning	✓
Sysselmesteren på Svalbard	✓
Utlendingsdirektoratet	✓
Utlendingsnemnda	✓

Klima- og miljødepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Klima- og miljødepartementet (15.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Tilskudd til klima- og skoginitiativet (15.4)	Kritikkverdig
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (15.3)	Årsregnskapet
Klima- og miljødepartementet	✓
Artsdatabanken	✓
Meteorologisk institutt	✓
Miljødirektoratet	✓
Norsk kulturminnefond	✓
Norsk Polarinstitutt	✓
Riksantikvaren	✓
Statens fiskefond	✓
Svalbards miljøvernfond	✓

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Kommunal- og distriktsdepartementet (16.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	

Oppfølgingssaker
Ingen

Revisjonsberetninger (16.3)	Årsregnskapet
Kommunal- og distriktsdepartementet	✓
Direktoratet for byggkvalitet	✓
Husbanken	✓
Husleietvistutvalget	✓
Internasjonalt reindriftssenter	✓
Kompetansesenter for distriktsutvikling	✓
Sametinget (se også 24.1)	✓
Statens kartverk	✓
Valgdirektoratet	✓

Kultur- og likestillingsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Kultur- og likestillingsdepartementet (17.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (17.3)	Årsregnskapet
Kultur- og likestillingsdepartementet	✓
Diskrimineringsnemnda	✓
Fond for lyd og bilde	✓
Kulturdirektoratet	✓
Kulturtanken	✓
Kunst i offentlige rom (KORO)	✓
KORO fond	✓
Likestillings- og diskrimineringsombudet	✓
Lotteri- og stiftelsestilsynet	✓
Medietilsynet	✓
Nasjonalarkivet (tidligere Arkivverket)	✓
Nasjonalbiblioteket	✓
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	✓
Norsk filminstitutt	✓
Norsk filminstitutt fond	✓
Norsk kulturfond	✓
Riksteateret	✓
Språkrådet	✓

Kunnskapsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Kunnskapsdepartementet (18.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	Avsluttes

Revisjonsberetninger (18.3)	Årsregnskapet
Kunnskapsdepartementet	✓
22. juli-senteret	✓
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	✓
De nasjonale forskningsetiske komiteene	✓
De samiske videregående skoler, Karasjok og Kautokeino	✓
Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse	✓
Eiendomsfondet	✓
Foreldreutvalget for grunnopplæringen	✓
Høgskolen i Molde – vitenskapelig høgskole i logistikk	✓
Høgskolen i Østfold	✓
Høgskolen i Volda	✓
Høgskolen på Vestlandet	✓
Konverteringsfondet	✓
Kunsthøgskolen i Oslo	✓
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	✓
Nord universitet	✓
Norges forskningsråd	✓

Norges grønne fagskole – Vea	✓
Norges handelshøgskole	✓
Norges idrettshøgskole	✓
Norges miljø- og biovitenskaplige universitet	✓
Norges musikkhøgskole	✓
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	✓
Norsk utenrikspolitisk institutt	✓
Oslomet – storbyuniversitetet	✓
Sámi allaskuvla (Samisk høgskole)	✓
Sikt - Kunnskapssektorens tjenesteleverandør	✓
Statens lånekasse for utdanning	✓
Statped – statlig spesialpedagogisk tjeneste	✓
Universitetet i Agder	✓
Universitetet i Bergen	✓
Universitetet i Innlandet (Høgskolen i Innlandet)	✓
Universitetet i Oslo	✓
Universitetet i Stavanger	✓
Universitet i Sørøst-Norge	✓
Universitet i Tromsø – Norges arktiske universitet	✓
Utdanningsdirektoratet	✓
Sørsamisk kunnskapspark	✓

Landbruks- og matdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Landbruks- og matdepartementet (19.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Ingen	

Revisjonsberetninger (19.3)	Årsregnskapet
Landbruks- og matdepartementet	✓
Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter	✓
Landbrukets utviklingsfond	✓
Landbruksdirektoratet	✓
Mattilsynet	✓
Norsk institutt for bioøkonomi	✓
Reindriftens utviklingsfond	✓
Utviklingsfondet for skogbruket	✓
Veterinærinstituttet	✓
Viltfondet	✓

Nærings- og fiskeridepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Nærings- og fiskeridepartementet (20.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Svakheter i Havforskningsinstituttets internkontroll for eksternfinansiert virksomhet (20.4)	Ikke tilfredsstillende
Oppfølgingssaker	
Forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver (20.5)	Kritikkverdig - avsluttes

Revisjonsberetninger (20.3)	Årsregnskapet
Nærings- og fiskeridepartementet	✓
Dagligvaretilsynet	✓
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	✓
Direktoratet for romvirksomhet (tidligere Norsk Romsenter)	✓
Eksportfinansiering Norge	✓
Eksportfinansiering Norge – alminnelig garantiordning	✓
Eksportfinansiering Norge – u-landsordningen	✓
Eksportfinansiering Norge – byggelånsgarantiordningen	✓
Eksportfinansiering Norge – kraftgarantiordningen	✓
Eksportfinansiering Norge – skipsgarantiordningen	✓
Eksportfinansiering Norge – gammel alminnelig garantiordning	✓
Eksportfinansiering Norge – gamle særordninger	✓
Eksportfinansiering Norge – garantiordningen for luftfarten	✓
Eksportfinansiering Norge – lånegarantiordning for bedrifter	✓
Eksportfinansiering Norge – garantiordning for re-forsikring av kredittforsikring	✓
Eksportfinansiering Norge – re-forsikringsordning for garantier stilt til reisegarantifonde	✓

Eksportfinansiering Norge – midlertidig lånegarantiordning i forbindelse med høye strømpriser	✓
Eksportfinansiering Norge – tapsavsetning risikoavlastningsordning for norsk eksport til Ukraina	✓
Fiskeridirektoratet	✓
Garantikassen for fiskere	✓
Havforskningsinstituttet (20.3.2)	✗
Investeringsfond for Investinor AS	✓
Justervesenet	✓
Klagenemnda for industrielle rettigheter	✓
Klagenemndssekretariatet	✓
Konkurransetilsynet	✓
Kystverket	✓
Norges geologiske undersøkelse	✓
Norsk akkreditering	✓
Norsk nukleær dekommisjonering	✓
Patentstyret	✓
Regelrådet	✓
Registerenheten i Brønnøysund	✓
Risikoavlastningsfond såkornaksjer	✓
Sjøfartsdirektoratet	✓
Statens direkte økonomiske engasjement	✓
Tapsavsetning, alminnelig garantiordning	✓
Tapsavsetning, egenkapitalinnskudd for SNSK	✓
Tapsavsetningsfond for lån til Norwegian Air Shuttle ASA	✓
Tapsfond aksjer ko-investering	✓
Tapsfond distriktsrettede såkornlån	✓
Tapsfond landsdekkende lån såkornordningen	✓
Tapsfond såkornaksjer	✓

Samferdselsdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Samferdselsdepartementet (21.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av rammeavtaler i Statens vegvesen (21.4)	Ikke tilfredsstillende

Oppfølgingssaker
Ingen

Revisjonsberetninger (21.3)	Årsregnskapet
Samferdselsdepartementet	✓
Fond for OPS-prosjekter på vei	✓
Jernbanedirektoratet	✓
Luftfartstilsynet	✓
Norsk jernbanemuseum	✓
Statens havarikommisjon for transport	✓
Statens jernbanetilsyn	✓
Statens vegvesen	✓
Vegtilsynet	✓

Utenriksdepartementet

Statsregnskapet	Konklusjon
Utenriksdepartementet (22.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	

Oppfølgingssaker
Ingen

Revisjonsberetninger (22.3)	Årsregnskapet
Utenriksdepartementet	✓
Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner	✓
Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	✓
Garantiordningen for fornybar energi i utviklingsland	✓
Norsk senter for utvekslingssamarbeid	✓

Statsministerens kontor

Statsregnskapet	Konklusjon
Statsministerens kontor (6.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	

Oppfølgingssaker
Ingen

Revisjonsberetninger (6.3)	Årsregnskapet
Statsministerens kontor	✓
Regjeringsadvokaten	✓

Stortinget

Statsregnskapet	Konklusjon
Stortinget (23.2)	✓

Nye saker	Konklusjon
Ingen	
Oppfølgingssaker	
Stortingets økonomiske ordninger til representanter (23.4)	Avsluttes

Revisjonsberetninger (23.3)	Årsregnskapet
Stortingets administrasjon	✓
Norges institusjon for menneskerettigheter	✓
Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret	✓
Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget)	✓
Sivilombudet – Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen	✓

Sametinget

Nye saker	Konklusjon
Ingen	

Oppfølgingssaker
Ingen

Vedlegg 2:

Statsrådenes svar til Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St. Olav Plass
0130 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/4156-	20. oktober 2026

Statsrådens uttalelse om den årlige revisjonen av Arbeids- og inkluderingsdepartementet og underliggende virksomheter

Jeg viser til brev fra Riksrevisjonen av 2. oktober 2026 om resultater av den årlige revisjonen av Arbeids – og inkluderingsdepartementet og underliggende virksomheter for 2025, Dokument 1 (2026-2027).

Det er tre saker som er omtalt i Dokument 1 (2026-2027), hvor Riksrevisjonen ber om min uttalelse. Videre følger min redegjørelse for hvordan departementet vil følge opp Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger i de omtalte sakene.

1) Svakheter i internkontrollen i IT-systemer på stønadsområdet

I Dokument 1 (2026–2027) konkluderer Riksrevisjonen med at:
«Arbeids- og velferdsetaten (Nav) har fortsatt betydelige svakheter i internkontrollen i flere databaser for stønader og tilskudd som påvirker 95% av regnskapet. Etablerte tilgangskontroller og logging oppfyller ikke kravene i økonomiregelverket.

Svakhetene fører til at det ikke er mulig å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis i revisjonen av årsregnskapet til Nav. Nav har derfor fått revisjonsberetning med konklusjon om at vi ikke kan uttale oss».

Riksrevisjonen anbefaler Arbeids- og inkluderingsdepartementet å:

- *Avklare med regelverksforvalter om kravene til internkontroll i IT-systemer i staten er tydelige nok.*

- *Sikre at Nav etterlever økonomiregelverkets krav til rutiner og sikkerhet og sporbarhet i etatens IT-portefølje, både for nyutviklede og eldre systemer. Slike rutiner innebærer oppfølging av tilgangsstyring og logger.*

Riksrevisjonen viser til at svakhetene omfatter flere viktige stønader, som samlet utgjør 683 milliarder av totalt 703 milliarder kroner på stønadsområder som Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) og Barne- og familiedepartementet (BFD) har ansvar for. Svakhetene påvirker også Riksrevisjonens konklusjoner om årsregnskapene for Statens pensjonskasse og Skatteetaten.

Jeg merker meg at Riksrevisjonen påpeker at svakhetene som er avdekket er samme type svakheter som var grunnlaget for revisjonens konklusjon i regnskapet for 2024, men at de gjelder flere systemer og vurderes som gjennomgripende. Som Riksrevisjonen skriver, varslet jeg Riksrevisjonen høsten 2025 om at disse svakhetene ikke fullt ut var utbedret og at svakhetene dermed også ville kunne få betydning for regnskapet i 2025. Departementet har fulgt opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger ovenfor Arbeids- og velferdsdirektoratet slik at etaten utbedrer svakhetene så raskt som mulig. Det er i gang et arbeid i etaten for å forbedre etatens internkontroll, slik Riksrevisjonen anbefalte i Dokument 1 (2025-2026).

Arbeids- og velferdsdirektoratet har rapportert løpende om forbedringsarbeidet som er gjennomført, ikke minst når det gjelder å lukke avvikene knyttet til loggføring og tilgangskontroll. Arbeids- og velferdsdirektoratet har, som Riksrevisjonen viser til, også iverksatt en omfattende gjennomgang og forbedring av internkontrollen, spesielt knyttet til etterlevelse av økonomiregelverket i drift og forvaltning av vesentlige IT-systemer. For å få en uavhengig gjennomgang og vurdering av Navs arbeid, har departementet i tillegg engasjert KPMG som leverte sin rapport i juni 2026. Observasjoner og anbefalinger i denne rapporten gir et godt utgangspunkt for et videre arbeid med å forbedre internkontrollen i etaten.

Den omfattende digitaliseringen krever at etaten har en god sikkerhetskultur og en internkontroll som sikrer at nødvendige kontrollrutiner og IT-kontroller er på plass. Både forbedringsarbeidet som direktoratet har iverksatt og anbefalinger i rapporten fra KPMG, følges nå opp i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Jeg registrerer at Riksrevisjonen skriver at enkelte tiltak ble iverksatt umiddelbart, men at andre tiltak krever et mer langsiktig arbeid, og at Riksrevisjonen også vil følge opp effekten av arbeidet i revisjonen av 2026 regnskapet. AID vil følge opp anbefalingene fra Riksrevisjonen i dialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet og i dialog med relevante departementer. Revisjonen gjelder også ordninger under Barne- og familiedepartementet (BFD), og dette brevet er derfor forelagt BFD.

2) Utbetalinger av sykepenger i Nav

I Dokument 1 (2026–2027) konkluderer Riksrevisjonen med følgende:
«Nav sikrer ikke i tilstrekkelig grad at sykepengeutbetalingene i saksbehandlingssystemet Speil er i henhold til folketrygdloven og økonomireglementet.

- *I 2025 sikret ikke Nav at de tok utgangspunkt i arbeidsinntekt fra a-meldingen ved førstegangsfastsettelse av sykepenger*
- *Varslene fra Speil og risikomodulen er saksbehandlet uten at vurderingene er etterprøvbare*
- *Nav fanger ikke opp korrigeringer arbeidsgiver gjør i a-meldingen etter at sykepengene har blitt fastsatt første gang.*
- *Nav gjennomfører i liten grad kontroller på sykepengeområdet etter utbetaling».*

Videre anbefaler Riksrevisjonen at Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger opp at Nav:

- *Korrigerer sykepengegrunnlaget hvis arbeidsgiver endrer a-meldingen etter førstegangsfastsettelsen*
- *Bruker tilgjengelige data for blant annet å gjennomføre analyser og etterkontroller for å kvalitetssikre at sykepengene utbetales korrekt.*

Jeg merker meg at Riksrevisjonen skriver i Dokument 1 (2026–2027) at forhold knyttet til utbetaling av sykepenger i Nav anses som kritikkverdige. Samtidig vil jeg bemerke at etablering av saksbehandling i den nye digitale løsningen Speil, sørger for bedre faktagrunnlag, likebehandling og innebygd internkontroll enn det gamle fagsystemet. For eksempel viser Riksrevisjonens rapport at det ikke er funnet noen avvik i den automatiske kontrollen av inngangsvilkårene for sykepenger som gjøres i Speil. Jeg vil også trekke frem at Arbeids- og velferdsdirektoratet fortsatt videreutvikler og forbedrer risikomodulen som omtales i rapporten.

Forholdene som ligger til grunn for konklusjonen om at Nav ikke tok utgangspunkt i inntektsopplysninger fra a-meldingen ved førstegangsfastsettelse av sykepenger i 2025, har blitt rettet opp. Som Riksrevisjonen viser til i sin rapport, er det ikke mulig å sende inntektsmeldinger via Altinn fra juni 2026. Den nye løsningen for innsending av inntektsmelding tar utgangspunkt i arbeidsinntekt fra a-meldingen ved at det kreves at arbeidsgivere begrunner eventuelle avvik mellom inntektsmeldingen og det som er rapportert via a-meldingen.

Riksrevisjonen konkluderer videre med at Nav ikke kan dokumentere at varslene fra Speil og risikomodulen er tilstrekkelig vurdert og etterprøvbare. De ulike varslene i Speil har en ulik karakter. Enkelte varsler, for eksempel ved skjønnsfastsettelse av sykepengegrunnlaget, krever at en saksbehandler beskriver sin vurdering. Andre varsler, blir dokumentert ved at en saksbehandler må markere dette (hake av for et alternativ) i systemløsningen. Dette kan for eksempel være når en saksbehandler må sjekke om fakta som er lagt til grunn i saken stemmer. Det lagres hvem som har kontrollert varselet fra Speil, og det blir på den måten dokumentert at det er gjennomført en vurdering. Jeg er likevel enig med Riksrevisjonen i at

det er viktig med etterprøvbarhet knyttet til vurderingene som er gjort, og at Nav har gode rutiner for hvilke vurderinger som må dokumenteres med et notat. Dette vil bli tatt opp i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Riksrevisjonen har anbefalt at departementet følger opp at Nav korrigerer sykepengegrunnlaget hvis arbeidsgiver endrer a-meldingen etter førstegangsfastsettelsen av sykepengene. Dette gjelder tilfellene der arbeidsgiveren gjør endringer i a-meldingen etter at sykepengene er fastsatt. I rapporten fremkommer det at Nav ikke kontrollerer slike saker. Nav gjør likevel andre kontroller av løpende sykepengesaker. For eksempel gjør risikomodulen en sjekk av om den sykmeldte er innmeldt i et nytt arbeidsforhold eller har fått økt inntekt andre steder når perioden med sykepenger skal forlenges. AID vil følge opp anbefalingen i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Riksrevisjonen anbefaler til slutt at Nav bruker tilgjengelige data for blant annet å gjennomføre analyser og etterkontroller for å kvalitetssikre at sykepengene utbetales korrekt. Før a-ordningen ble innført, gjennomførte Nav etterkontroller av sykepengene. Dette er i dag delvis erstattet av kontrollmekanismer som skal hindre at en feilutbetaling skjer i utgangspunktet. Jeg er opptatt av at sykepengene skal være beregnet riktig, og at den som har krav på ytelsen, får denne riktig beregnet. Derfor er det positivt at det nye saksbehandlingssystemet bidrar forebyggende med økt kvalitet i saksbehandlingen, og at det dermed blir færre feilaktige vedtak med behov for etter- eller tilbakebetaling.

Funnene i Riksrevisjonens rapport viser at det fremdeles er behov for videreutvikling av både risikomodulen og arbeidsmåter i Arbeids- og velferdsetaten. Samtidig er det viktig at det nye systemet gjør automatiske kontroller mulig. Dette var ikke mulig i det gamle systemet og innebærer en betydelig forbedring.

Riksrevisjonens anbefalinger om at Nav skal bruke tilgjengelige data for å gjennomføre analyser og i større grad gjør etterkontroller av sykepengeutbetalinger, vil bli drøftet med etaten i styringsdialogen med sikte på å avklare hvordan disse anbefalingene kan følges opp på en god og ressurseffektiv måte. Som det framkommer i rapporten, er saksbehandling av sykepenger en omfattende oppgave for etaten. Når etaten skal behandle rundt 10 000 søknader om sykepenger om dagen, er det viktig at omfanget av etterkontroller gir en god balanse mellom produktivitet og kvalitet i saksbehandlingen.

3) Uhjemlede merutgifter

Riksrevisjonen påpeker at Arbeids- og inkluderingsdepartementet har uhjemlede merutgifter som overstiger 10 mill. kroner på to poster, jf. punkt 5.1.

Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid
Merutgiften på posten var 42,7 mill. kroner, som tilsvarer 1,9 pst. Merforbruket skyldtes periodisering ved at en større andel av tiltaksaktiviteten i 2025 kom til utbetaling det året tiltaket ble gjennomført, enn det som lå til grunn i budsjettet. Hovedårsaken til dette var at

Arbeids- og velferdsetaten på høsten tok i bruk en ny saksbehandlingsløsning slik at en større andel av tiltaksaktiviteten ble utbetalt før årsskiftet. Dette innebar at både nivået på uoppgjorte tilsagn ved utgangen av 2025 og etterslepet til 2026 ble lavere enn anslått. Dette ble det korrigert for i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2026, jf. Prop. 96 S (2025-2026).

Jeg vil understreke at bevilgningsrammen fra og med budsjettåret 2026 vil ta hensyn til at utgiftene kommer til utbetaling raskere enn tidligere.

Kap. 671 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 60 Integreringstilskudd
Merutgiften på posten var 170,7 mill. kroner, som tilsvarer 0,9 pst. Merforbruket skyldtes at bosettingen i 2025 ble høyere enn anslått, noe som utløste mer utbetalt i integreringstilskudd enn forventet. I tillegg ble det utbetalt mer i ekstratilskudd ved bosetting av personer med alvorlig nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker, enn det som var forventet.

Utgiftene på posten avhenger av en rekke faktorer. Hvor mange som bosettes, sammensetningen av dem og hvor mange som utvandrer er elementer som har betydning for utgiftene. Jeg vil bemerke at dette er forutsetninger som det er utfordrende å anslå i budsjetteringen.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2026, jf. Prop. 96 S (2025-2026), er det gitt fullmakt til overskridelse på inntil 5 pst. av bevilgningen på posten. Tilsvarende fullmakt er foreslått for 2027.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Statsråden

Riksrevisjonen

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/5005-	15. oktober 2026

Dokument 1 (2026-2027) - resultat av den årlige revisjonen av Finansdepartementet og underliggende virksomheter for 2025

Jeg viser til brev fra Riksrevisjonen 2. oktober 2026 om resultatet av revisjonen av statsregnskapet og en oppsummering av revisjonen av årsregnskapene og brev fra Riksrevisjonen av 6. oktober 2026 om Riksrevisjonens økonomiske analyser.
I dette brevet gir jeg mine kommentarer til at Skatteetaten har fått revisjonsberetning med forbehold. Jeg gir også en kommentar til pkt. 5 Tverrgående saker og uhjemlede merutgifter. Til slutt gir jeg en kommentar til Riksrevisjonens økonomiske analyser.

Skatteetatens revisjonsberetning med forbehold
Jeg vurderer det som alvorlig at Skatteetaten har fått revisjonsberetning med forbehold.

Etter at Finansdepartementet ble gjort oppmerksom på funnene, har departementet i dialogen med Skatteetaten lagt til grunn at svakhetene lukkes så raskt som mulig

Skatteetaten har orientert departementet om at ni av totalt fjorten tiltak er ferdigstilt per 1. september 2026. Skatteetaten vurderer at arbeidet med å utbedre de påpekte svakhetene har god fremdrift, og har besluttet at det skal gjennomføres en ekstern gjennomgang av de iverksatte tiltakene.

Finansdepartementet vil i etatsstyringsdialogen med Skatteetaten følge opp at gjenstående tiltak ferdigstilles.

Revisjonen av årsregnskapene
Jeg viser til mitt svarbrev 12. august 2026 til revisjon av statsregnskapet 2025 for Finansdepartementet. Jeg viste der til at Riksrevisjonen har lagt seg på en praksis der forklaringsplikten går lengre enn det som følger direkte av bevilgningsreglementet § 13 sjette ledd.

«*Etter Finansdepartementets vurdering ville det vært en fordel om forklaringsplikten knyttet til*

Postadresse: Postboks 8008 Dep 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersgata 40 Telefon* 22 24 90 90
Org no.: 972 417 807

ikke uvesentlige avvik og den av Riksrevisjonen fastsatte grensen til 5 prosent, også var reflektert i revisjonskriteriene. Riksrevisjonens krav til å omtale samtlige uhjemlede merutgifter, uansett beløp, medfører at departementene også må bruke tid og ressurser på å forklare små og uvesentlige merutgifter.»

Det står i mottatt kap. 5 at Riksrevisjonen vurderer at uhjemlede merutgifter større enn 10 millioner kroner vil være av vesentlig interesse for Stortinget, og det fremmes også kritikk for fire avvik større enn denne grensen. Grensen på 10 millioner kroner har ikke vært praktisert av Riksrevisjonen tidligere. Grensen tar ikke hensyn til bevilgningenes størrelse og ses heller ikke opp mot departementenes forklaring på avvikene. Informasjon om prosentvist avvik fra bevilgning kunne for eksempel fremgått av omtalen av de fire sakene som tas opp i kapittel 5 og i vurderingen av om avvikene var kritikkverdig.

Riksrevisjonens økonomiske analyser
At Riksrevisjonen legger fram analyser som setter søkelys på den langsiktige bærekraften i statens finanser og utfordringer som Finansdepartementet beskrev i perspektivmeldingen er verdifullt, både for politiske beslutningstakere og offentligheten.

Årets analyse om tilleggsbevilgninger gjennom budsjettåret og forholdet til realistisk budsjettering belyser viktige sider ved budsjettsystemet. Uforutsette behov og ny informasjon kan gjøre det nødvendig å gjøre endringer på budsjettet. Koronapandemien og krigen i Ukraina er hendelser som medførte behov for store tilleggsbevilgninger, slik Riksrevisjonens analyse viser. Samtidig er det et viktig hensyn at både budsjettet som behandles om høsten og endringer gjennom året er realistisk budsjettert.

Med hilsen

Jens Stoltenberg

DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT

Skriv inn f.eks. Statsråden.

RIKSREVISJONEN

Postboks 6835 St. Olavs plass
0130 OSLO

Unntatt offentlighet,
offl. § 5.2.1

Deres ref	Vår ref	Dato
2026/00279-7	23/10599-278	16.10.2026

Dokument 1 (2026-2027) - statsrådens uttalelse

Jeg viser til brev fra Riksrevisjonen datert 2. oktober 2026 vedrørende resultat av den årlige revisjonen av Forsvarsdepartementet (FD) og underliggende virksomheter for 2025.

Riksrevisjonen har konkludert med at statsregnskapet på FDs ansvarsområde i all vesentlighet er riktig utarbeidet, presentert og avlagt. Årsregnskapene til Forsvaret, Forsvarets forskningsinstitutt, Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell kan inneholde vesentlige feil og mangler. Jeg vil med dette gi en uttalelse om oppfølging av de modifiserte revisjonsberetningene, med særlig fokus på to forhold:

- Forsvaret mangler sentrale rutiner som sikrer at regnskapet gir et riktig bilde av beholdninger av varer og driftsmateriell, og har heller ikke fulgt bokføringsforskriftens § 6-1 om full telling av beholdninger av varer
- Forsvarsbygg har ikke etterlevd økonomireglementets krav om å etablere en tilstrekkelig og hensiktsmessig internkontroll på IT-området

Årsregnskap
Departementet er avhengig av pålitelig regnskapsrapportering fra etatene, og jeg ser alvorlig på at flere av virksomhetene i sektoren har mottatt modifisert revisjonsberetning. FD følger opp avvikene i styringsdialogen med den enkelte virksomhet, tilpasset den enkeltes etats egenart, vesentlighet og risiko.

I styringsdialogen følger departementet opp at virksomhetene utarbeider tiltak slik at forbeholdene i Riksrevisjonens beretninger og nummererte brev kan lukkes så snart som mulig. Etatenes oppfølging av merknadene fra Riksrevisjonen har vært og vil også være på agendaen i etatsstyringsmøtene høsten 2026. Regnskapsoppfølging og -kontroll vil også

omtales særskilt i tildelingsbrevene 2027 til samtlige etater, med en tydelig forventing om at arbeidet prioriteres også i 2027. Departementet vil samtidig vurdere å fastsette særskilte rapporteringskrav for den enkelte virksomhet når det gjelder oppfølging av forhold påpekt av Riksrevisjonen.

Departementet har bedt etatene om redegjørelse for årsaken til avvikene til de av etatene dette er nødvendig og hensiktsmessig for.

Departementet vil vurdere behovet for økt økonomirapporteringsfrekvens for Forsvarsmateriell, og etaten bes om en redegjørelse for årsakene til avvikene i regnskapet og vurderinger av egen etterlevelse av nye rutiner og forbedringstiltak. Forsvarets forskningsinstitutt har meddelt Riksrevisjonen om at tilfredsstillende dokumentasjon vil være på plass til den finansielle revisjonen for 2026.

For både Forsvaret og Forsvarsbygg har departementet satt i verk betydelige tiltak.

Forsvaret
Jeg merker meg Riksrevisjonens konklusjoner om at Forsvaret ikke har gode nok rutiner for å kontrollere beholdning av varer og driftsmateriell, og at dette bryter med bokføringsforskriftens krav om telling av varebeholdninger. Det er særlig alvorlig at disse svakhetene har eksistert de siste tre år.

Forsvarets oppfølging av beholdninger av varer og driftsmateriell vil ha særskilt oppmerksomhet i tiden som kommer. Forsvaret har utarbeidet en tiltaksplan for å sikre et riktig bilde av beholdninger av varer og driftsmateriell. Tiltaksplanen beskriver også tiltak for å lukke de resterende forbehold Riksrevisjonen har påpekt i sin revisjonsberetning for Forsvaret for 2025. Forsvarets målsetting er at 100 pst. lagertelling skal være oppnådd per 31.12.2026. Forsvaret gjennomfører systematisk opplæring og sertifisering ved Forsvarets lagerlokasjoner. Forsvarsstaben har i møter med de fem største driftsenhetene kartlagt hvordan internkontrollen er dokumentert, og det iverksettes tiltak for styrking av dette for å oppnå tilfredsstillende status ved årsslutt.

Forsvarsbygg
Riksrevisjonen har konkludert med at de ikke kan uttale seg om regnskapet til Forsvarsbygg, med bakgrunn i vesentlige svakheter i generelle IT-kontroller knyttet til økonomisystemet og underliggende database. Dette tar jeg svært alvorlig, og forholdet krever en grundig oppfølging.

I tillegg til å følge opp i ordinær styringsdialog, har FD igangsatt en ekstern gjennomgang av økonomistyringen i Forsvarsbygg. Denne skal inkludere en gjennomgang av relevante prosesser, teknologiunderstøttelse, organisering og internkontroll. Det skal gjøres en vurdering av rutiner og etterlevelse av disse, samt vurdering knyttet til roller, ansvar og myndighet og eventuelt andre områder som kan være relevante for Forsvarsbygg sin etterlevelse av økonomireglementets krav om å etablere en tilstrekkelig og hensiktsmessig

internkontroll. Gjennomgangen skal resultere i en tiltaksplan for Forsvarsbygg, innen 1. desember 2026.

Forsvarsbygg har utlyst en konkurranse for å få bistand til videreutviklingen av en robust, effektiv og fremtidsrettet regnskaps- og økonomifunksjon som understøtter kravene til korrekt økonomiforvaltning. Dette arbeidet skal bidra til styrket internkontroll, tydeligere roller og ansvar, forbedrede prosesser og økt kompetanse i organisasjonen.

Med hilsen

Tore O. Sandvik

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St. Olavs plass
0032 OSLO

Utsatt offentlighet,
Offl. § 5 andre ledd

Deres ref	Vår ref	Dato
2026/00279-8	25/2602-	15. oktober 2026

Dokument 1 (2026-2027) - Resultat av den årlige revisjonen av Helse- og omsorgsdepartementet og underliggende virksomheter for 2025

Jeg viser til brev fra Riksrevisjonen datert 2. oktober 2026 om resultatet av den årlige revisjon av Helse- og omsorgsdepartementet, som vil inngå i Dokument 1 (2026-2027).

Revisjonen av merutgifter i statsregnskapet 2025

Riksrevisjonen konkluderer med at Helse- og omsorgsdepartementet har hatt uhjemlede merutgifter på til sammen 224,1 mill. kroner fordelt på ni poster.
Riksrevisjonen anbefaler Helse- og omsorgsdepartementet å:

- iverksette tiltak for å sikre at utgiftsbevilgninger ikke overskrides uten at det foreligger hjemmel i bevilgningsreglementet §5 annet ledd

Tilbakemelding på Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger:
Den største delen av de uhjemlede merutgiftene, 216,2 mill. kroner, gjelder kap. 2756 Andre helsetjenester, post 71 Helsetjenester i utlandet mv. og post 72 Helsetjenester til utenlandsboende mv. De øvrige uhjemlede merutgiftene utgjør til sammen 7,9 mill. kroner og er fordelt på sju poster, hvor kap. 741 Norsk pasientskadeerstatning, post 71 Særsikte tilskudd, utgjør mesteparten.

Postene under kap. 2756 gjelder regelstyrte utgifter under folketrygden. Utgiftene følger av gjeldende regelverk og påvirkes blant annet av aktivitetsutvikling, demografiske forhold og tidspunktet for mottak og utbetaling av krav. Budsjettanslagene utarbeides av Beregningsgruppen for folketrygden på grunnlag av blant annet forventede utbetalinger, regnskapstall, gjeldende regelverk mv. Anslagene oppdateres gjennom året og inngår i de

ordinære budsjettprosessene. For stønad til helsetjenester i utlandet skyldes så å si hele merforbruket en større enkeltutbetaling medio desember 2025 på 145 mill. kroner.

Kap. 741, post 71 gjelder erstatningsutbetalinger der staten har et særlig ansvar, som for vaksineskader. Sakene behandles av Norsk pasientskadeerstatning og utgifter avhenger av antall saker, utfallet av sakene, erstatningsbeløpenes størrelse og tidspunktet for utbetaling. Dette medfører betydelig usikkerhet og gjør det krevende å anslå utgiftene presist. Departementet er samtidig innforstått med at denne usikkerheten ikke gir hjemmel til å overskride bevilgningen.

Jeg ser alvorlig på at det har oppstått vesentlige uhjemlede merutgifter. Helse- og omsorgsdepartementet vil, i forbindelse med de ordinære budsjettprosessene, vurdere behovet for å komme tilbake med forslag om nødvendige fullmakter for bevilgningene under kap. 2756 Andre helsetjenester, post 71 og post 72.

Revisjonen av årsregnskapene 2025
Riksrevisjonen konkluderer med at alle årsregnskapene, med unntak av regnskapet for Folkehelseinstituttet, i alle vesentligheter er riktige.

Riksrevisjonen har gitt Folkehelseinstituttet en revisjonsberetning med forbehold knyttet til varelageret. Ansvaret for lager og distribusjon av vaksiner i program og beredskapsvaksiner blir fra 2027 flyttet fra Folkehelseinstituttet til Helsedirektoratet. Som en del av det styrker jeg Helsedirektoratet med 14,6 mill. kroner i 2027. Helse- og omsorgsdepartementet er opptatt av en god overgang til Helsedirektoratet og at nødvendige tiltak gjennomføres for å sikre kontroll med varelageret.

Jeg vil følge denne saken videre i etatsstyringsdialogen med Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

Med hilsen

Jan Christian Vestre

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	26/5489 - KMET	13.10.2026

Resultat av den årlige revisjonen av JD og underliggende virksomheter Svarbrev fra statsråden

Jeg viser til brev fra Riksrevisjonen av 2. oktober 2026 om resultatet av den årlige revisjonen av Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og underliggende virksomheter for 2025.

Riksrevisjonen konkluderer med at statsregnskapet for JD og årsregnskapene for underliggende virksomheter i all vesentlighet er riktig.

Jeg tar Riksrevisjonens konklusjoner til orientering.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
2026/00279-10	23/5051-	18. oktober 2026

Dokument 1 (2026-2027) - resultat av årlig revisjon av Klima- og miljødepartementet og underliggende virksomheter for 2025

Klima- og miljødepartementet viser til resultatet av revisjonen av statsregnskapet og oppsummering av revisjonen av årsregnskapene.
Statsråden har ingen kommentarer til revisjonsresultatene.

Vedlagt følger statsrådens uttalelse til undersøkelse av Klima- og miljødepartementets forvaltning av tilskudd til Norges klima- og skoginitiativ.

Med hilsen

Terje Auestad (e.f.)
avdelingsdirektør

Christine Vik
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1

www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Terje Auestad
22 24 57 51

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statsråden

Utsatt offentlighet, jf. offentleglova § 5 andre ledd
Dokumentet blir offentlig når saken er mottatt i Stortinget

Deres ref	Vår ref	Dato
		16. oktober 2026

Riksrevisjonens undersøkelse av Klima- og miljødepartementets forvaltning av tilskudd til Norges klima- og skoginitiativ

Jeg viser til Riksrevisjonens brev av 2. oktober d.å. og deres undersøkelse av Klima- og skoginitiativets tilskuddsforvaltning.

Klima- og skoginitiativet er en sentral del av Norges internasjonale klima- og naturarbeid. Gjennom samarbeid med myndigheter, multilaterale organisasjoner, urfolksorganisasjoner, næringsliv og sivilsamfunn bidrar initiativet til å redusere avskoging, bevare viktige økosystemer og redusere globale klimagassutslipp. Arbeidet foregår gjennom et bredt spekter av samarbeidsformer og i en rekke land kjennetegnet med ulik forvaltningsmessig modenhet. Dette på samme måte som for resten av bistanden. Dette betyr at det stilles ekstra høye krav til risikostyring, oppfølging og kontroll. Risiko kan samtidig ikke elimineres fullt ut. En risikobasert kontroll som bygger på flere ulike virkemidler er derfor avgjørende for å sikre at midlene blir brukt i tråd med intensjonene.

Riksrevisjonens undersøkelse gir et viktig grunnlag for å sikre en bedre forvaltning. Jeg viser til at undersøkelsen omfatter tilskudd under Norges klima- og skoginitiativ som er forvaltet i Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD forvalter ca. 20 % av midlene over bevilgningen. Undersøkelsen omfatter ikke de bilaterale resultatbaserte utbetalingene som utgjør en stor del av bevilgningen, og som forvaltes ved relevante utenriksstasjoner.

KLD har siden det fikk forvaltningsansvaret for Klima- og skoginitiativet i 2014 fulgt samme regler for bistandsforvaltning som Utenriksdepartementet (UD) og Norad. Norad har systemansvaret for bistandsforvaltningen, men både UD og KLD er en del av den tette og løpende oppfølgingen av dette systemet. For eksempel har KLD hatt, og har fortsatt, dialog

Postadresse: Postboks 8013 Dep 0030 Oslo
Kontoradresse: Einar Gerhardsens plass 1 Telefon* 22 24 90 90
Org no.: 972 417 882

med både UD og Norad i oppfølgingen etter Riksrevisjonens gjennomgang av håndteringen av risiko for økonomisk mislighold i forvaltningen av bistanden.

Riksrevisjonen kommer med tre hovedkonklusjoner:

1. at departementets system for oppfølging og kontroll ikke er tilstrekkelig,
2. at rapporteringen fra tilskuddsmottakere ikke følges opp systematisk, og
3. at tilskuddsmidler ikke har gått til formålet.

Riksrevisjonen har følgende anbefaling:

Riksrevisjonen anbefaler at Klima- og miljødepartementet etablerer et system for oppfølging og kontroll som er tilpasset risikoen for at midlene ikke benyttes som forutsatt, herunder;

- *sette krav til finansiell rapportering som gjør det mulig å kontrollere tilskuddsmottakernes bruk av midlene*
- *gjennomføre kontroller som er bedre tilpasset risikoen i ordningene, både for å avdekke og forebygge feil bruk av midler*

Departementet anerkjenner forbedringsbehov knyttet til konklusjonspunkt 2. Når det gjelder konklusjonene under punkt 1, mener departementet at det foreligger forhold og vurderinger som tilsier en annen forståelse enn den Riksrevisjonen har lagt til grunn. Jeg vil først kommentere konklusjon 2 og 3, før jeg går nærmere inn på konklusjon 1, som etter departementets vurdering må ses i lys av det felles systemet for bistandsforvaltning. Underveis og avslutningsvis peker jeg på hvordan departementet vil følge opp anbefalingene.

Systematisk oppfølging (punkt 2)
Riksrevisjonen har gjennom sine undersøkelser avdekket at en rekke av de krav som er stilt til tilskuddsmottakerne ikke alltid er fulgt opp. Departementet anerkjenner Riksrevisjonens funn om svakheter knyttet til dokumentasjon, arkivering og enkelte sider ved departementets oppfølging av tilskuddsavtaler. God forvaltning av fellesskapets midler er avgjørende for tilliten til Klima- og skoginitiativet, og departementet vil følge opp de forbedringsområdene rapporten peker på.

Departementet har allerede igangsatt tiltak for å styrke tilskuddsforvaltningen ytterligere, blant annet gjennom videreutvikling av rutiner for å sikre arkivering- og skriftlig vurdering av mottatt rapportering, styrket risikostyring, mer systematisk oppfølging av tilskuddsmottakere og revisjonsfaglig kvalitetssikring av alle revisjonsrapporter. Det siste ut fra en erkjennelse at dette krever mer spesialisert kompetanse.

Riksrevisjonens anbefaling knyttet til oppfølging av rapportering og kontroll med bruken av tilskuddsmidler vil være et viktig bidrag i dette arbeidet.

Det pågår også arbeid med innføring av et nytt heldigitalt system for bistandsforvaltning (GranMa), som tas i bruk av Utenriksdepartementet og Norad i desember 2026, og Klima- og miljødepartementet i 2027. Systemet vil gradvis videreutvikles og bidra til mer standardiserte arbeidsprosesser samt styrket dokumentasjon og sporbarhet i tilskuddsforvaltningen.

Tiltak:
Departementet vil styrke den forvaltningsmessige oppfølgingen av tilskuddsavtaler. Dette vil skje gjennom en mer systematisk oppfølging av de avtalefestede rapporteringene og gjennom å sikre bedre dokumentasjon og arkivering av vurderinger, oppfølgingstiltak og beslutninger underveis, slik at disse i større grad kan spores og etterprøves. Revisjonsfaglig kvalitetssikring av alle revisjonsrapporter vil inngå i tiltakene ettersom slik praksis nylig også er innført i Norad.

Bruken av tilskuddsmidlene (punkt 3)
Riksrevisjonens konklusjon bygger på vurderinger av to konkrete avtaler. Departementet har sammen med Norad, i den tiden som har vært stilt til rådighet, vurdert dokumentasjonen som ligger til grunn for Riksrevisjonens konklusjon. Departementet har også innhentet ytterligere informasjon fra tilskuddsmottakerne og deres revisorer. Departementet mener det per i dag ikke er grunnlag for å slå fast at tilskuddsmidler ikke har gått til formålet.

For den ene avtalen legger Riksrevisjonen til grunn at departementet har dekket indirekte kostnader utover den avtalefestede grensen. Departementet mener at avtalen burde vært utformet slik at reguleringen av indirekte kostnader var i samsvar med den kostnadsmodellen som faktisk ble lagt til grunn. Departementet har sammen med Norad gått gjennom prosjektet, og har foreløpig ikke funnet grunnlag for å si at de aktuelle kostnadene ikke er reelle, dokumenterte, reviderte eller knyttet til prosjektgjennomføringen. Departementet vil fortsette undersøkelsene for å gjennomgå alle de konkrete kostnadselementene.

I den andre avtalen legger også Riksrevisjonen til grunn at departementet har dekket indirekte kostnader utover den avtalefestede grensen. Departementets undersøkelser tilsier imidlertid at det aktuelle beløpet ikke er belastet det norske tilskuddet. Etter departementets vurdering bygger konklusjonen derfor på en feil forståelse av hvilke kostnader som faktisk er rapportert til og finansiert av departementet.

Tiltak:
Selv om departementet per i dag ikke har funnet grunnlag for å konkludere med at tilskuddsmidlene ikke har gått til formålet, har gjennomgangen av sakene synliggjort områder hvor dokumentasjon, sporbarhet og etterprøvbarhet må styrkes ytterligere, slik det omtales over. Bare det faktum at Riksrevisjonen og departementet kommer til ulike konklusjoner mht. hvorvidt de to avtalene er fulgt opp eller ikke, viser at det er svært viktig å få større klarhet og transparens i utformingen og oppfølgingen av avtalene.

System for oppfølging og kontroll (punkt 1)

Etter departementets vurdering retter Riksrevisjonens kritikk av oppfølgings- og kontrollordningene seg både mot departementets egne rutiner for vurdering av risiko og tilpasning til særskilte identifiserte risikoer, men også mot store deler av det felles systemet som benyttes i norsk bistandsforvaltning. Våre vurderinger her er gjort i samråd med Norad.

Departementet er enig i at risikovurderinger og risikobasert oppfølging er sentrale elementer i god tilskuddsforvaltning, og vil styrke arbeidet på dette området.

Når det gjelder de etablerte ordningene for økonomisk rapportering og revisjon, har departementet en annen vurdering enn Riksrevisjonen. Dette skyldes primært at departementet ser disse ordningene som en del av et større kontrollregime. Etter departementets vurdering må ordningene ses som del av et helhetlig system for oppfølging og kontroll av tilskuddsmidlene. Tilskuddsmottakere opererer i ulike land, sektorer, organisatoriske kontekster og med ulike regnskapsmessige rammer. Det vil derfor ikke nødvendigvis være hensiktsmessig å benytte én felles modell for finansiell rapportering i alle avtaler. Det avgjørende er at rapporteringen gir et grunnlag som kan forstås, følges opp og revideres. Revisjon og økonomisk rapportering inngår sammen med blant annet resultatrapportering, risikovurderinger, løpende dialog med tilskuddsmottakere og stedlige oppfølgingsaktiviteter, der dette vurderes som hensiktsmessig.

Departementet har også en annen vurdering enn Riksrevisjonen av hvilken betydning detaljeringsnivået i budsjetter og finansiell rapportering har for oppfølging og kontroll. Et overordnet avtalefestet budsjett innebærer ikke i seg selv at kostnadsforutsetningene ikke er vurdert. Mer detaljerte budsjetter, kostnadsforutsetninger og tilskuddsmottakerens egne systemer kan inngå i vurderingene før avtaleinngåelse, mens det avtalefestede budsjettet kan fungere som en styrings- og rapporteringsramme for prosjektet. Hvilket detaljeringsnivå som er hensiktsmessig i hver enkelt avtale, må vurderes ut fra tilskuddets art, størrelse og risiko innenfor de rammene dagens system setter.

Departementet vurderer at særskilte regler og kontrollmekanismer for Klima- og skoginitiativet i seg selv ikke nødvendigvis ville redusere risikoen i forvaltningen. Tvert imot kan parallelle systemer bidra til økt kompleksitet, ulik praksis og svekket konsistens i bistandsforvaltningen, samtidig som viktig læring og erfaringsutveksling på tvers av bistandsforvaltningen kan gå tapt. Departementet mener derfor at eventuelle forbedringer må vurderes innenfor det felles systemet som benyttes av Utenriksdepartementet, Norad og Klima- og miljødepartementet.

Systemet for bistandsforvaltning utvikles løpende på bakgrunn av erfaringer, evalueringer og kontrollsaker. Etter at Rhipto-saken ble avdekket i KLD i 2021, ble det i 2024 blant annet gjort presiseringer i avtalemaler og veiledningsmateriell for å tydeliggjøre krav til økonomisk sporbarhet i bruken av tilskuddsmidlene. KLD hadde i den forbindelse dialog med UD og Norad om de endringer som ble gjort. Samtidig er det viktig å vise til at domstolene la til grunn at de aktuelle avtalekravene var tilstrekkelig klare. Dette illustrerer at systemet for bistandsforvaltning løpende vurderes og videreutvikles når erfaringer tilsier det.

Nærmere om multilaterale organisasjoner
Klima- og skoginitiativet, som bistanden for øvrig, forvalter en betydelig del av sine midler gjennom multilaterale organisasjoner, herunder FN-organisasjoner. Riksrevisjonen viser i sin rapport til at adgangen til å innhente prosjektspesifikk underlagsdokumentasjon fra slike organisasjoner er begrenset. Når tilskuddsmidler kanaliseres gjennom multilaterale organisasjoner, skjer revisjon, kontroll og rapportering i stor grad innenfor internasjonalt avtalte systemer. Slike rutiner er utviklet i fellesskap og med Norges tilslutning. Det er en måte å redusere risiko og forvaltningskostnader samtidig. Det vil i slike sammenhenger være mer begrenset hvilken direkte tilgang de enkelte bidragsytere får til alle detaljer i forvaltningen på prosjektnivå. Enkelte av de begrensningene Riksrevisjonen peker på må ses i lys av disse rammene. Departementet vil fortsette arbeidet med å sikre god oppfølging av tilskuddsmidler som kanaliseres gjennom multilaterale organisasjoner. Samtidig må oppfølging og kontroll gjennomføres innenfor rammene av det internasjonale systemet Norge har sluttet seg til.

Tiltak:
Departementet vil bidra til den pågående og kontinuerlige utviklingen av det felles systemet for bistandsforvaltning, og i samarbeid med Utenriksdepartementet og Norad konkret vurdere om Riksrevisjonens undersøkelse gir grunnlag for ytterligere forbedringer.

Videre arbeid
Jeg mener at tillit til forvaltningen av bistandsmidler er avgjørende. Denne tilliten bygges gjennom god oppfølging, kontroll og risikostyring, og ved at systemet for bistandsforvaltningen videreutvikles i lys av erfaringer, læring og anbefalinger fra kontrollorganer. Jeg har på denne bakgrunn bedt departementet konkret vurdere Riksrevisjonens funn og anbefalinger.

Departementet legger til grunn at oppfølging og kontroll av tilskuddsmidlene må vurderes i lys av det samlede systemet for bistandsforvaltning. Departementet mener samtidig at det på sentrale punkter foreligger forhold og vurderinger som tilsier en annen forståelse enn den Riksrevisjonen har lagt til grunn for den mest alvorlige kritikken i konklusjon 1 og 3.

Departementet vil samtidig bruke erfaringene fra undersøkelsen i det videre arbeidet med å utvikle og forbedre tilskuddsforvaltningen. Departementet vil styrke den forvaltningsmessige oppfølgingen av tilskuddsavtaler gjennom mer systematisk oppfølging av rapportering, samt sikre bedre dokumentasjon og arkivering av vurderinger, oppfølgingstiltak og beslutninger, slik at disse i større grad kan spores og etterprøves. Departementet vil også styrke arbeidet med den risikobaserte oppfølgingen av tilskuddet.

Departementet vil også bidra til den pågående og kontinuerlige utviklingen av det felles systemet for bistandsforvaltning, og i samarbeid med Utenriksdepartementet og Norad konkret vurdere om Riksrevisjonens undersøkelse gir grunnlag for ytterligere forbedringer.

Med hilsen

Sigrun Gjerløw Aasland

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Fiskeri- og havministeren

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St. Olavs plass
Storgata 16, 0155 Oslo
0130 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/6004-6	16. oktober 2026

Dokument 1 (2026-2027) - resultatet av den årlige revisjonen – tilbakemelding på Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger

Jeg viser til Riksrevisjonens brev av 2. oktober med vedlegg. I brevet bes jeg gi tilbakemelding med en redegjørelse for hvordan departementet vil følge opp punkt 20.4 i vedlegg om Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger til internkontrollen for Havforskningsinstituttets eksterne oppdragsvirksomhet. Jeg redegjør for dette i det følgende.

Nærings- og fiskeridepartementet har siden 2024 fulgt opp spørsmålet om internkontroll og etterlevelse av økonomiregelverkets krav i etatsstyringsdialogen med Havforsknings-instituttet. I de siste to årene har Havforskningsinstituttet forbedret prosesser og rutiner knyttet til eksternfinansiert virksomhet, slik at de nå vurderes å være i tråd med regelverket. Instituttet har også gjennomført betydelige forbedringer i internkontrollen.

Nærings- og fiskeridepartementet tar til etterretning at Riksrevisjonen mener at det fortsatt er betydelige svakheter i internkontrollen knyttet til instituttets eksternfinansierte virksomhet. Departementet vil derfor følge opp saken videre i etatsstyringsdialogen med Havforsknings-instituttet, med bakgrunn i Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger.

På bakgrunn av Riksrevisjonens vurderinger har Havforskningsinstituttet nylig også fått gjennomført en uavhengig revisjonsfaglig gjennomgang av PwC. Denne gjennomgangen konkluderer med at instituttets internkontroll møter generelt aksepterte standarder, men også at det er behov for forbedring. Disse forbedringspunktene vil derfor også bli en del av den videre oppfølgingen.

Havforskningsinstituttet har i samarbeid med Direktoratet for økonomistyring (DFØ) også arbeidet med å videreutvikle prosjektstyringsmodulen i DFØs regnskapsprogram Unit4. Det

tas sikte på å innføre den nye prosjektstyringsmodulen i løpet av 2027. Nærings- og fiskeridepartementet vil følge opp implementeringen av det nye prosjektstyringsverktøyet i etatsstyringsdialogen med instituttet.

Med hilsen

Marianne Sivertsen Næss

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St. Olavs plass
Storgata 16, 0155 Oslo
0130 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/6004-5	20. oktober 2026

Dokument 1 (2026-2027) - resultat av den årlige revisjonen av Nærings- og fiskeridepartementet og underliggende virksomheter for 2025 - kommentar fra Næringsministeren

Jeg viser til brev av 2. oktober 2026 vedlagt utkast til Dokument 1 (2026-2027). I brevet gis det anledning for statsråden til å kommentere Riksrevisjonens konklusjoner og vurderinger i punkt 20.5 om status for oppfølging av tidligere revisjon av Forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver. Jeg gir i det følgende min kommentar, jf. også Nærings- og fiskeridepartementets tidligere redegjørelse i brev av 4. mai 2026.

Jeg viser til Riksrevisjonens konklusjoner og vurderinger av Nærings- og fiskeridepartementets (NFDs) forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver i vedlagte utkast til Dokument 1 (2026-2027).

Opprydningsarbeid fra gammel gruvedrift er komplisert og kostbart, men jeg er enig i at det er viktig å begrense forurensningen. Det kan være nødvendig med omfattende undersøkelser før tiltak iverksettes, og tiltak må vurderes opp mot eventuelle ulemper. Det vil ikke alltid være riktig ressursbruk å bruke store summer på opprydningsarbeid, hvis effektene av tiltakene ikke er tilstrekkelig utredet og dermed også svært usikre. Mål, resultater og oppfølging bør ses i lys av dette. Selv om miljømålene ikke er nådd per dags dato, har det skjedd en god del på dette området de siste årene.

En av de høyeste prioriterte områdene har vært Løkken, hvor status for påleggsoppfølgingen er delvis måloppnåelse. To av tre miljømål for hhv. Orkla og Raubekken ble oppnådd i 2018 og 2019, og er opprettholdt siden. Når det gjelder det siste miljømålet er tilførselen av forurensing fra Fagerlivatnet til Bjørnlivatnet siden 2019 betydelig redusert, men ikke stanset. Nøytraliseringsanlegget ble satt i drift i 2018 og har ført til betydelig reduksjon av kobberkonsentrasjoner (99 pst.) ved utfellingen i Fagerlivatnet. Likevel er det fortsatt tilførsel

av forurensing fra Fagerlivatnet til Bjørnlivatnet. For å redusere konsentrasjonen ytterligere kan det iverksettes en kombinasjon av ulike tiltak. Enkelte av tiltakene som kan bli aktuelle antas imidlertid å bli svært kostnadskrevende. DMFs faglige vurdering er at det er muligheter for bedre måloppnåelse av det siste delmålet, men at full måloppnåelse kan bli utfordrende. I det videre arbeidet vil det være behov for dialog med miljømyndighetene om dette.

I Folldal ble første del av trinn 1 ferdigstilt i 2024-2025. Dette innebar forbedring av grøftesystemet, utbedring av survannsnettet, samling av surt vann for behandling, samt skille ut rent vann som ikke trenger behandling. Resterende tiltak i trinn 1 planlegges gjennomført i 2026-2027. Selv om det er riktig at det er noe forsinkelse fra opprinnelig plan, anses det fortsatt som mulig å ferdigstille foreløpig planlagte tiltak innen 2028. Det vil imidlertid alltid være noe usikkerhet i prosjekter som dette. I hvilken grad de planlagte tiltakene vil medføre oppfyllelse av miljøpålegget i sin helhet, er per nå vanskelig å si, og effektene bør måles over tid etter ferdigstillelse av tiltakene for å kunne si noe sikkert.

Når det gjelder øvrige gruveområder hvor departementet har et eierskap, arbeides det med å kartlegge miljøsituasjonen. Det er vanskelig å gi en eksakt dato for når en fullstendig kartlegging vil være klar. Igangsatte kartleggingsprosjekter vil etter planen være ferdig rundt årsskiftet 2026/2027. I etterkant av dette må vi gjøre en vurdering av om kartleggingen kan anses fullstendig eller om det er behov for flere undersøkelser ved enkelte lokaliteter.

Jeg er for øvrig enig med Riksrevisjonen i at det fortsatt er et forbedringspotensial knyttet til realistisk budsjettering av bevilgninger til DMFs arbeid med sikrings- og miljøtiltak. Dette har over tid vært tatt opp med DMF i etatsstyringsdialogen, og DMF har gjennomført tiltak. Tiltak inkluderer bl.a. intern oppbemanning, utvikling av rutiner, intern styrking av prognosearbeid og etablering av en prosjektmodell tilpasset nedlagte gruveområder. Samlet sett forventer vi at DMFs økte kapasitet, kompetanse og forbedrede rutiner vil medføre økt måloppnåelse på området fremover. Utviklingen på dette området vil følges tett av departementet.

Med hilsen

Cecilie Terese Myrseth

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Riksrevisjonen
Postboks 6835 St. Olavs plass
0030 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/3964-	16. oktober 2026

Dokument 1 (2026–2027) – resultat av den årlige revisjonen av Samferdselsdepartementet og underliggende virksomheter for 2025

Jeg viser til Riksrevisjonens brev av 2. oktober 2026.

Revisjonen av statsregnskapet og oppsummering av revisjonen av årsregnskapene
Jeg har ingen merknader til resultatet av revisjonen av statsregnskapet og oppsummeringen av revisjonen av årsregnskapene.

Gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av rammeavtaler i Statens vegvesen
Jeg har merket meg at Riksrevisjonen mener at det ikke er tilfredsstillende at Statens vegvesen ikke har sikret at anskaffelser og oppfølging av inngåtte rammeavtaler gjennomføres i tråd med lov og forskrift om offentlig anskaffelser.

En moden og profesjonell anskaffelsesfunksjon er kritisk for Statens vegvesens måloppnåelse og effektivitet, men det er også helt nødvendig for å sikre at allmennheten har tillit til at pengene forvaltes på en best mulig måte for samfunnet. Riksrevisjonens funn viser imidlertid at det fortsatt er forhold som må forbedres. Funnene og anbefalingene i rapporten vil derfor være viktig i det videre forbedringsarbeidet i Statens vegvesen og min oppfølging av dette, slik at anskaffelsesområdet i Statens vegvesen styrkes og virksomhetens styring og kontroll forbedres.

Bare i 2024 håndterte Statens vegvesen 800 ulike anskaffelsesprosesser. Riksrevisjonen har i sin undersøkelse kontrollerte 47 anskaffelser og 32 rammeavtaler i perioden 2023–2025. Funnene i undersøkelsen bygger således på et begrenset antall anskaffelser. Hvor dekkende funnene totalt er for Statens vegvesens anskaffelsesvirksomhet, er derfor vanskelig å vurdere.

Statens vegvesen bruker om lag 80 pst. av sitt totale budsjett på kjøp av varer og tjenester, og etaten er en av statens største innkjøpere. Dette stiller høye krav til etatens internkontroll, dokumentasjon og etterprøvbarhet i anskaffelser og kontraktsoppfølging. Flere av utfordringene som tas opp i Riksrevisjonens rapport, har vært kjent for Statens vegvesen. Etaten har over tid gjennomført en rekke tiltak for å profesjonalisere anskaffelsesfunksjonen, bl.a. for å følge opp funn i to rapporter fra PWC fra henholdsvis 2020 og 2022. Som en følge av dette har Statens vegvesen i stor grad sentralisert anskaffelsesfunksjonen gjennom fire anskaffelsesmiljøer, standardisert og digitalisert for å redusere feil og øke kompetansen. Statens vegvesen har også iverksatt en rekke tiltak for å styrke internkontrollen og etterlevelsen, gjennom forbedret risikostyring, innføring av varslingssystemer og kontroll av leverandører. Disse tiltakene har særlig styrket etatens arbeid for å fremme seriøsitet og bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Statens vegvesen har i stor grad nødvendige systemer og rutiner på plass for å sikre en profesjonell og effektiv anskaffelsesfunksjon i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Riksrevisjonens undersøkelse viser samtidig at det er behov for ytterligere forbedringer, bl.a. gjennom økt automatisering, styrkede kontrollmekanismer og mer enhetlig etterlevelse av etablerte rutiner. Et viktig tiltak er derfor at Statens vegvesen i år har implementert et nytt konkurransegjennomføringsverktøy (KGV) og kontraktsadministrasjonsverktøy (KAV). Verktøyene skal sikre en heldigital flyt, gjenbruk av informasjon og styrkede kontrollrutiner. Videre vil systematisk opplæring av ansatte og ledere være viktig for å styrke kompetansen og bevisstheten om kravene til anskaffelsesområdet.

Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger i rapporten vil danne grunnlaget for Statens vegvesens videre arbeid med å styrke anskaffelsesområdet. Jeg forventer at Statens vegvesen følger opp funnene i en samlet, tidfestet plan med tydelig ansvar og målbare resultater. Samferdselsdepartementet vil følge opp Statens vegvesens arbeid med dette samt effekten av dette gjennom etatsstyringen.

Med hilsen

Kamzy Gunaratnam